

POWIAT KIELECKI

**Raport za lata 2021-2022
z wykonania
„Programu ochrony środowiska dla
Powiatu Kieleckiego na lata 2021 – 2025
z perspektywą do roku 2029”.**

Kielce, sierpień 2023 r.

Wprowadzenie

Uchwałą NR XXV/116/2020 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 30 listopada 2020 roku przyjęto do realizacji „Program ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2029”.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 z późn. zm.), zarząd powiatu przedkłada radzie powiatu raport z wykonania powiatowego programu ochrony środowiska, obejmujący okres dwóch lat. Niniejszy raport obejmuje okres od 1 stycznia 2021 r. do grudnia 2022 r. oraz aktualne dane na dzień opracowania. Poprzedni raport z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2025”, obejmujący lata 2019 – 2020 i bieżące informacje z roku 2021, został przyjęty uchwałą NR XXXI/62/2021 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 24 czerwca 2021 roku.

Ustawa Prawo ochrony środowiska, nie określa formy i struktury raportu z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska. Założono więc, że jego przedmiotem będzie ogólna ocena oraz przedstawienie etapu realizacji poszczególnych zadań określonych w rozdziale 3 Programu – *Cele w zakresie ochrony środowiska do 2026 roku*, tabela 52 *Harmonogram realizacji zadań własnych Powiatu Kieleckiego* i tabela 53 *Harmonogram realizacji zadań monitorowanych przez Powiat Kielecki* oraz w rozdziale 6 – *Monitoring programu*, tabela 55 *Wskaźniki realizacji programu ochrony środowiska*.

Jako komórkę monitorującą proces wdrażania i realizacji Programu wskazano Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Środowiska.

Zgodnie z Programem, do zadań Powiatu Kieleckiego objętych monitoringiem – Tabela 55, należą:

Tabela 55 Wskaźniki realizacji programu ochrony środowiska

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku 2018/2019	Źródło danych do określenia wskaźnika	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji Programu do 2029 r.*	Docelowa wartość wskaźnika
OCHRONA KLIMATU i JAKOŚCI POWIETRZA						
1	zużycie energii cieplnej budynki mieszkalne/ urzędy i instytucje zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [MWh] Źródło: GUS	GJ/rok	25 688/ 36 592 52 445,2	GUS	-	>25 688/ >36 592 >52 445,2
2	remonty i modernizacje dróg powiatowych	km	75	Powiat Kielecki (PZD Kielce)	+	wg potrzeb
4	przebudowa i remonty dróg krajowych i mostów	km	5,75	GDDKiA	+	wg potrzeb
5	przebudowa i remonty dróg wojewódzkich i mostów	km	46,42	ŚZDW	+	wg potrzeb

Raport za lata 2021 – 2022 z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2029”.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku 2018/2019	Źródło danych do określenia wskaźnika	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji Programu do 2029 r.*	Docelowa wartość wskaźnika
6	długość ścieżek rowerowych	km	ok. 48,4 km	GUS	+	ok. 50
7	liczba kontroli WIOŚ	szt.	89 lata 2017-2019	WIOŚ	+	wg planu kontroli
8	liczba nowych pozwoleń/zgłoszeń instalacji	szt.	1/7	WIOŚ	+	wg potrzeb
OCHRONA PRZED HAŁASEM						
9	Liczba wydanych decyzji dotyczących hałasu	szt.	1	Powiat Kielecki	0	wg potrzeb
10	Liczba punktów pomiarowych, gdzie przekroczono dopuszczalny poziom hałasu	szt.	2	WIOŚ	0	0
OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM						
11	liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne	os.	0	WIOŚ	0	0
GOSPODAROWANIE WODAMI						
12	zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³ /rok	1 353	GUS	-	>13,,
13	udział JCWP o stanie/ potencjale dobrym i bardzo dobrym	%	10	WIOŚ	+	<10
14	liczba zbiorników bezodpływowych/ przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	17 868/1 471	GUS	-/+	>17000 <1500
15	efekty rzeczowe inwestycji	km	usuwanie tam i za torów, udrożnienie i utrzymanie 24 odcinków rzek	PGW Wody Polskie	0	dalsze prace związane z usuwaniem tam i za torów, udrożnieniem i utrzymaniem rzek
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA						
16	stopień zaopatrzenia mieszkańców wodociąg/sieci kanalizacyjnej	%	97/47	GUS	+/+	98/50
17	długość sieci wodociągowej	km	2 856	GUS	+	2 885
18	długość sieci kanalizacyjnej	km	1 610	GUS	+	1 715
19	liczba oczyszczalni ścieków	szt.	33	GUS	0	33
ZASOBY GEOLOGICZNE I GLEBY						
20	liczba nielegalnych miejsc wydobycia złóż	szt.	0	OUG	-	0
21	liczba decyzji ustalającej kierunek rekultywacji/liczba kontroli (szt.)	szt.	6/0	Powiat Kielecki	0	wg potrzeb
22	liczba punktów monitoringu gleb	szt.	2	GIOŚ	0	2
GOSPODARKA ODPADAMI i ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW						
23	liczba decyzji w zakresie gospodarki odpadami (szt.)	szt.	21	Powiat Kielecki	+	wg potrzeb
24	masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	Mg	2658	gminy	+	<100/rok

Raport za lata 2021 – 2022 z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2029”.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku 2018/2019	Źródło danych do określenia wskaźnika	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji Programu do 2029 r.*	Docelowa wartość wskaźnika
25	masa odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych	Mg	24 522	gminy	+	<20 000
26	liczba PSZOK	szt.	19	gminy	+	<19
27	liczba instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	szt.	1	gminy	0	1
28	liczba gmin, które osiągnęły poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	szt.	19	gminy	0	19
29	liczba monitorowanych składowisk odpadów	%	100	Marszałek	0	100
30	liczba składowisk odpadów komunalnych o statusie instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych	szt.	2	Marszałek	0	2
ZASOBY PRZYRODNICZE I OCHRONA LASÓW						
31	powierzchnia lasów ogółem	ha	79 067	GUS	0	<79 067
32	powierzchnia obszarów prawnie chronionych	tys. ha	209	RDOŚ	0	209
33	udział powierzchni obszarów chronionych w ogólnej pow. jednostki terytorialnej	%	93	RDOŚ	0	93
34	lesistość	%	34	GUS	0	34
35	powierzchnia lasu objęta uproszczonymi planami urzędzenia lasów/inwentar. lasów	ha	15 355,56/ 3 982,43	Powiat Kielecki	+	planowane jest wykonanie UPUL dla pozostałej części
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI						
36	liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii (odpowiadających definicji zawartej w art. 3 pkt. 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska)	szt.	0	GIOŚ	-	0
EDUKACJA EKOLOGICZNA						
37	liczba działań proekologicznych	szt./rok	3	Powiat Kielecki	+	wg potrzeb

Objaśnienia:

- *
 - – tendencja spadkowa
 + – tendencja wzrostowa
 0 – bez zmian

Harmonogram realizacji zadań własnych Powiatu Kieleckiego i monitorowanych przez Powiat Kielecki - tabela 52 i 53.

Tabela 52 Harmonogram realizacji zadań własnych Powiatu Kieleckiego

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]					Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		2021	2022	2023	2024	2025		
OCHRONA KLIMATU i JAKOŚCI POWIETRZA								
OP.1.2.Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu): 1. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Szpitala Powiatowego w Chmielniku (dotacja dla Szpitala Powiatowego w Chmielniku) - Poprawa efektywności energetycznej w 4 budynkach użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalność lecznicza Szpitala Powiatowego w Chmielniku	Powiat Kielecki	289 768					środki własne, środki krajowe, środki UE	zadanie ciągłe, zadania mogą zostać zaplanowane w późniejszym terminie
OP.2.1., KA.1.1. Budowa i przebudowa dróg powiatowych oraz opracowanie dokumentacji projektowej	Powiat Kielecki	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	środki własne, środki krajowe, środki UE	zadanie ciągłe
OP.2.5. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych: 1. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych w Gminie Masłów przy drodze powiatowej Nr 0314T Mąchocice-Ciekoty-dotacja dla Gminy Masłów - Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Powiat Kielecki (PZD w Kielcach)	350 000					środki własne, środki krajowe, środki UE	zadanie ciągłe, zadania mogą zostać zaplanowane w późniejszym terminie
OP.2.6. Sukcesywna kontrola decyzji administracyjnych oraz uciążliwych źródeł zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu	Powiat Kielecki						środki własne (koszty administracji)	zadanie ciągłe
OCHRONA PRZED HAŁASEM								
KA.1.5. Likwidacja istniejących uciążliwości hałasów instalacyjnych, przez wydawanie decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu	Powiat Kielecki						środki własne (koszty administracji)	zadanie ciągłe, art. 115a ustawy POŚ, – zadanie podejmowane na wniosek WIOŚ w Kielcach
OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM								

P.1.2. Przyjmowanie zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne	Powiat Kielecki						środki własne (koszty administracji)	zadanie ciągłe, art. 152 ustawy POŚ
GOSPODAROWANIE WODAMI								
ZW.2.3. Realizacja projektu „Transgraniczne zapobieganie i zwalczanie powodzi i klęsk żywiołowych”	Powiat Kielecki						środki własne	
GLEBY								
GL 1.1. Uzgadnianie warunków wykonania rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych przez podmioty zobowiązane	Powiat Kielecki						środki własne	zadanie ciągłe, art. 22 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW								
GO.1.1. Kontrola postępowania z odpadami zgodnie z warunkami określonymi w decyzjach zezwalających zbieranie i przetwarzanie odpadów	Powiat Kielecki						środki własne	zadanie ciągłe, art. 41 ustawy o odpadach
ZASOBY PRZYRODNICZE i OCHRONA LASÓW								
ZP.2.2. Nasadzenie drzew i krzewów miododajnych na terenie powiatu kieleckiego	Powiat Kielecki	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000	środki własne	
ZP.3.5. Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Powiat Kielecki	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000	środki własne	zadanie ciągłe, art. 5 ustawy o lasach, art.400a, ust.1, pkt 29 ustawy POŚ
ZP.4.2. Wypłata ekwiwalentów za zalesione grunty	Powiat Kielecki	220 000	220 000	220 000	220 000	220 000	środki własne, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	zadanie ciągłe
ZAGROŻENIA POWAZNYMI AWARIAMI								
PAP.1.4. Szkolenia i ćwiczenia Zespołu Reagowania Kryzysowego	Powiat Kielecki	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	środki własne	zadanie ciągłe
PAP.1.5. Zakup sorbentu do neutralizacji - likwidacji skażeń i zanieczyszczeń na drogach na terenie powiatu kieleckiego	Powiat Kielecki	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	środki własne	
EDUKACJA EKOLOGICZNA								
E.1.1. Wdrażanie i wspieranie finansowe działań służących podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu	Powiat Kielecki	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	środki własne	zadanie ciągłe
RAZEM		3 000 768	2 364 000	2 364 000	2 364 000	2 364 000		

Tabela 53 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych przez Powiat Kielecki

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
OCHRONA KLIMATU i JAKOŚCI POWIETRZA				
OP.1.1. Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	gminy i miasta, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	2 000 000	środki własne, środki krajowe, PROW 2014-2020, RPO 2014-2020, POIiŚ 2014-2020, WFOŚiGW, NFOŚiGW	zadanie ciągłe
OP.1.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu)	gminy i miasta, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	50 000 000	środki własne, środki krajowe, PROW 2014-2020, RPO 2014-2020, POIiŚ 2014-2020	zadanie ciągłe
OP.2.4., KA.1.4. Budowa i przebudowa dróg gminnych oraz opracowanie dokumentacji projektowej	gminy i miasta	30 000 000	środki własne, RPO 2014-2020, POIiŚ 2014-2020, PROW 2014-2020	zadanie ciągłe
OP.2.2. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	gminy i miasta	10 000 000	środki własne, budżet państwa, RPO 2014-2020	zadanie ciągłe
OP.2.2., KA.1.2. Budowa, przebudowa i remonty dróg krajowych	GDDKiA Oddział w Kielcach	4 802 000	środki własne	zadanie ciągłe
OP.2.3., KA.1.3. Budowa, przebudowa i remonty dróg wojewódzkich - realizacja zadań: 1. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn.: „Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy DW 750 na odcinku od km 0+000 do km 13+919”. 2. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn.: „Poprawa warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 762 Kielce-Małogoszcz z drogą powiatową Nr 0379T i Nr 0381T ul. Sitkówka - budowa ronda turbinowego”. 3. Opracowanie dokumentacji projektowej pn.: „Budowa ciągu pieszo-rowerowego na odcinku DW 756 Łągów km 29+925 - 30+800”. 4. Opracowanie dokumentacji projektowej (wraz z wykupem gruntów) dla zadania pn.: „Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ciągu DW 756 ul. Łągowska w Rakowie (od km 40+902,00 do	ŚZDW w Kielcach	brak danych o kosztach	środki własne, budżet państwa, INTERREG	zadanie ciągłe

5. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 756 polegająca na budowie ciągu pieszo-rowerowego w ciągu DW 756 na odc. Nowa Słupia – Dębniak od km 20+400 do km 24+200”.				
6. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania pn.: „Budowa obwodnicy miejscowości Łągów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 756”.				
7. Opracowanie koncepcji projektowej dla zadania pn.: „Wschodnia obwodnica Kielc”.				
Suma kosztów OCHRONA KLIMATU i JAKOŚCI POWIETRZA		106 484 380,00		
OCHRONA PRZED HAŁASEM				
KA.1.6. Ocena stanu klimatu akustycznego przy drogach publicznych	WIOŚ w Kielcach	koszty administracyjne	środki własne	zadanie monitoringowe
KA.1.6. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed nadmiernym hałasem	gminy i miasta	koszty administracyjne	środki własne	zadanie ciągłe
Suma kosztów OCHRONA PRZED HAŁASEM		0		
OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM				
PEM.1.1. Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku	WIOŚ w Kielcach, przedsiębiorstwa	koszty administracyjne	środki własne, WFOŚiGW	zadanie o charakterze regulacyjnym
P.1.3. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa)	gminy i miasta	koszty administracyjne	środki własne	zadanie ciągłe
Suma kosztów OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM		0		
GOSPODAROWANIE WODAMI				
ZW.1.1. Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich oraz w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)	przedsiębiorstwa	-	LIFE, NFOŚiGW, środki własne	zadanie ciągłe
ZW.1.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz poboru wód	WIOŚ w Kielcach, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, PGW Wody Polskie	koszty administracyjne	środki własne	w ramach zadań własnych

ZW.1.3. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne	w ramach zadań własnych, zadanie ciągłe
ZW.1.3. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	gminy i miasta	koszty administracyjne	środki własne	w ramach zadań własnych, zadanie ciągłe
ZW.2.1. Utrzymanie budowli przeciwpowodziowych	PGW Wody Polskie	3 000 000	środki własne	zadanie ciągłe
ZW.2.2. Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	gminy i miasta	koszty administracyjne	środki własne	w ramach zadań własnych, zadanie ciągłe
Suma kosztów GOSPODAROWANIE WODAMI		3 798 000,00		
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA				
GWS.1.1. Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu kieleckiego do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę	gminy i miasta	10 000 000	środki własne, środki UE, inne	zadanie ciągłe
GWS.1.2. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę	gminy i miasta	2 000 000,00	środki własne, środki UE, inne	zadanie ciągłe
GWS.1.3. Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu kieleckiego do zbiorczego systemu zbierania ścieków komunalnych	gminy i miasta	5 000 000,00	środki własne, środki UE, inne	zadanie ciągłe
GWS.1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych, w tym zgodnie z KPOŚK	gminy i miasta	22 700 000,00	środki własne, środki UE, inne	zadanie ciągłe

GWS.1.5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie	gminy i miasta, mieszkańcy	1 000 000,00	środki własne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, UE, inne	zadanie ciągłe
Suma kosztów GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA		40 700 000,00		
ZASOBY GEOLOGICZNE				
ZG.1.1. Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Okręgowy Urząd Górniczy w Kielcach	-	środki własne	zadanie ciągłe -
Suma kosztów ZASOBY GEOLOGICZNE		-		
GLEBY				
GL.1.2. Monitoring jakości gleb na terenie powiatu kieleckiego	WIOŚ w Kielcach	100 000	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
Suma kosztów GLEBY		100 000		
GOSPODARKA ODPADAMI i ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				
GO.1.2. Realizacja gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest	gminy i miasta	3 500 000	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
GO.1.3. Zadania związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów	gminy i miasta, przedsiębiorcy	15 000 000	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
GO.2.1. Modernizacja, budowa punktów selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych	zarządzający instalacjami	450 000	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
GO.2.2. Rozbudowa instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	gminy i miasta	b.d.	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
GO.2.3. Modernizacja i rozbudowa linii do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych	gminy i miasta	wg potrzeb	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
GO.2.4. Monitoring składowisk odpadów, w tym zamknięte lub zrekultywowane	gminy i miasta	150 000	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
Suma kosztów GOSPODARKA ODPADAMI i ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW		18 800 000		

ZASOBY PRZYRODNICZE I OCHRONA LASÓW				
ZP.1.1. Opracowaniem i zatwierdzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	RDOŚ w Kielcach	300 000,00	środki własne, UE, WFOŚiGW	zadanie ciągłe
ZP.1.2. Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000)	RDOŚ w Kielcach	koszty administracyjne	środki własne	zadanie ciągłe
ZP.1.3. Opracowanie baz danych informacji o zasobach przyrodniczych	RDOŚ w Kielcach, gminy i miasta, organizacje pozarządowe	koszty administracyjne	środki własne	zadanie ciągłe
ZP.1.4. Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach	RDOŚ w Kielcach, gminy i miasta, organizacje pozarządowe	1 000 000,00	środki własne, UE, NFOŚiGW, LIFE, EOG, środki krajowe, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
ZP.2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną	RDOŚ w Kielcach, PGL LP, gminy i miasta, organizacje pozarządowe, wszystkie podmioty wyznaczone w planach ochrony i planach zadań ochronnych	600 000,00	środki własne, UE, WFOŚiGW, środki zewnętrzne	zadanie ciągłe
ZP.3.2. Utrzymanie leśnych kompleksów promocyjnych wdrażających proekologiczne zasady gospodarowania w lasach	PGL LP	-	środki własne	zadanie ciągłe
ZP.3.3. Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych oraz zmiana klasyfikacji gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną.	PGL LP, gminy i miasta	koszty administracyjne	środki własne	zadanie ciągłe
Suma kosztów ZASOBY PRZYRODNICZE I OCHRONA LASÓW		1 900 000		
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI				
PAP.1.1. Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych	gminy i miasta, KP PSP, WIOŚ, przedsiębiorstwa	koszty administracyjne	środki własne	zadanie ciągłe
PAP.1.2. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku	sprawcy awarii	-	środki własne	zadanie ciągłe

PAP.1.3. Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii oraz bazy danych, w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię	WIOŚ	koszty administracyjne	środki własne	zadanie ciągłe
PAP.1.5. Zakup specjalistycznego sprzętu służącego do usuwania skutków awarii i nadzwyczajnych zdarzeń	KP PSP	200 000	środki własne, środki krajowe, środki UE, WFOŚiGW	zadanie ciągłe
Suma kosztów ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI		200 000		
EDUKACJA EKOLOGICZNA				
E.1.1. Wdrażanie i wspieranie finansowe działań służących podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kieleckiego	Nadleśnictwa, gminy i miasta, RDOŚ, organizacje i stowarzyszenia, placówki oświatowe i kulturalne, KP PSP, WIOŚ	wg potrzeb	środki własne, środki krajowe, WFOŚiGW	zadanie ciągłe

Realizacja zadań własnych Powiatu Kieleckiego (Tabela 52)

Dział - Ochrona klimatu i jakości powietrza

- 1. Zadanie OP.1.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu): 1. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Szpitala Powiatowego w Chmielniku (dotacja dla Szpitala Powiatowego w Chmielniku) - Poprawa efektywności energetycznej w 4 budynkach użyteczności publicznej, w których prowadzona jest działalność lecznicza Szpitala Powiatowego w Chmielniku.**

Powietrze jest jednym z elementów środowiska naturalnego, którego ochrona należy do priorytetowych kierunków polityki państwa. Jakość powietrza jest uwarunkowana zawartością zanieczyszczeń, tj. określonych substancji (gazowych lub stałych), które występują w powietrzu w ilościach większych niż nakazują normy zawarte w obowiązujących przepisach. Najczęściej występujące zanieczyszczenia powietrza w Polsce to: związki siarki i azotu, dwutlenek węgla oraz drobne pyły. Corocznie w Polsce dokonywana jest ocena jakości powietrza pod kątem jego zanieczyszczenia 12 substancjami: dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, tlenkiem węgla, benzenem i ozonem, pyłem zawieszonym PM10 i PM2,5 oraz zanieczyszczeniami oznaczanymi w pyłe PM10: ołowiem, arsenem, kadmem, niklem i benzo(a)pirenem.

Pomimo stałej poprawy jakości powietrza w Polsce, istotnym problemem nadal pozostają: w sezonie zimowym – przekraczające normy stężenia pyłu zawieszzonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, natomiast w sezonie letnim – zbyt wysokie stężenia ozonu troposferycznego. Obserwowane są też pojedyncze przypadki przekraczania norm stężenia dwutlenku azotu, których główną przyczyną jest emisja z ruchu pojazdów w centrum miast oraz na głównych drogach leżących w pobliżu stacji pomiarowych.

Każdy rodzaj działalności ludzkiej, a w szczególności produkcja energii i ciepła, transport drogowy oraz rolnictwo, powoduje emisję zanieczyszczeń do powietrza. Nieodpowiedni stan jakości powietrza ma negatywny wpływ nie tylko na ludzkie zdrowie, ekosystemy, lecz także na procesy gospodarcze (np. turystyka, rolnictwo).

Szerzej to zagadnienie opisano na stronach 37 – 55.

Jednostki powiatu kieleckiego w latach 2021 – 2022 wykonywały następujące zadania służące poprawie jakości powietrza atmosferycznego:

- a) Szpital Powiatowy w Chmielniku w 2021 r. zrealizował projekt kompleksowej termomodernizacji budynków pn. „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Szpitala Powiatowego w Chmielniku”. Projekt obejmował poprawę efektywności energetycznej w 3 budynkach użyteczności publicznej (2 468 m²), w których prowadzona jest działalność lecznicza Szpitala Powiatowego w Chmielniku – zwiększona efektywność energetyczna budynków publicznych. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych wyniesie 269,02 Mg równoważnika CO₂. Inwestycja doprowadzi także do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej w budynkach użyteczności publicznej o 1 019 968,34 kWh/rok łącznie i energii końcowej 3 672 GJ/rok łącznie. Elementem projektu poza działaniami termomodernizacyjnymi (docieplenie ścian, stropodachu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji c.o. i c.w.u., wymiana oświetlenia na energooszczędne), była

modernizacja źródeł ciepła (wymiana kotłów gazowych na nowe o większej sprawności), montaż gazowych pomp ciepła i instalacji fotowoltaicznych - 108 paneli, o łącznej mocy 40 KW zamontowane na budynkach, a także zastosowanie systemów zarządzania energią (czujniki ruchu dla oświetlenia wewnętrznego). Średnioroczna ilość wyprodukowanej energii z OZE to 35,19 MWh. Opisane działania spowodują osiągnięcie efektu ekonomicznego w postaci oszczędności w zakresie kosztów energii elektrycznej i ciepłej w wartości 91 619 zł/rok. Stopień poprawy efektywności energetycznej to 56,3 %, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej uzyskanej dzięki realizacji projektu - 84,54 MWh/rok, a ilość zaoszczędzonej energii ciepłej uzyskanej dzięki realizacji projektu wyniesie 2 508 GJ/rok.

b) Technikum nr 6 w Nowej Słupi w 2023 r. wymieniło 50 sztuk lamp oświetleniowych na energooszczędne – koszt zakupu i usługi wyniósł 7 596,50 zł.

c) Dom Pomocy w Zgórsku zrealizował następujące zadania:

- „Rozbudowa gabinetu pielęgniarskiego wraz ze zmianą dachu na terenie DPS w Zgórsku oraz wyposażeniem” - w ramach zadania dokonano rozbiórki dachu, części ścian, wykonano fundamenty i ściany konstrukcyjne, dach pulpitowy z pokryciem blachą fałdową. Wykonano montaż stolarki okiennej, wykończono i wyposażono wnętrza, dokonano częściowej wymiany istniejącej nawierzchni z kostki betonowej. Termin realizacji: 2020 – 2021 r., całkowita wartość zadania – 308 199,81 zł,
- modernizacja stolarki okiennej w pawilonie mieszkalnym nr 6 oraz łączniku pawilonów mieszkalnych – wymiana 29 okien dzielonych, 6 zestawów balkonowych łączonych z oknem oraz wymiana drzwi zewnętrznych. Termin realizacji: V-VII 2022 r., całkowita wartość zadania 139 811,40 zł,
- zakup i zasadzenie wzdłuż ogrodzenia 166 sadzonek tui o wysokości 150 – 160 cm. Termin realizacji: październik 2022 r., koszt zadania 9 064,00 zł,
- zakup i wymiana oświetlenia na energooszczędne w 2022 r. – 173 świetlówki 20 żarówek,
- montaż zewnętrznych drzwi z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych – listopad 2021 r., koszt zadania – 11 800,00 zł,
- naprawa stolarki okiennej i drzwiowej – koszt zadania na grudzień 2021 r. - 1 350,00 zł.

Pozostałe jednostki nie wykazały inwestycji z tego zakresu.

2. OP.2.1., KA.1.1. Budowa i przebudowa dróg powiatowych oraz opracowanie dokumentacji projektowej.

3. Zadanie OP.2.5. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych: 1. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych w Gminie Masłów przy drodze powiatowej Nr 0314T Mąchocice-Ciekoty- dotacja dla Gminy Masłów - Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Z danych uzyskanych od Powiatowego Zarządu Dróg w Kielcach wynika, że w ramach prac związanych z przebudową, rozbudową, remontem dróg, w skład których wchodziły budowa ścieżek rowerowych czy budowa chodników na terenie powiatu:

- w 2021 r., wykonano inwestycje o łącznej długości – 13,266 km. Całkowity koszt wykonanych robót wyniósł – 14 639 981,81 zł, w tym: budżet Powiatu – 4 580 048,09 zł, budżet Gmin – 3 637 910,65 zł, środki pozyskane z zewnątrz – 6 422 023,07 zł,
- w 2022 r., wykonano inwestycje o łącznej długości – 28,713 km. Całkowity koszt wykonanych robót wyniósł – 56 353 288,19 zł, w tym: budżet Powiatu – 15 093 071,89 zł, budżet Gmin – 14 396 103,70 zł, środki pozyskane z zewnątrz – 26 864 112,60 zł.

Zakończone inwestycje w 2021 r. to:

1. Rozbudowa drogi powiatowej nr 0487T w msc. Ruda Strawczyńska, Kuźniaki, Hucisko, Oblęgór, Chełmce, Promnik - Gmina Strawczyn;
2. Remont drogi powiatowej nr 0374T w msc. Kowala - Gmina Nowiny;
3. Rozbudowa drogi powiatowej nr 0303T wraz z przebudową infrastruktury technicznej w msc. Kaniów, gm. Zagnańsk;
4. Remont drogi powiatowej nr 0303T w msc. Kaniów gm. Zagnańsk;
5. Przebudowa drogi powiatowej nr 0312T polegająca na budowie chodnika w msc. Wola Kopcowa do Domaszowic;
6. Przebudowa dróg powiatowych nr 0316T oraz 0318T w msc. Cedzyna, Leszczyny i Bęczków;
7. Remont drogi powiatowej nr 0318T w msc. Leszczyny, gm. Górno;
8. Przebudowa dróg powiatowych nr 0372T i 0365T w msc. Suków - w formule zaprojektuj i wybuduj;
9. Przebudowa drogi powiatowej nr 0365T w msc. Komórki wraz z budową chodnika;
10. Remont ul. Dygasińskiego w Chmielniku w ciągu drogi powiatowej nr 0024T Chmielnik-Stopnica;

Zakończone inwestycje w 2022 r. to:

1. Przebudowa drogi powiatowej nr 0469T wraz z budową chodnika przez wieś Malmurzyn, Piaski, Stachura oraz przebudową skrzyżowania z drogą powiatową 0488T – etap II przebudowa skrzyżowania;
2. Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0450T ulica Kolonia w msc. Mniów;
3. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0469T w msc. Grzymałków;
4. Budowa chodnika dla pieszych wzdłuż drogi powiatowej nr 0487T w msc. Oblęgorek - ul. Gimnazjalna;
5. Poprawa komunikacji i bezpieczeństwa na drodze powiatowej nr 0488T ul. Wolna w msc. Promnik, Gmina Strawczyn;
6. Przebudowa drogi powiatowej nr 0492T w msc. Strawczyn ul. Spacerowa oraz ul. Kościelna w msc. Promnik;
7. Budowa przejść dla pieszych na skrzyżowaniu dróg powiatowych nr 0450T i nr 0405T w msc. Kuźniaki;
8. Rozbudowa drogi powiatowej DP0284T w msc. Brynica od skrzyżowania z DP0286T tj. od km lokalnego 0+000 do km 1+300;

9. Rozbudowa drogi powiatowej DP0286T odcinek przejście przez msc. Szczukowice od skrzyżowania z DW786 tj. od km lokalnego 0+000 do km 2+640;
10. Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0484T w msc. Rykoszyn;
11. Rozbudowa dróg powiatowych - ul. Kieleckiej i ul. Białe Zagłębie od drogi wojewódzkiej nr 762 do skrzyżowania z ul. Szkolną;
12. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0275T w msc. Polichno;
13. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0275T w msc. Gościniac przy Pomniku Lotników;
14. Przebudowa przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu drogi powiatowej nr 0278T z drogą gminną ul. Azaliowa w msc. Zgórsko;
15. Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0286T w msc. Porzecze;
16. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0289T w msc. Tumlin Wykień;
17. Budowa chodnika i przebudowa drogi powiatowej nr 0306T w msc. Zachełmie;
18. Budowa chodnika i przebudowa drogi powiatowej nr 0299T w msc. Chrusty;
19. Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0289T w msc. Tumlin;
20. Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0296T w msc. Zagnańsk (ul. Spacerowa);
21. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0312T w msc. Wola Kopcowa, ul. Świętokrzyska;
22. Przebudowa drogi powiatowej nr 0314T na odcinku Mąchocice Kapitulne - Św. Katarzyna;
23. Przebudowa i budowa przejść dla pieszych na skrzyżowaniu dróg powiatowych nr 0332T i nr 0330T w msc. Górno;
24. Przebudowa przejścia dla pieszych na drodze powiatowej 0325T Bieliny Poduchowne – Makoszyn;
25. Remont drogi powiatowej nr 0338T Łągów –Sędek –Wola Wąkopna na odcinku Łągów – Sędek;
26. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0346T w msc. Zbelutka;
27. Przebudowa drogi powiatowej nr 0328T w msc. Mójcza i Suków wraz z budową chodnika oraz oświetlenia ulicznego;
28. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0355T w msc. Borków;
29. Budowa przejścia dla pieszych na drodze powiatowej (starodroże DW764) w msc. Daleszyce I oraz Daleszyce II;
30. Przebudowa przejścia dla pieszych na skrzyżowaniu drogi powiatowej starodroże DW764 i drogi powiatowej nr 0328T w msc. Suków;
31. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0328T w msc. Mójcza;
32. Przebudowa drogi powiatowej nr 0384T wraz z budową chodnika w msc. Nida od km: 4+054 do km: 5+000;
33. Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0376T w msc. Brzeziny;
34. Przebudowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0355T w msc. Suchowola;
35. Budowa przejścia dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 0005T w msc. Piotrkowice.

Ścieżki rowerowe zrealizowano na terenie gminy: Zagnańsk - DP0296T (przebieg drogi: Kielce – Zagnańsk) dł. 3,10 km, DP0300T (Zagnańsk – Samsonów) dł. 0,35 km, Masłów – DP0314T (Mąchocice Kapitulne – Św. Katarzyna) dł. 0,712 km, Bodzentyn – DP0314T (Mąchocice Kapitulne – Św. Katarzyna) dł. 4,838, Chęciny – ul. Białego Zagłębia dł. 0,400 km i ul. Kielecka dł. 0,125 km.

Bez wątplenia należy stwierdzić, że wszystkie zrealizowane inwestycje drogowe przyczynią się do poprawy płynności ruchu, przez co wyraźnie ograniczony zostanie negatywny wpływ na klimat akustyczny i stan powietrza atmosferycznego, a także poprawią się warunki bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego. W drogownictwie już na etapie projektowania dróg stosowane są rozwiązania mogące zabezpieczać powietrze przed nadmierną emisją zanieczyszczeń pochodzącą od pojazdów poprzez np.: właściwe ukształtowanie niwelety tak, aby uniknąć dużych pochyleń podłużnych, zastosowanie pasów zieleni izolacyjnej, która spełnia wiele funkcji m.in. produkuje tlen i usuwa dwutlenek węgla z otoczenia, absorbuje zanieczyszczenia powietrza oraz nieprzyjemne zapachy i zmniejsza poziom hałasu.

4. Zadanie OP.2.6. Sukcesywna kontrola decyzji administracyjnych oraz uciążliwych źródeł zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu.

Pozwolenia na emisję zanieczyszczeń do powietrza, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, wydaje starosta, prezydent miasta lub marszałek województwa, a na terenach zamkniętych – regionalny dyrektor ochrony środowiska. Te organy rozpatrują również wnioski dot. zgłoszenia instalacji.

Ochrona powietrza atmosferycznego, ze względu na negatywne skutki zdrowotne i środowiskowe powodowane ekspozycją na złą jakość powietrza, stanowi jeden z obszarów kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska. Kontrole prowadzone są w wielu obszarach obejmując m.in.: przestrzeganie przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalację wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego (IPPC), wypełnianie obowiązków wynikających z udziału w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, przestrzeganie przepisów dotyczących substancji kontrolowanych (zubożających warstwę ozonową) oraz fluorowanych gazów cieplarnianych, czy wykonywanie zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych. Przedmiotem kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska, w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza, są instalacje i zakłady, z których emisje zanieczyszczeń do powietrza, podlegają wymogom dotyczącym uzyskania pozwolenia lub zgłoszenia do właściwego miejscowo organu ochrony środowiska oraz których eksploatacja wykracza poza ramy powszechnego korzystania ze środowiska. Większość kontroli ma charakter planowy i wynika z ogólnej polityki państwa dążenia do realizacji założonych celów ekologicznych.

Nadmienić należy, że przedsiębiorca, który prowadzi instalację bez wymaganego pozwolenia lub zgłoszenia, zagrożony jest ukaraniem przez WIOŚ mandatem karnym. Karę

wymierza się w wysokości 20-krotnej wielkości jednostkowej stawki opłat za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, która w 2023 roku wynosi od 3,52 zł do 311,64 zł w zależności od rodzaju silnika oraz paliwa. WIOŚ ma również prawo do wstrzymania użytkownika takiej instalacji. Poza wymienionymi sankcjami, naliczana jest również podwyższona o 500 % opłata za korzystanie ze środowiska.

Jedną z form sprawowania przez starostów bieżącego nadzoru nad sposobem przestrzegania warunków zawartych w udzielonych pozwoleniach, jest systematyczna weryfikacja dotrzymywania standardów emisyjnych, poprzez analizę wyników pomiarów wielkości emisji wykonywanych przez prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń. Obowiązek wykonywania pomiarów wielkości emisji, ewidencjonowania wyników pomiarów oraz przekazywania ich organowi ochrony środowiska oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska. W 2021 r. przeanalizowano 18, a w 2022 r. – 16 pomiarów/sprawozdań z emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Przed wydaniem pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, pracownicy tut. Starostwa często przeprowadzają wizję lokalną w zakładzie, w celu m.in. potwierdzenia zgodności wniosku ze stanem rzeczywistym. W 2021 r. przeprowadzono 2 wizje lokalne (wydano 6 pozwoleń) a w 2022 r. – 9 wizji lokalnych (wydano 9 pozwoleń).

Oprócz ww. pozwoleń tut. Starostwo rozpatruje również zgłoszenia instalacji mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko, z której emisja nie wymaga pozwolenia. W 2021 r. wpłynęło 45 wniosków, z czego 7 dotyczyło zgłoszenia nowych instalacji a 38 zgłoszeń zmian w instalacjach już istniejących, zgłoszonych do tut. Starostwa w latach poprzednich. W 2022 r. wpłynęło 41 wniosków, w tym 10 zgłoszeń nowej instalacji i 31 zgłoszeń zmian w instalacjach przyjętych wcześniej.

WIOŚ w Kielcach, wg. danych udostępnionych na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska, w 2021 r. przeprowadził w woj. świętokrzyskim 512 kontroli, z czego 10 dotyczyło ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem w powiecie kieleckim, a w 2022 r. kontroli z zakresu powietrza było 14 na 555 ogółem.

Dział - Ochrona przed hałasem.

Zadanie KA.1.5. Likwidacja istniejących uciążliwości hałasów instalacyjnych, przez wydawanie decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu.

Od 23.09.2021 r., w związku ze zmianą ustawy Prawo ochrony środowiska, wykonanie pomiarów hałasu będących podstawą do stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu i wydania decyzji w tym zakresie, należy do kompetencji starostów oraz prezydentów miast na prawach powiatu.

W Starostwie, w 2021 r. na wniosek mieszkańców przeprowadzono 8, a w 2022 r. - 10 spraw związanych z emisją hałasu do środowiska. Zgłoszenia dotyczyły uciążliwości hałasu pochodzącego m.in. z kopalni odkrywkowej, kościoła, zakładu masarskiego, kamieniarskiego, tartaku, warsztatu samochodowego czy sklepu. W 2022 r. zlecono wykonanie badań hałasu

pochodzącego zakładu kamieniarskiego wykonującego grille (gm. Daleszyce) – koszt pomiarów wyniósł 3 259,50 zł. Badania nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych norm.

W wyniku przeprowadzonych postępowań, w tym kontroli/ogłędzin zakładów emitujących hałas, wydano 8 postanowień odmawiających wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu m.in. z uwagi na brak instalacji powodującej hałas, a tym samym niespełnienia przesłanek wynikających z przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Odmówiono również określenia wyższych wskaźników hałasu od wskazanych w posiadanej przez wnioskodawcę decyzji. Część spraw zakończyła się pouczeniem zakładu i wskazaniem zasad właściwego postępowania w celu wyeliminowania nadmiernego hałasu. W przypadku stwierdzenia, na podstawie pomiarów, że dany zakład przekroczył normy hałasu, starosta w formie decyzji określa dopuszczalny ich poziom. Egzekwowanie dotrzymania warunków decyzji należy do WIOŚ, który w przypadku stwierdzenia, że ustalone poziomy hałasu zostały przekroczone, wymierza karę pieniężną w drodze decyzji administracyjnej.

Powiatowy Zarząd Dróg w Kielcach w latach 2021 – 2022 nie prowadził przy drogach powiatowych żadnych prac związanych z ochroną przed hałasem komunikacyjnym, tzn. nie wykonywał pasów zieleni niskiej i wysokiej przy drogach oraz do wewnątrz osiedlowych jak również nie budował ekranów akustycznych.

Dział – Ochrona przed promieniowaniem.

Zadanie P.1.2. Przyjmowanie zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne.

Ochrona przed promieniowaniem to ważna część działań na rzecz ochrony środowiska a przede wszystkim zdrowia i życia ludzkiego. Prowadzący instalację jest zobowiązany zgłosić do starosty, prezydenta miasta, marszałka albo regionalnego dyrektora ochrony środowiska nowo zbudowaną instalację przed rozpoczęciem jej eksploatacji lub wówczas, gdy jest zmieniona w sposób istotny. Organ w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia, może wnieść sprzeciw w drodze decyzji jeżeli instalacja będzie powodować przekroczenie standardów emisyjnych lub standardów ochrony środowiska, albo nie będzie spełniać wymagań ochrony środowiska w określonych sytuacjach.

W ustawie Prawo ochrony środowiska wskazano dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych oraz nałożono obowiązki na prowadzących takie instalacje. Można ogólnie powiedzieć, że prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w następujących sytuacjach:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia,

- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie,
- każdorazowo w przypadku zmiany istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości skutkującej zmianami w występowaniu miejsc dostępnych dla ludności w otoczeniu instalacji lub urządzenia - na pisemny wniosek właściciela lub zarządcy nieruchomości, na której nastąpiła ta zmiana.

Gromadzenie i analiza danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszenia, to praca bieżąca Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Środowiska, Referatu Środowiska.

W 2021 roku przeanalizowano 41, a w 2022 roku – 47 zgłoszeń.

Informacje o zgłoszonych instalacjach niewymagających uzyskania pozwolenia wraz ze zmianami, umieszczane są na stronie internetowej starostwa w zakładce Dla Klienta/ Ekologia/ Promieniowanie elektromagnetyczne.

Dane dotyczące ww. instalacji wprowadzane są również przez pracownika tut. Starostwa, do SI2PEM (System Informacyjny o Instalacjach Wytwarzających Promieniowanie ElektroMagnetyczne), czyli publicznej bazy danych zawierającej informacje o polu elektromagnetycznym w środowisku. W Programie udostępniona jest mapa PEM przedstawiająca położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego wykonywanych w ich otoczeniu. Wszystkie pomiary PEM realizowane są przez akredytowane laboratoria. W zakładce *SI2PEM w liczbach* możemy natomiast dowiedzieć się np., że zgodnie ze stanem na 17.07.2023 r.: na terenie woj. świętokrzyskiego znajduje się 25 429 punktów pomiarowych (837 136 na terenie całego kraju), przekazanych zostało 1 229 stacji bazowych (48 060 w kraju), znajduje się 5 nadajników telewizyjnych DVB-T (108 na terenie kraju), zgłoszono 130 instalacji (6 329 ogółem w kraju), opublikowano 616 raportów (20 265 w całym kraju).

Dział – Gospodarowanie wodami.

Zadanie ZW.2.3. Realizacja projektu „Transgraniczne zapobieganie i zwalczanie powodzi i klęsk żywiołowych”.

W Polsce budowany jest system, związany nierozłącznie z gotowością cywilną rozumianą jako stan określający zdolność administracji do podjęcia planowanego i zorganizowanego działania w określonym czasie w celu zapewnienia bezpieczeństwa ludziom, ich mieniu i środowisku. Występuje on w postaci dwóch podsystemów:

- a) permanentnego czuwania i doraźnego reagowania, polegającego na podejmowaniu codziennych, rutynowych działań, nakierowanych na ratowanie osób, mienia i środowiska oraz likwidowanie bezpośrednich skutków zaistniałych zdarzeń o charakterze nagłym, ale także na zapobieganiu i przeciwdziałaniu możliwym zagrożeniom,

b) zarządzania kryzysowego, obejmującego reagowanie w sytuacji powstania zagrożenia prowadzącego bezpośrednio do zagrożenia kryzysowego oraz w czasie trwającego kryzysu.

W systemie tym bardzo ważne są działania podejmowane na poziomie lokalnym. Gminy realizują podstawowe zadania związane z ochroną ludności, skupiając się głównie na ostrzeganiu, alarmowaniu i informowaniu ludności o zagrożeniach, prowadzeniu ewakuacji oraz zapewnieniu ewakuowanym pomocy medycznej i socjalnej przede wszystkim w zakresie zakwaterowania i wyżywienia. Powiaty wykonują takie same zadania co gminy, a ponadto koordynują działania reagowania kryzysowego na obszarze powiatu, wspierając je działaniami podległych służb, inspekcji, straży i pogotowia, wspomaganymi przez organizacje pozarządowe przewidziane w planie reagowania kryzysowego powiatu.

Województwo udziela niezbędnej pomocy władzom powiatowym, których możliwości w zaistniałej sytuacji nie zapewniają prowadzenia skutecznych działań. W przypadku powstania sytuacji kryzysowej obejmującej obszar większy niż jeden powiat, szczebel wojewódzki koordynuje prowadzenie działań, a w przypadku, gdy posiadane siły i środki wojewódzkie są niewystarczające do opanowania sytuacji, występuje do Prezesa Rady Ministrów, o udzielenie pomocy technicznej i finansowej.

Doświadczenia z sytuacji kryzysowych jakie dotknęły nasz powiat m.in. powódź w 1997 i 2001 roku pokazują, że działania polegające na wcześniejszym przygotowaniu się np. poprzez uzupełnieniu zapasów w magazynach, zakup nowoczesnego sprzętu do likwidacji skutków klęsk żywiołowych, budowę lub odbudowę wałów przeciwpowodziowych i zbiorników retencyjnych, wydawanie lub aktualizacja istniejących przepisów prawnych, instrukcji oraz prowadzenie szkoleń i informowanie społeczeństwa o mogących wystąpić zagrożeniach i sposobach zachowania się w sytuacjach ekstremalnych, są najlepszą metodą na zminimalizowanie strat, gdy już do katastrofy dojdzie.

W latach 2021 – 2022 powyższy projekt nie był realizowany przez tut. Starostwo.

Dział – Gleby.

Zadanie GL 1.1. Uzgodnianie warunków wykonania rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych przez podmioty zobowiązane.

Rekultywacja to proces mający przywrócić właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawić jego właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne. Czynności te związane są z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, zawartymi m.in. w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Rekultywację przeprowadza się najczęściej na terenach zdegradowanych lub zdewastowanych w wyniku prowadzenia działalności przemysłowej (np. kopalni, hut, zakładów chemicznych), lub też niewłaściwego gospodarowania gruntami rolnymi. Wyróżniamy trzy rodzaje rekultywacji:

- biologiczna – dokonywana przez kształtowanie biologicznie czynnej powierzchni, a także szaty roślinnej (sadzenie drzew, krzewów i zasiewanie trawników),
- chemiczna – glebę oczyszcza się z zanieczyszczających ją substancji chemicznych; celem jest przywrócenie odpowiedniego odczynu oraz odtworzenie jej żyzności,

– techniczna – związana jest ze wszystkimi pracami obejmującymi formowanie rzeźby terenu. Intencją prowadzonych robót jest odtworzenie lub nadanie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym odpowiednich właściwości. Ważne jest, by uzyskały one cechy, pozwalające wykorzystać je w rolnictwie, leśnictwie lub rekreacji. Obowiązek przeprowadzenia rekultywacji ciąży na osobie fizycznej lub prawnej, która przyczyniła się swoim działaniem do degradacji lub dewastacji danego gruntu, przez co stracił on swoją wartość użytkową i obejmuje zarówno zlecenie prac związanych z rekultywacją, jak i poniesienie wszelkich kosztów, jakich proces ten wymaga.

Wydanie decyzji dotyczących rekultywacji gruntów należy do kompetencji starosty. Przed jej wydaniem, starosta musi najpierw zasięgnąć opinii:

- w przypadku działalności górniczej – dyrektora urzędu górniczego (odpowiedniego dla konkretnej jednostki administracyjnej),
- w przypadku rekultywacji prowadzonej na potrzeby gospodarki leśnej – dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych czy też dyrektora parku narodowego,
- burmistrza, wójta lub prezydenta miasta, zarządzającego gminą, w której znajduje się teren podlegający temu procesowi.

Osoba zobowiązana do prowadzenia prac rekultywacyjnych musi również informować starostę do 28 lutego każdego roku o wszelkich zmianach, jakich dokonano na wybranym terenie w zakresie wykonywanych robót.

W ramach posiadanych kompetencji, w latach 2021–2022 w starostwie prowadzono następujące postępowania:

2021 rok

1. Na wniosek Eurovia Kruszywa S.A. z siedzibą w Bielanach Wrocławskich,
 - uznano rekultywację za zakończoną na gruntach o łącznej powierzchni ok. 6,75 ha, stanowiących teren zwałowiska zewnętrznego i obszaru sąsiadującego z tym zwałowiskiem, na terenie części nieruchomości oznaczonych nr ewid. 16/6, 16/7, 16/8, 16/10 i 16/12 położonych w obrębie Masłów Drugi gm. Masłów – w kierunku leśnym,
 - uznano rekultywację za zakończoną na gruntach o łącznej powierzchni ok. 3,94 ha, stanowiących teren zwałowiska wewnętrznego i obszaru sąsiadującego z tym zwałowiskiem, na terenie części nieruchomości oznaczonych nr ewid. 14/26, 14/116 i 14/117 położonych w obrębie Dąbrowa gm. Masłów – w kierunku leśnym,
2. Na wniosek Świętokrzyskich Kopalni Surowców Mineralnych sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach określono wodno-leśny kierunek wykonania rekultywacji gruntów po eksploatacji dolomitów dewońskich ze złoża „Laskowa Góra” (na łącznej pow. 36,71 ha), z tego:
 - wodny kierunek rekultywacji, na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid. 27/67, 27/28, 27/27, 27/41, 2862, 27/47, 27/33, 27/75, 27/87, 27/93, 27/50, 27/51 i 2866 położonych w obrębie Kostomłoty II gm. Miedziana Góra (na łącznej pow. 18,60 ha),
 - leśny kierunek rekultywacji, na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid. 27/85, 27/89, 27/91, 27/87, 27/37, 27/93, 27/92, 27/86, 27/79, 27/88, 27/28, 27/25, 27/27, 27/48, 27/53,

- 27/51, 2862, 27/33 i 27/26 położonych w obrębie Kostomłoty II gm. Miedziana Góra (na łącznej pow. 18,11 ha),
3. Na wniosek P.H. - „PIASKOL” - Sklep „MAX” Liliana Porzucek z siedzibą w Chęcinach, uznano rekultywację za zakończoną, na gruntach po eksploatacji części złoża piasków „Zaborowice” (na pow. 7,02 ha), na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid. 438 i 569 położonych w obrębie Zaborowice gm. Mniów.
 4. Z urzędu wszczęto postępowanie w sprawie określenia kierunku i terminu wykonania rekultywacji gruntów poeksploatacyjnych, po wydobywaniu piaskowców triasowych ze złoża „Zajączków”, położonego w msc. Zajączków gm. Piekoszów, należącego do dotychczasowego Przedsiębiorcy – „OMNISTONE” Sp. z o.o. w upadłości: określono zadrzewieniowo-zakrzewieniowy kierunek rekultywacji, dla gruntów poeksploatacyjnych, po wydobywaniu piaskowców triasowych ze złoża „Zajączków”, położonego w msc. Zajączków gm. Piekoszów.

2022 rok

1. Na wniosek Świętokrzyskich Kopalni Surowców Mineralnych sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, ustalono następujące kierunki wykonania rekultywacji gruntów po eksploatacji wapieni i dolomitów dewońskich ze złoża „Jaźwica”:
 - rolny – łąkowy kierunek rekultywacji (na łącznej pow. 3,38 ha), na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid.: 703/4, 703/3, 506/1, 702/7, 702/3, 703/4 położonych w obrębie 06 Bolechowice, gmina Nowiny oraz 423/1; położonej w obrębie 11 Radkowice, gmina Chęciny;
 - rolny – zakrzewieniowo – zadrzewieniowy kierunek rekultywacji (na łącznej pow. 29,18 ha) na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid.: 1356/1, 1356/3, 1356/4, 1620/5, 1620/3, 1620/4 położonych w obrębie 01 Chęciny miasto, gmina Chęciny, 422, 7/1, 8/2, 431, 35/3, 423/1, położonych w obrębie 11 Radkowice, gmina Chęciny oraz 703/4, 703/3, 506/1, 702/3, 702/7, 702/2, 700/2, 508/1, 700/1, 507, 701/6, 701/4, 701/2, 701/10, 701/9, 701/8, 701/7 położonych w obrębie 06 Bolechowice, gmina Nowiny;
 - wodny kierunek rekultywacji (na łącznej pow. 39,27 ha), na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid.: 1620/3, 1620/4, 1620/5, położonych w obrębie 01 Chęciny miasto, gmina Chęciny, 422, 7/1, 423/1, 431, 8/2, 7/1, 32/3, 33/3, 34/3, 35/3, położonych w obrębie 11 Radkowice, gmina Chęciny, 702/2, 700/2 i 508/1 położonych w obrębie 06 Bolechowice, gmina Nowiny,
2. Na wniosek Kopalni Granitu Kamienna Góra – Celiny Sp. z o.o. z siedzibą w Micigoździe, ustalono leśno - wodny kierunek wykonania rekultywacji gruntów po eksploatacji wapieni jurajskich ze złoża „Celiny I” (na łącznej powierzchni 72,65 ha), z tego:
 - leśny kierunek rekultywacji (na łącznej pow. 32,96 ha), na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid.: 282/2, 277/2 (część działki), 277/1 (część działki) położonych w obrębie Celiny, gmina Chmielnik; 2 (część działki), 1/25 i 1/26 położonych w obrębie Przededworze, gmina Chmielnik oraz 333/1, 356, 357, część działek: 409, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355 położonych w obrębie Suchowola, gmina Chmielnik,

- wodny kierunek rekultywacji (na łącznej pow. 39,69 ha), w przypadku eksploatacji zawodnionej części złoża, na terenie nieruchomości oznaczonych nr ewid.: 277/2 (część działki), 278, 279, 280, 281, 275 (część działki) położonych w obrębie Celiny, gmina Chmielnik, 2 (część działki) położonej w obrębie Przededworze, gmina Chmielnik oraz 333/2, część działek: 409, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355 położonych w obrębie Suchowola, gmina Chmielnik. W przypadku nie uzyskania koncesji na wydobycie wapieni z zawodnionej części złoża ww. nieruchomości zostaną zrehabilitowane w kierunku leśnym.
- 3. Na wniosek spółki Kruszywa Pietrzak Sp. j. z siedzibą w Krzywdzie, uznano rekultywację za zakończoną na gruntach o łącznej pow. ok. 3,7 ha, stanowiących teren zwałowiska zewnętrznego wschodniego w zakładzie górniczym Kopalnia Wapienia „Nowy Staw”, na terenie części nieruchomości oznaczonych nr ewid. 159/1, 159/2, 160/1, 161/3, 163/3, 165, 167, 168, 169, 171/2, 173, 176, 175/3, 175/2, 177, 180, 181, 182, 186, 187, 192, 193, 194, 195, położonych w obrębie geodezyjnym Nowy Staw, gmina Łągów, powiat kielecki – w kierunku zadrzewieniowo - zakrzewieniowym,
- 4. Na wniosek Przedsiębiorstwa Robót Inżynierskich „Fart” Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach określono wodno-przyrodniczy kierunek wykonania rekultywacji gruntów po eksploatacji wapieni dewońskich ze złoża „Skrzelczyce 1” na częściach działek oznaczonych nr ewid.: 12/12, 12/13, 12/17, 12/19, 12/21, 13/14, 14/19, położonych w obrębie geodezyjnym Skrzelczyce, gmina Pierzchnica o pow. 7,9 ha.
- 5. Na wniosek spółki Trade New Sp. z o.o. z siedzibą w Wólce Kłuckiej określono wodny kierunek wykonania rekultywacji gruntów po eksploatacji piasku ze złoża „Wólka Kłucka” na działkach oznaczonych nr ewid. 387 i 384/2, położonymi w obrębie geodezyjnym Wólka Kłucka, gmina Mniów.
- 6. Na wniosek Świętokrzyskiej Grupy Przemysłowej Industria S.A z siedzibą w Kielcach uznano rekultywację za zakończoną na gruntach o łącznej pow. ok. 11,254 ha, stanowiących teren zwałowiska zewnętrzno-wewnętrznego nr 3 (obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych), na terenie części nieruchomości oznaczonych nr ewid.: 702/3, 702/7, 703/4, 703/3, 506/1 obręb 06 Bolechowice, gmina Nowiny oraz 423/1 obręb 11 Radkowice, gmina Chęciny: w kierunku rolnym-łąkowym na pow. ok. 3,1633 ha (wierzchowina zwałowiska), i w kierunku rolnym – zakrzewieniowo - zadrzewieniowym na pow. ok. 8,0907 ha (skarpy zwałowiska).

Dział – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Zadanie GO.1.1. Kontrola postępowania z odpadami zgodnie z warunkami określonymi w decyzjach zezwalających zbieranie i przetwarzanie odpadów.

Kontrolą prawidłowości wykonywania wydanej decyzji na gospodarowanie odpadami, zgodnie z ustawą o odpadach, zajmuje się organ który ją wydał, czyli starosta, marszałek województwa lub regionalny dyrektor ochrony środowiska w odniesieniu do przedsięwzięć

prowadzonych na terenie zamkniętym. Kontrolę może również prowadzić wojewódzki inspektorat ochrony środowiska w ramach kontroli planowych lub interwencyjnych.

Starosta z chwilą stwierdzenia, że przedsiębiorca narusza warunki w zakresie działalności objętej zezwoleniem lub działa niezgodnie z wydanym zezwoleniem w decyzji, wzywa go do zaniechania naruszeń, a jeśli naruszenie nie zostało usunięte w wyznaczonym terminie, cofa zezwolenie. Sankcją za prowadzenie działalności w sposób niezgodny z decyzją jest brak możliwości uzyskania zezwolenia przez okres dziesięciu lat, tzn. w okresie 10 lat od uprawomocnienia się decyzji cofającej zezwolenie, organ nie może wydać przedsiębiorcy kolejnej decyzji zezwalającej na prowadzenie działalności o takim samym lub podobnych zakresie przedmiotowym.

Pracownicy Referatu Środowiska w 2021 r. przeprowadzili 8, a w 2022 r. - 15 doraźnych kontroli z zakresu gospodarowania odpadami. Kontrole odbywały się w większości wspólnie z przedstawicielami WIOŚ w przypadku ubiegania się przedsiębiorcy o zmianę posiadanego zezwolenia na przetwarzanie i zbieranie odpadów lub o udzielenie nowego zezwolenia. Przeprowadzono również kontrole doraźne z chwilą otrzymania skarg od mieszkańców lub w wyniku stwierdzonych nieprawidłowości przez WIOŚ. W 2023 r. oprócz kontroli doraźnych zaplanowano 2 kontrole problemowe w zakresie realizacji warunków udzielonych zezwoleń na przetwarzanie odpadów.

W 2021 r. wydano ogółem 29, a w 2022 r. – 19 decyzji z zakresu gospodarki odpadami.

Jak wynika z danych udostępnionych na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska, WIOŚ w Kielcach ogółem w woj. świętokrzyskim w 2021 r. przeprowadził 512 kontroli, z czego 32 dotyczyły gospodarowania odpadami w powiecie kieleckim, a w roku 2022 na 555 kontroli, 43 związane były z gospodarowaniem odpadów w powiecie.

Dział – Zasoby przyrodnicze i ochrona lasów.

1. Zadanie ZP.2.2.Nasadzanie drzew i krzewów miododajnych na terenie powiatu kieleckiego.

Zmieniający się krajobraz, coraz liczniejsza zabudowa lub zmiana struktury użytkowania gruntów powoduje, że wiele roślin miododajnych oraz związane z nimi owady, bezpowrotnie znikają z naszego otoczenia. Jest to bardzo duże zagrożenie dla człowieka, gdyż większość roślin występujących na Ziemi wymaga zapylenia przez owady. Do takiej sytuacji przyczynia się także przemysłowa działalność człowieka oraz stosowanie pestycydów w rolnictwie, sadownictwie i leśnictwie, które powodują spadek różnorodności biologicznej i kurczenie się liczby naturalnych siedlisk owadów zapylających, do których oprócz pszczoł zaliczamy np. muchówki, motyle dzienne i nocne czy niektóre chrząszcze. Chcąc chronić owady zapylające powinniśmy otaczać się roślinami lubianymi przez te owady, nie wypalać traw i liści, nie usuwać starych, dziuplastych drzew, chronić przydrożne aleje oraz tworzyć warunki do gniazdowania i wylęgu dzikich owadów zapylających. Duże znaczenie ma sadzenie zieleni wysokiej, która po kilkunastu latach wzrostu, odgrywać będzie nieocenioną rolę m.in.: obniżyć w czasie upałów temperaturę

powietrza, zatrzymywać wilgoć, pochłaniać CO₂ oraz inne szkodliwe zanieczyszczenia powietrza i pyłów, wygłuszać hałas, poprawiać komfort i jakość życia mieszkańców powiatu.

Zaistniała sytuacja zachęciła Powiat Kielecki do podjęcia działań na rzecz ochrony owadów zapylających i od 2014 r. dokonywane są nasadzenia drzew i krzewów miododajnych na terenie powiatu kieleckiego w miejscach użyteczności publicznej oraz u osób fizycznych, przede wszystkim pszczelarzy. W celu uniknięcia wprowadzenia gatunków obcego pochodzenia oraz silnie inwazyjnych, nawiązana została współpraca z Mazowiecko-Świętokrzyskim Towarzystwem Ornitologicznym z siedzibą przy Kozienickim Parku Krajobrazowym, które w roku 2014, 2015 i 2020, zaakceptowało listę drzew i krzewów miododajnych przeznaczonych do nasadzeń i pozytywnie odniosło się do prowadzonych przez Starostwo działań.

W 2021 r. wszystkim Gminom przekazano dotację w wysokości 45 000,00 zł. Za kwotę 44 749,60 zł, Gminy zakupiły 5 235 sadzonek drzew i krzewów miododajnych. W 2022 r. również przekazano z budżetu powiatu wszystkim Gminom dotację w wysokości 45 000,00 zł, jednak ostatecznie skorzystało z niej 18 Gmin (Gmina Raków zwróciła dotację w całości), które za kwotę 42 991,18 zł zakupiły 2 010 sztuk sadzonek.

W 2023 r. zadanie jest kontynuowane. Wnioski złożyło 18 Gmin (Gmina Raków nie ubiegała się o dotację), którym w sumie przyznano 45 000,00 zł. Dane na temat ilości zakupionych sadzonek oraz wykorzystanych środków przez Gminy, będą znane dopiero w listopadzie/grudniu br.

W 2021 i 2022 r. przeprowadzono po 6 kontroli problemowych, sprawdzających zgodność nasadzeń drzew i krzewów miododajnych w odniesieniu do przedstawionych przez Gminy dokumentów rozliczeniowych w ramach udzielonej dotacji. W 2021 r. skontrolowano Gminę: Piekoszów, Łopuszno, Mniów, Nowiny, Miedziana Góra i Strawczyn, a w 2022 r.: Pierzchnicę, Strawczyn, Nową Słupię, Chmielnik, Łągów i Bieliny. Wszystkie Gminy prawidłowo wykorzystały dotację, a otrzymane zalecenia zostały przez nie wykonane. W 2023 r. zaplanowano 4 kontrole.

2. Zadanie ZP.3.5. Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie powiatu kieleckiego wynosi 17 608,70 ha (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.).

Ustawa o lasach zobowiązuje właściciela lasu, do prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej tzn. pozwala właścicielowi na pozyskiwanie drewna z posiadanego lasu, ale tylko w ilości nie przekraczających możliwości produkcyjnych. Do obowiązków właściciela lasu należy również pielęgnacja i ochrona lasu.

Nadzór nad gospodarką leśną w ww. lasach na terenie 19 gmin wchodzących w skład powiatu kieleckiego, sprawowany jest przez 4 pracowników Referatu Rolnictwa i Leśnictwa. W wyznaczone dni pełnią oni dyżury w urzędach gmin, podczas których przyjmują interesantów (raz lub dwa razy w miesiącu), a w każdy piątek dyżurują w siedzibie Starostwa Powiatowego w Kielcach.

W ramach nadzoru nad przedmiotowymi lasami do ich zakresu czynności należy m.in.:

- nakazywanie wykonania obowiązków i zadań, jeżeli właściciel lasu nie wykonuje obowiązków określonych w art. 13 ustawy o lasach albo nie wykonuje zadań zawartych w uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji, o której mowa w art. 19 ust. 3 ustawy o lasach,
- doradztwo w zakresie pielęgnowania i ochrony lasu oraz racjonalnego użytkowania lasu,
- cechowanie drewna pozyskanego w lasach oraz wystawianie właścicielowi lasu dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna,
- dokonywanie oceny udatności upraw.

Zadania z hodowli lasu jakie nadzorowali pracownicy to:

2021 rok

a) odnowienie powierzchni leśnej:

- sztuczne na powierzchni ok. 38,00 ha (zrębów, halizn i płazowin),
- naturalne na powierzchni ok. 59,50 ha;

b) poprawki i uzupełnienia na powierzchni ok. 8,00 ha;

c) pielęgnowanie lasu:

- upraw i młodników na powierzchni ok. 50,00 ha,
- trzebieże na powierzchni ok. 1 287,00 ha;

2022 rok

a) odnowienie powierzchni leśnej:

- sztuczne na powierzchni ok. 41,00 ha (halizn i płazowin),
- naturalne na powierzchni ok. 76,00 ha;

b) poprawki i uzupełnienia na powierzchni ok. 6,00 ha;

c) pielęgnowanie lasu:

- upraw i młodników na powierzchni ok. 62,00 ha,
- trzebieże na powierzchni ok. 1 655,00 ha;

2023 rok (stan na 31.07.2023 r.)

a) odnowienie powierzchni leśnej:

- sztuczne na powierzchni ok. 2,00 ha (halizn i płazowin),
- naturalne na powierzchni ok. 4,00 ha;

b) poprawki i uzupełnienia na powierzchni ok. 2,00 ha;

c) pielęgnowanie lasu:

- upraw i młodników na powierzchni ok. 26,00 ha,
- trzebieże na powierzchni ok. 610,00 ha.

Pracownicy nadzorujący lasy niepaństwowe na terenie powiatu kieleckiego poświadczyli: w 2021 r. legalność pozyskania 11 708 m³ drewna (z tego: grubizna iglasta – 9 507 m³, liściasta – 2 201 m³), a w 2022 r. legalność pozyskania 13 876 m³ drewna (z tego: grubizna iglasta – 10 641 m³, liściasta – 3 235 m³). W 2021 r. wydano łącznie 1 009 poświadczeń legalności pozyskania drewna w lasach niepaństwowych, w 2022 r. – 1 640 a do 28.07.2023 r. – 896.

Zgodnie z ustawą o lasach starosta właściwy ze względu na położenie gruntu objętego zalesieniem, dokonuje oceny udatności upraw leśnych najpóźniej w piątym roku od zalesienia gruntu oraz przekwalifikuje z urzędu zalesiony grunt na leśny, jeżeli zalesienia gruntu dokonano na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, lub na podstawie przepisów o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W 2021 r. dokonano oceny udatności upraw założonych w latach 2018-2019 na łącznej pow. 9,55 ha, w 2022 r. założonych w latach 2019-2020 na łącznej pow. 7,39 ha, a w 2023 r. założonych w latach 2020-2021, na łącznej powierzchni 1,91 ha.

W 2021 r. w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, na terenie powiatu kieleckiego zalesiono powierzchnię 1,91 ha (dot. wniosków złożonych w Biurze Powiatowym ARiMR w Kielcach).

W 2021 r. w celu realizacji zadań wynikających z ustawy o lasach, Starosta Kielecki zlecił opracowanie dokumentacji urzędniowej dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa (należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych). Dokumentację sporządza się na okres 10 lat. Przedmiotowe prace wykonane zostały na łącznej pow. 1 852,40 ha na terenie gmin: Daleszyce, Strawczyn i Zagnańsk. Zlecenie wykonania prac urzędniowych obejmuje opracowanie uproszczonego planu urządzenia lasu lub inwentaryzacji stanu lasu, wraz z opracowaniem prognozy oddziaływania na środowisko projektów planów, dla których wymagane będzie przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Według uproszczonych planów urządzenia lasu prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną, która jest działalnością zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów.

3. Zadanie ZP.4.2. Wypłata ekwiwalentów za zalesione grunty.

Zalesienie gruntu rolnego jest dokonywane na podstawie planu zalesienia, a uprawa leśna jest prowadzona przez właściciela gruntu zgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu lub decyzją starosty określającą zadania z zakresu gospodarki leśnej. Po zakończeniu zalesiania, starosta sprawdza wykonanie zalesienia i wydaje decyzję administracyjną o stwierdzeniu prowadzenia przez właściciela gruntu uprawy leśnej.

Właściciel gruntu, który otrzymał decyzję o prowadzeniu uprawy leśnej nabywa prawo do miesięcznego ekwiwalentu za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej. Ekwiwalent wypłacany jest właścicielowi gruntu miesięcznie. Ekwiwalent podwyższa się o 50 %,

jeżeli równocześnie z przeznaczaniem gruntu do zalesienia następuje likwidacja gospodarstwa rolnego prowadzonego osobiście przez właściciela lub jego spadkodawcę lub darczyńcę co najmniej od 5 lat, a właściciel zalesionego gruntu nie jest właścicielem gruntu rolnego lub działki siedliskowej o powierzchni większej niż 0,8 ha. Właściciel gruntu otrzymuje ekwiwalent do czasu nabycia prawa do emerytury lub renty, nie dłużej jednak niż przez 20 lat.

Wysokość wypłaty ekwiwalentu przez tut. Starostwo beneficjentom.

Miesiąc	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Styczeń	23 904,64	24 179,14 zł	18 995,43 zł
Luty	23 904,64	24 179,14 zł	18 562,30 zł
Marzec	23 904,64	24 179,14 zł	18 562,30 zł
Kwiecień	27 155,92	29 111,69 zł	29 316,86 zł
Maj	24 717,65	25 412,28 zł	21 235,58 zł
Czerwiec	24 717,65	25 412,28 zł	21 108,73 zł
Lipiec	24 717,65	25 412,28 zł	21 108,73 zł
Sierpień	23 838,45	25 412,28 zł	2 316,06 zł
Wrzesień	24 717,65	18 995,43 zł	-----
Październik	24 717,65	18 995,43 zł	-----
Listopad	24 179,14	18 995,43 zł	-----
Grudzień	24 179,14	18 995,43 zł	-----
Razem	294 654,82	279 279,95 zł	151 205,99

W sierpniu 2023 r. nastąpiło zmniejszenie liczby beneficjentów a tym samym kwoty wypłaty ekwiwalentu w porównaniu do miesięcy wcześniejszych. Jest to związane z upływem okresu 20 lat, przez który obowiązywał miesięczny ekwiwalent za wyłączenie gruntu z uprawy rolnej i prowadzenie uprawy leśnej.

Należy dodać, że Starosta wstrzymuje wypłatę ekwiwalentu, jeżeli stwierdzi, że uprawa leśna jest prowadzona niezgodnie z planem zalesienia lub uproszczonym planem urządzenia lasu. Ponadto, w przypadku zniszczenia uprawy leśnej w wyniku celowego działania właściciela gruntu, starosta wstrzymuje wypłatę ekwiwalentu oraz nakazuje zwrot kosztów sadzonek, kosztów sporządzenia planu zalesienia i pobranego ekwiwalentu - wraz z odsetkami ustawowymi.

Dział – Zagrożenia poważnymi awariami.

1. Zadanie PAP.1.4. Szkolenia i ćwiczenia Zespołu Reagowania Kryzysowego.

We wrześniu 2021 r. na terenie gminy i Nadleśnictwa Chmielnik odbyły się największe w 2021 r. ćwiczenia taktyczno-bojowe jednostek ochrony przeciwpożarowej „Andrzejówka-21”. W trakcie ćwiczeń zrealizowano 4 epizody, w tym 2 z elementami zarządzania kryzysowego (wielkoobszarowy pożar lasu, wypadek komunikacyjny z dużą ilością poszkodowanych). Ponieważ Powiat jest uczestnikiem zarządzania kryzysowego, a Starosta wykonuje zadania zarządzania kryzysowego przy pomocy Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, jego członkowie uczestniczyli w ćwiczeniach i brali udział w pracy sztabu akcji ratowniczej.

W trakcie ćwiczeń realizowano aplikacyjnie m.in. procedurę ewakuacji ludzi i zwierząt z terenu miejscowości zagrożonej pożarem lasu oraz zapewnienia zastępczych miejsc szpitalnych po wypadku komunikacyjnym. Przy współpracy z Wydziałem Rolnictwa, Leśnictwa i Środowiska ustalano właścicieli palących się lasów niepaństwowych w celu powierzenia im dozoru pogorzelniska. Łączna ilość osób biorących udział w ćwiczeniach to 153 osoby z takich jednostek jak: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, siły OSP, pozoranci, Komenda Miejska Policji w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego, Nadleśnictwo Chmielnik, rozjemcy (oceniający), Biuro Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Kielcach, przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach.

W czerwcu 2022 r. przedstawiciel Biura Zarządzania Kryzysowego uczestniczył w ćwiczeniu wojewódzkim z elementami zarządzania kryzysowego, organizowanym przez Państwową Straż Pożarną pk „Wielka woda 2022”. Celem przedmiotowego ćwiczenia było:

- rozwinięcie współpracy i współdziałania z centrami reagowania kryzysowego administracji rządowej, organami rządowymi i pozarządowymi, służbami, inspekcjami i strażami, urzędami miast i gmin oraz gmin realizujących stały monitoring w celu tworzenia warunków do koordynacji działania w zakresie zapobiegania skutkom zdarzeń kryzysowych,
- monitorowanie zagrożeń – zbieranie informacji o zagrożeniach i zdarzeniach, ich aktualizacja, określanie standardów informacyjnych,
- prowadzenie bazy danych w zakresie zagrożeń i zdarzeń kryzysowych oraz środkach zapobiegania i przeciwdziałania,
- prowadzenie analizy danych o klęskach żywiołowych, katastrofach cywilizacyjnych lub innych zdarzeniach noszących znamiona kryzysu dla potrzeb organu koordynacyjno-zarządzającego,
- obsługiwanie systemu łączności i współdziałania między podmiotami uczestniczącymi w działaniach ratowniczych na obszarze powiatu,
- współpraca z sąsiednimi powiatami w zakresie wymiany informacji o zagrożeniach, zdarzeniach oraz posiadanych siłach i środkach możliwych do wydzielenia w celu wsparcia prowadzonych akcji ratowniczych,
- utrzymanie w ciągłej aktualności wykazu alarmowania osób pełniących określone funkcje w procesie reagowania kryzysowego,
- analizowanie sytuacji o zagrożeniach, opracowanie wstępnej analizy zagrożeń oraz udział w przygotowaniu kompleksowej analizy zagrożeń,
- udział w kierowaniu zorganizowaną akcją społeczną na obszarze zagrożonym lub dotkniętym klęską żywiołową,
- udział w organizacji funkcjonowania i nadzorowanie systemu wykrywania zagrożeń i alarmowania ludności oraz wczesnego ostrzegania mieszkańców powiatu,
- uruchamianie procedur związanych z ewakuacją ludności z terenów zagrożonych,
- opracowywanie i przesyłanie informacji i meldunków do Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody,

- bieżąca aktualizacja powiatowego planu ewakuacji ludności i powiatowego planu obrony cywilnej,
- prowadzenie analizy sił i środków krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze powiatu,
- wykonywanie wszelkich zadań niezbędnych do pełnienia przez Starostę funkcji Szefa obrony cywilnej powiatu.

W latach 2021 – 2022 z inicjatywy Biura Zarządzania Kryzysowego nie był doskonalony system wczesnego ostrzegania przed zjawiskami hydrologicznymi oraz meteorologicznymi na terenie powiatu kieleckiego, jednak Starostwo na bieżąco uczestniczy w treningach systemu ostrzegania i alarmowania. System ostrzegania, który oparty jest przede wszystkim na syrenach w strażnicach OSP, może być wykorzystany do ostrzegania przed zjawiskami hydrologicznymi oraz meteorologicznymi na terenie powiatu.

2. Zadanie PAP.1.5. Zakup sorbentu do neutralizacji - likwidacji skażeń i zanieczyszczeń na drogach na terenie powiatu kieleckiego.

W 2021 r. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach za pośrednictwem Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach, w ramach Wojewódzkiego Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej, otrzymała pomoc finansową z tut. Starostwa w wysokości 25 000,00 zł, na zakup sorbentów i neutralizatorów niezbędnych dla zapewnienia prawidłowej gospodarki odpadami podczas usuwania skutków zdarzeń drogowych powstałych na terenie powiatu kieleckiego. Za uzyskane środki KMPSP w Kielcach zakupiła 8 140 kg środków do neutralizacji zanieczyszczeń.

W 2022 r. przekazano KMPSP w Kielcach 30 000,00 zł, za które zakupiono 9 000,00 kg sorbentów i neutralizatorów, natomiast w 2023 r. za przekazaną kwotę 20 000,00 zł, zakupiono 5 180 kg sorbentu i 40 l koncentratu.

Dział – Edukacja ekologiczna

E.1.1. Wdrażanie i wspieranie finansowe działań służących podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu.

Program edukacji ekologicznej dla Powiatu Kieleckiego pn. „Dla Ziemi, dla siebie”, od momentu ogłoszenia w 2004 r., cieszy się dużym zainteresowaniem uczniów, nauczycieli, opiekunów oraz rodziców. Głównym celem Programu, jest stałe poszerzanie wiedzy dzieci i młodzieży, a za ich pośrednictwem dorosłych mieszkańców powiatu kieleckiego o elementach środowiska naturalnego, formach ochrony przyrody, wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego, troski o najbliższe otoczenie, jak również promowanie i rozwijanie nawyku segregacji odpadów.

W XVII edycji Programu w roku szkolnym 2020/2021, przeprowadzono dwa konkursy plastyczne o następującej tematyce:

1. „Przyjaciele zwierząt”

W konkursie brały udział dzieci z oddziałów przedszkolnych, klas 0 oraz klas I-III szkół podstawowych. W ramach konkursu najmłodszy mieszkańcy powiatu kieleckiego obserwowali zwierzęta dziko żyjące oraz udomowione, poznali gatunki zwierząt żyjące w najbliższym otoczeniu oraz ich problemy. Opiekunowie poruszyli takie zagadnienia jak: opieka nad zwierzętami, problem bezdomności zwierząt i jego przyczyny, omówili prawa zwierząt, ponieważ wszystkie zwierzęta rodzą się równe i mają te same prawa do istnienia i poszanowania. Żadne zwierzę nie może być przedmiotem maltretowania i aktów okrucieństwa. Prace w formie plakatu oraz przestrzenne, wykonane zostały dowolną techniką plastyczną i artystyczną z wykorzystaniem różnych elementów i materiałów. Na wielu z nich pojawiły się hasła w obronie zwierząt: „Nie krzywdź”, „Nie kupuj, adoptuj”, „Dbaj o zwierzęta”, „Pies to nie zabawka”, „Bądź przyjacielem zwierząt”.

Na konkurs ogółem wpłynęły 44 prace z 23 placówek oświatowych, w tym: 19 prac z oddziałów przedszkolnych i klas 0, oraz 25 prac ze szkół podstawowych klas I-III.

Konkurs rozstrzygnięto w dwóch kategoriach wiekowych: przedszkola + klasy 0 oraz klasy I-III, a laureatom przyznano nagrody grupowe.

2. „Oszczędzam wodę – walczę z suszą”

Konkurs rozstrzygnięto w dwóch grupach wiekowych: uczniowie ze szkół podstawowych z klas IV-VII oraz uczniowie z klas VIII i ze szkół ponadpodstawowych (z wyłączeniem klas maturalnych). Konkurs miał zwrócić uwagę na rolę wody w życiu człowieka, roślin zwierząt i ugruntować wiedzę na temat oszczędzania wody. W ramach zajęć lekcyjnych, uczniowie poznali ekosystemy wodne, zasady krążenia wody w przyrodzie, podstawowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych oraz kilka prostych i skutecznych metod oszczędzania wody. Na swych pracach uczniowie zachęcali do kreatywnego oszczędzania wody i dbania o jej czystość oraz przedstawiali dobre praktyki związane z oszczędzaniem wody w życiu codziennym, takie jak: używaj prysznic zamiast kąpeli w wannie, nie zmywaj naczyń oraz nie myj rąk i zębów pod ciągłym strumieniem wody, zakręcaj dokładnie kran, łap i wykorzystuj deszczówkę, wyłączaj światło jeśli go nie potrzebujesz, zakładaj kwietne trawniki.

Na konkurs wpłynęły 133 prace z 14 placówek oświatowych (114 prac z klas IV-VII oraz 19 z klas VIII i szkół ponadpodstawowych). Laureaci otrzymali drobny sprzęt sportowy i radiowy.

Całkowity koszt Programu w roku szkolnym 2020/2021 wyniósł 13 128,34 zł. Zgodnie z zawartą z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach umową Nr 2318/21 z 14.04.2021 r., otrzymano dotację w wysokości 10 314,94 zł, co stanowi 78,57 % całkowitych kosztów. Pozostałe wydatki zostały pokryte z budżetu powiatu.

W XVIII edycji Programu w roku szkolnym 2021/2022, przeprowadzono dwa konkursy plastyczne o następującej tematyce:

1. „Mój ekologiczny tydzień”

Uczestnikami konkursu były przedszkolaki i uczniowie klas 0 oraz klas I-III ze szkół podstawowych. Celem konkursu było zwrócenie uwagi na niekorzystne zmiany jakie zachodzą w środowisku, jaki ma to wpływ na nasze zdrowie, wdrażanie w życie codziennym dobrych

nawyków w celu ochrony przyrody, propagowanie zdrowego odżywiania i aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu oraz rozwijanie pozytywnych uczuć wobec świata przyrody.

Dzieci w ramach zajęć lekcyjnych omawiały jak powinien wyglądać ekologiczny tydzień i poruszały tematy związane z właściwą segregacją odpadów, z czym iść na zakupy, jak dbać o rośliny i zwierzęta, czy warto sadzić drzewa, w jaki sposób można poprawić jakość powietrza, dlaczego należy oszczędzać wodę i prąd, jaką rolę spełniają owady zapylające, dlaczego warto jeść owoce oraz warzywa i czy sport ma wpływ na nasze zdrowie. Uczestnicy konkursu organizowali zbiórkę surowców wtórnych, stragan ze zdrową żywnością, dokarmiali ptaki i zwierzęta, propagowali aktywność fizyczną i gimnastykę na świeżym powietrzu.

Na konkurs wpłynęło 58 prac: 21 z oddziałów przedszkolnych i klas 0 oraz 37 prac ze szkół podstawowych klas I-III. Konkurs rozstrzygnięto w dwóch kategoriach wiekowych a laureatom przyznano nagrody zbiorowe w postaci materiałów dydaktycznych i przyrodniczych.

2. „Dobry klimat mamy, gdy o powietrze dbamy”

Konkurs skierowany był do uczniów szkół podstawowych klas IV-VIII oraz szkół ponadpodstawowych (z wyłączeniem uczniów z klas maturalnych) i miał na celu zwrócenie uwagi na problem zanieczyszczenia powietrza powodowanego głównie niską emisją oraz jego wpływ na klimat, a przede wszystkim podnieść świadomość ekologiczną w zakresie wpływu jakości powietrza.

W ramach zajęć lekcyjnych, uczniowie dowiedzieli się, że powietrze to jeden z najważniejszych elementów naszego środowiska i potrzebują go ludzie, rośliny i zwierzęta. Zwrócili uwagę, że powietrze wokół nich jest zanieczyszczone, a główną przyczyną tego zjawiska jest niska emisja, czyli dymiące kominy naszych domów, lokalnych kotłowni węglowych i samochody. Niska emisja oznacza również, że szkodliwe związki przedostają się do atmosfery czyli wpływają bezpośrednio na jakość powietrza, którym oddychamy. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych w postaci braku wiatru i dużej wilgotności, może dojść do powstania smogu, który jest szczególnie niebezpieczny dla naszych dróg oddechowych i powodować poważne schorzenia. W ramach konkursu uczestnicy przedstawiali problemy dot. zanieczyszczenia powietrza, sposoby poprawy jego jakości, walki z niską emisją i sposoby ochrony zdrowia przed szkodliwym wpływem smogu. Na pracach pojawiły się takie hasła jak: *„Nie wypalaj traw, nie pal śmieci”, „Oszczędzaj energię i wodę, dbaj o rośliny”, „STOP – SMOG”, „NIE DLA SMOGU”, „Mamy tylko jedną Ziemię – jej przyszłość zależy od nas!”, „Tlen to życie – bądź EKO”.*

Na konkurs wpłynęło 360 prac z 31 placówek oświatowych (304 prace z klas IV-VII oraz 56 prac z klas VIII i szkół ponadpodstawowych). Nagrodzeni uczniowie (konkurs indywidualny), otrzymali sprzęt sportowy.

Całkowity koszt Programu wyniósł 14 323,41 zł. Zgodnie z zawartą z WFOŚiGW w Kielcach umową Nr 04416/22 z 21.07.2022 r. na realizację Programu edukacji ekologicznej dla Powiatu Kieleckiego pn. „Dla Ziemi, dla siebie”, w roku szkolnym 2021/2022, otrzymano dotację w wysokości 8 000,00 zł, co stanowi 55,85 % kosztów całkowitych. Pozostałe wydatki zostały pokryte z budżetu powiatu.

W roku szkolnym 2022/2023 Program był kontynuowany, a w XIX edycji przeprowadzono: konkurs plastyczny pt. „Ptak cudak z recyklingu”, konkurs fotograficzny pn. „Geologiczne zakątki Powiatu Kieleckiego w obiektywie” oraz konferencję pt. „Doceniaj środowisko”.

1. Konkurs plastyczny „Ptak cudak z recyklingu”, skierowany był do przedszkolaków, uczniów klas 0 oraz klas I–III ze szkół podstawowych. Celem konkursu było uświadomienie najmłodszym mieszkańcom powiatu kieleckiego, że codzienna segregacja odpadów ma sens, że działania te są ważne. Dzieci poznały różne rodzaje opakowań, dowiedziały się po jakim czasie ulegają rozkładowi i co można zrobić by odpadów było mniej. Rozmawiały na temat korzystania z różnych przedmiotów codziennego użytku porównując np. łyżkę metalową z plastikową, torbę z materiału z torbą foliową, butelkę szklaną z plastikową i wskazywały korzyści dla środowiska jakie płyną z zastąpienia jednorazówek opakowaniami wielokrotnego użytku. Dzieci poznały różne kolory pojemników na odpady i dowiedziały się jakie odpady do nich wkładać. Zapoznały się także z pojęciem recykling (ze starego na nowe).

Na konkurs wpłynęło 68 prac z 31 placówek oświatowych, w tym: 27 prac z oddziałów przedszkolnych i klas 0 oraz 41 ze szkół podstawowych klas I-III. Wszystkie prace były bardzo ładne, oryginalne, tematycznie związane z konkursem. Wykonane zostały z różnych materiałów: gazety, butelki typu PET, kapsle, nakrętki, folie, puszki aluminiowe, kartony, skrawki materiału a nawet opony. Laureatom poszczególnych kategorii wiekowych (przedszkola + klasy 0 oraz klasy I – III), przyznano nagrody zbiorowe w postaci materiałów dydaktycznych oraz przyrodniczych.

2. W konkursie fotograficznym „Geologiczne zakątki Powiatu Kieleckiego w obiektywie” brali udział uczniowie ze szkół podstawowych klas IV-VIII. Dzieci dowiedziały się, że geologia to nie tylko odkrywanie historii naszej planety i udostępnianie wiedzy o zasobach surowców mineralnych, ale także kompleksowe rozpoznawanie stanu i mechanizmów funkcjonowania wielu elementów środowiska naturalnego, od których zależą warunki życia i zdrowie ludzi. Konkurs miał na celu upowszechnienie wiedzy o geologii, pokazanie niezwykłych struktur geologicznych kształtujących krajobraz powiatu kieleckiego, a także konieczność ich ochrony. Zachęcił także uczniów do odkrywania niezwykłych zakątków geologicznych naszego regionu oraz do poznania procesów kształtujących naszą planetę. Podczas robienia zdjęć uczniowie poznali obiekty przyrody nieożywionej, które w naszym regionie są bardzo urozmaicone, gdyż obok gołoborzy, najbardziej znanych symboli Gór Świętokrzyskich, występują krasowe jaskinie, naturalne skałki, liczne kamieniołomy z uformowanymi warstwami skalnymi, rezerваты przyrody, stanowiska geologiczne, obiekty geoturystyczne itp. Każdy uczeń mógł zgłosić do konkursu tylko 1 zdjęcie.

Ogółem wpłynęło 86 prac z 14 placówek oświatowych. Zdjęcia przedstawiały ciekawe zakątki m.in. Rezerwatu Przyrody Perzowa Góra, Wzgórza Tumlińskiego, Rezerwatu Przyrody Góra Rzepka, Rezerwatu Przyrody Zachełmie, Pomnika Przyrody nieożywionej „Piekło”. Laureatom I, II, III miejsca oraz pięciu wyróżnień przyznano nagrody indywidualne w postaci sprzętu sportowego, gadżetów sportowych i turystycznych.

3. Konferencja „Doceniaj środowisko”, odbyła się w siedzibie starostwa 17.02.2023 r. Uczestniczyła w niej młodzież ze szkół ponadpodstawowych – 54 osoby. Wykładowcami byli pracownicy Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, Geoparku Świętokrzyskiego oraz Hydrogeotechniki Spółki z o.o. w Kielcach. Uczniowie poznali Geopark Świętokrzyski, który prezentuje Świętokrzyski Światowy Geopark UNESCO, jako obszar o wyjątkowych walorach przyrody nieożywionej i ożywionej oraz o niezwykłym dziedzictwie kulturowym, zapoznali się również z obszarami chronionymi przyrodniczo w powiecie. Pracownik Hydrogeotechniki zaprezentował działania firmy na rzecz poprawy stanu środowiska. Po każdej prezentacji, przeprowadzony był konkurs tematyczny – wykładowcy zadawali 3 pytania, a najbardziej trafne i wyczerpujące odpowiedzi uczniów, zostały nagrodzone.

Całkowity koszt Programu wyniósł 13 712,67 zł. Zgodnie z zawartą z WFOŚiGW w Kielcach umową Nr 04416/22 z 26.07.2023 r., na realizację Programu edukacji ekologicznej dla Powiatu Kieleckiego pn. „Dla Ziemi, dla siebie” w roku szkolnym 2022/2023, otrzymano dotację w wysokości 5 000,00 zł, co stanowi 36,46 % kosztów całkowitych. Pozostałe wydatki zostały pokryte z budżetu powiatu.

Edukację ekologiczną prowadzą także powiatowe szkoły. W latach 2021 – 2022, zostały przeprowadzone następujące konkursy oraz programy:

1. Powiatowy Zespół Szkół w Chęcinach

2021 rok

Lp.	Nazwa programu, konkursu	Forma programu, konkursu	Liczba uczniów
1	Rajd do Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych	edukacja ekologiczna i krajoznawcza	55
2	Akcja Sprzątania Świata w ramach Dnia Ziemi	edukacja ekologiczna	60
3	"Powiat kielecki na każdą porę roku - etap jesień"	konkurs fotograficzny	4
4	Rajd pieszy klas pierwszych " Jaskinia Piekło-Kamieniołom Stokówka - Zelejowa"	edukacja krajoznawczo - turystyczna	60
5	„Co wiemy o ekologii?"	Quiz	10
6	„Jak bardzo zielony jesteś?"	Quiz	8
7	„Czy możesz powiedzieć, że jesteś EKO?"	Test ekologiczny	6

2022 rok

Lp.	Nazwa programu, konkursu	Forma programu, konkursu	Liczba uczniów
1	"Dobry klimat mamy, gdy o powietrze dbamy"	plastyczny	3
2	"Góra Zelejowa" - otwarcie ścieżki geoturystycznej	edukacja ekologiczna i krajoznawcza	5
3	Ekologiczne Koło Fortuny - Piknik Łokietka	konkurs	20
4	Akcja Sprzątania Świata w ramach Dnia Ziemi	edukacja ekologiczna	45
5	Rajd pieszy klas pierwszych " Jaskinia Piekło-Kamieniołom Stokówka - Zelejowa"	edukacja krajoznawczo - turystyczna	85

6	"Jestem EKO"	konkurs na plakat	15
7	"Czysta nasza okolica"	konkurs	7
8	"Sprzątanie świata"	akcja ekologiczna + konkurs fotograf.	13
9	Zbieranie nakrętek oraz zużytych baterii	akcja	36
10	"Co mogę zrobić dla Ziemi"	konkurs plastyczny	20
11	Rajd pieszy do Nadleśnictwa Starachowice	edukacja historyczna, geograficzna, ekologiczna	40

2. Technikum nr 6 w Nowej Słupi – 70 uczniów wzięło udział w akcji „Sprzątanie Świata”.
3. Powiatowy Zespół Szkół w Łopusznie - w 2022 r. dwóch uczniów brało udział w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Ekologicznej na szczeblu wojewódzkim.
4. Powiatowy Zespół Szkół w Bodzentynie zorganizował: wyjazd do kina na film Animals połączony z prelekcją i warsztatami prowadzonymi przez p. Sebastiana Pawlaka – Specjalistę Centralnego Laboratorium Badawczego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Oddział w Kielcach, wysiew łąki kwiatowej we własnych ogródkach (nasiona otrzymane z WIOŚ w Kielcach), akcje związane z Międzynarodowym Dniem Ziemi (konkurs fotograficzny i test ekologiczny) pod hasłem „Zainwestuj w Naszą planetę”, badanie czystości powietrza w najbliższej okolicy - doświadczenia i obserwacje, akcje sprzątanie świata, rajd szlakiem kolejki wąskotorowej Bodzentyn – Święta Katarzyna (pogadanka o zachowaniu na szlaku, uwrażliwienie na walory środowiska przyrodniczego), konkurs „Ratujemy młode drzewa iglaste” - stroik świąteczny wykonany metodą ekologiczną. Uczniowie uczestniczyli również w szkolnym etapie Olimpiady Wiedzy Ekologicznej.

Realizacja zadań monitorowanych przez Powiat Kielecki (Tabela 53)

Dział – Ochrona klimatu i jakości powietrza.

1. **Zadanie OP.1.1. Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych.**
2. **Zadanie OP.1.2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych (w tym wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, ocieplenie ścian i stropu).**
3. **Zadanie OP.2.4., KA.1.4. Budowa i przebudowa dróg gminnych oraz opracowanie dokumentacji projektowej.**
4. **Zadanie OP.2.2. Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych.**

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie/powiecie kieleckim jest emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma również napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski. Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie a na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami

o znacznym natężeniu ruchu - komunikacja samochodowa. Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa świętokrzyskiego, głównie energetyka zawodowa, ze względu na dużą wysokość emitorów, w znacznym stopniu eksportuje zanieczyszczenia poza granice województwa. Zakłady przemysłowe o istotnej emisji niezorganizowanej lub emitowanej poprzez niskie emitory, mogą również bezpośrednio wpływać na jakość powietrza w ich sąsiedztwie. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się opon pojazdów, hamulców, nawierzchni dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg.

W 2022 r., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departamentu Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach opublikował „*Roczną ocenę jakości powietrza w województwie świętokrzyskim*” – raport wojewódzki za rok 2021.

Ocenie poddano 13 normowanych zanieczyszczeń powietrza: SO₂, NO₂, NO_x, CO, O₃, C₆H₆, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, metale w pyłe PM₁₀ (As, Cd, Ni, Pb) oraz benzo(a)piren w pyłe PM₁₀. Dodatkowo dla pyłu zawieszzonego PM_{2,5} dokonano klasyfikacji w odniesieniu do poziomu dopuszczalnego dla fazy I, która jest uzupełnieniem oceny. Poziom ten powinien być osiągnięty do 2015 roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi strefę - miasto Kielce i strefę świętokrzyską - przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM₁₀ (norma dobową) oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. W przypadku pyłu zawieszzonego PM_{2,5} przekroczenia poziomu dopuszczalnego w klasyfikacji podstawowej skutkowało nadaniem obu strefom klasy C1. Nastąpiło więc w odniesieniu do pyłu zawieszzonego PM₁₀ i PM_{2,5} pogorszenie sytuacji, gdyż w 2020 r. strefa świętokrzyska uzyskała klasę A. Obszar przekroczeń ww. pyłów w strefie świętokrzyskiej, obejmował rejony gmin powiatu kieleckiego w sąsiedztwie Kielc. Klasyfikacja obu stref pod względem poziomu celu długoterminowego ozonu skutkowało nadaniem klasy D2. Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego dla każdej ocenianej substancji, strefom nadano status klasy A. W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, strefę świętokrzyską zaliczono do klasy A pod kątem SO₂, NO_x oraz poziomu docelowego O₃. Natomiast poziom celu długoterminowego O₃ został przekroczony, więc strefie przypisano klasę D2.

W kwietniu 2023 r. udostępniona została „*Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim – raport wojewódzki za rok 2022*”, opracowana przez GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla obu stref województwa:

- miasta Kielce – zakwalifikowanego do klasy C ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀,

- strefy świętokrzyskiej – zakwalifikowanej do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych: pyłu zawieszonego PM₁₀ i pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Ze względu na ochronę zdrowia ludzi w obu strefach został przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu. Strefy te zostały przypisane do klasy D2. Na obszarze województwa świętokrzyskiego w ostatnich latach występuje niski poziom zanieczyszczenia powietrza (poniżej poziomów dopuszczalnych/docelowych) dla następujących substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla oraz oznaczane w pyłe zawieszonym PM₁₀ metale: ołów, arsen, kadm i nikiel. Największym problemem w skali województwa świętokrzyskiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowały w 2022 r. prawie wszystkie stacje pomiarowe w województwie. Jedynie na stacji w Solcu-Zdroju nie odnotowano przekroczenia. Główną przyczyną przekroczeń jest „niska” emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ rejestrowane w sezonie grzewczym pozostają istotnym problemem. Na tle województwa wyróżniają się małe miasta, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualnymi systemami grzewczymi opalanymi paliwem stałym. Obszary przekroczenia normy obowiązującej dla stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM₁₀ położone są na terenie strefy świętokrzyskiej, w powiecie kieleckim (gmina Nowiny) oraz częściowo na terenie miast: Ostrowiec Świętokrzyski, Pińczów, Jędrzejów i sąsiadujących z nimi gmin. Ocena jakości powietrza wykazała również przekroczenia w 2022 r. poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (20 µg/m³). W strefie świętokrzyskiej obszar przekroczeń obejmował gminy powiatu kieleckiego w sąsiedztwie Kielc oraz większe miasta: Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski, Pińczów, Jędrzejów i sąsiadujące z nimi gminy. W sezonie letnim rejestrowany jest wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi. W 2022 r. nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na wszystkich stacjach pomiarowych w województwie. Klasyfikacja stref pod względem ochrony zdrowia ludzi za 2022 rok zmieniła się w porównaniu do roku 2021 w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}. Dla tych dwóch zanieczyszczeń nastąpiła poprawa sytuacji w Kielcach. W 2021 roku obie strefy województwa świętokrzyskiego uzyskały klasę C w zakresie dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz klasę C1 za przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla fazy II. Natomiast w roku 2022 przekroczenia te wystąpiły tylko w strefie świętokrzyskiej. Strefa miasto Kielce, ze względu na dotrzymanie norm dla tych dwóch zanieczyszczeń, oceniona została jako spełniająca wymogi dla klasy A. W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2022 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki szacowania na podstawie modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów

dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie świętokrzyskiej stwierdzono w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Analizując wyniki badań jakości powietrza na przestrzeni ostatnich kilku lat należy zauważyć, że istnieje potrzeba kontynuacji działań naprawczych ograniczających poziomy pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu oraz stężenia ozonu. Zanotowano redukcję emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych wprowadzanych do powietrza z zakładów przemysłowych, w związku z m.in. udoskonalaniem procesów spalania paliw, modernizacją instalacji, instalowaniem wysokosprawnych urządzeń redukujących zanieczyszczenia. Nadal jednak duży wpływ na stan czystości powietrza ma emisja niska, pochodząca z lokalnych kotłowni i pieców węglowych używanych w indywidualnych gospodarstwach domowych, w których często spala się różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne. Do zanieczyszczenia powietrza przyczynia się również emisja niezorganizowana z kopalni oraz środków transportu.

Polski Rząd oraz samorządy podjęły walkę ze smogiem. Aktualnie realizowanych jest kilka programów, skierowanych przede wszystkim do mieszkańców, w celu zachęcenia ich do wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe, na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy oraz przeprowadzenia niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku. Należą do nich m.in.:

1. Program „Czyste Powietrze”, którego najważniejszym celem jest ograniczenie emisji do atmosfery szkodliwych substancji, które powstają na skutek ogrzewania domów jednorodzinnych słabej jakości paliwem w przestarzałych domowych piecach. Program adresowany jest do właścicieli lub współwłaścicieli jednorodzinnych budynków mieszkalnych, lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą. Dofinansowanie można uzyskać na wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, oraz na przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku,
2. Program „Dom z klimatem”, którego celem jest: zwiększenie udziału budynków o niemal zerowym zużyciu energii w ogólnej liczbie budynków, wsparcie samorządów gminnych realizujących przedsięwzięcia zwiększające efektywność energetyczną budynków, promocja proekologicznych rozwiązań w budownictwie oraz rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach wsparcia tego typu inwestycji, wykreowanie mody na ekobudownictwo w Polsce oraz przyjaznych dla środowiska materiałów budowlanych i metod budowy, w tym w szczególności stosowania drewna w konstrukcjach.
3. Program „Elektromobilność w Polsce”, jest wynikiem działań UE zmierzających do popularyzacji elektromobilności i paliw alternatywnych w krajach Wspólnoty. Przygotowany pakiet regulacji prawnych ma za zadanie: wspomóc rozwój ekosystemu elektromobilności (m.in. poprzez zdefiniowanie ram nowego rynku), zwiększyć zastosowanie innych paliw alternatywnych (np. gazu ziemnego LNG i CNG) w Polsce. Pakiet regulacji opiera się na kreowaniu instrumentów w pięciu obszarach: korzyści dla

kierowców, korzyści dla budujących infrastrukturę, korzyści dla transportu publicznego, korzyści dla innowacyjnych firm, korzyści dla producentów pojazdów. Program przewidziany jest na lata 2016-2025.

4. Program „*Mój prąd*”, którego celem jest: zwiększenie produkcji energii elektrycznej z mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, poprawa jakości powietrza, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, wypełnienie zobowiązań wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych z zakresu ochrony środowiska. Program skierowany jest do osób fizycznych wytwarzających energię elektryczną na własne potrzeby, które mają zawartą umowę kompleksową (z Operatorem Sieci Dystrybucyjnej – OSD, zakładem energetycznym) regulującą kwestie związane z wprowadzeniem do sieci energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji. Program przewidziany jest na lata 2019-2025 lub do wyczerpania środków.
5. Program „*Ulga termomodernizacyjna*”, który polega na odliczeniu od podstawy obliczenia podatku (przychodów – w przypadku podatku zryczałtowanego), wydatków poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w budynku mieszkalnym jednorodzinny. Ulga przysługuje podatnikowi, który jest właścicielem lub współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Może być łączona z dotacją z Programu „*Czyste Powietrze*”. Z ulgi nie można korzystać w przypadku budynku będącego w budowie.

Kolejnym bardzo ważnym elementem, który mobilizuje samorządy do podejmowania walki ze smogiem, jest monitoring powietrza. Państwowy system monitoringu jakości powietrza, nadzorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Jest to jednostka, która decyduje o lokalizacji stacji oraz o ich programie pomiarowym. Dane ze stacji pomiarowych gromadzone są w krajowej bazie danych JPOAT2,0 i udostępniane na portalu „*Jakość Powietrza*”. Na terenie województwa świętokrzyskiego znajduje się 14 stacji monitoringu powietrza, spośród których na 9 pomiary były wykonywane metodami automatycznymi lub automatyczno-manualnymi, a na 5 prowadzono pomiary wyłącznie manualne. Na stacjach znajdują się łącznie 53 stanowiska pomiarowe.

Niezależnie od monitoringu państwowego, szereg gmin z terenu powiatu kieleckiego, zainstalowało własne czujniki, które na bieżąco informują mieszkańców o stanie powietrza. Takie działania pozwalają ustalić, gdzie przekroczenia występują najczęściej, co jest ich przyczyną, a następnie jakie środki należy podjąć, aby ten stan wyeliminować.

Również tutaj Starostwo w celu podniesienia poziomu edukacji i świadomości mieszkańców powiatu kieleckiego, w lutym 2022 r. zakupiło 19 czujników jakości powietrza, które zainstalowano (po 1 sztuce) we wszystkich gminach powiatu kieleckiego. Czujniki informują o aktualnym stanie jakości powietrza w zakresie: stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5} i PM₁₀, temperatury, ciśnienia oraz wilgotności. Koszt zakupu oraz obsługi czujników: pobierania, przetwarzania, analizowania i wizualizacji danych z zainstalowanych urządzeń do pomiaru jakości powietrza wyniósł 28 044,00 zł. Jest to bardzo ważne zadanie szczególnie dla osób wrażliwych np. astmatyków i alergików. Pozwala także samorządom zintensyfikować działania

w celu poprawy jakości powietrza. 28 grudnia 2022 r. w celu zachowania ciągłości pomiarów, zawarta została kolejna umowa na okres 2 lat – do 3 lutego 2025 r. W ramach comiesięcznego abonamentu, przysługuje m.in. wsparcie techniczne umożliwiające prawidłowe funkcjonowanie platformy internetowej i wizualizację danych ze wszystkich urządzeń pomiarowych. Koszt usługi to 64 501,20 zł.

Do Starostwa wpływają również z Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, powiadomienia o przekroczeniu poziomu informowania i o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania (poziom 2) lub alarmowania (poziom 3) dla pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu. Przykładowo, 1 i 2 marca 2023 r. wpłynęło powiadomienie o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania dla pyłu PM10 dla obszaru miasta Kielce i powiatu kieleckiego (2-3.03.2023 r.) oraz powiatu włoszczowskiego (2.03.2023 r.).

Uchwałą Nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29.06.2020 r. uchwalono Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego. Program został opracowany w związku z odnotowaniem w 2018 roku przekroczenia standardów jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Integralną częścią Programu jest plan działań krótkoterminowych. Program obejmuje dwie strefy oceny jakości powietrza:

- strefa miasto Kielce (o kodzie PL2601) – podlega ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi;
- strefa świętokrzyska (o kodzie PL2602) – podlega ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin.

Celem Programu ochrony powietrza jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza w województwie świętokrzyskim. Program wskazuje również możliwe do podjęcia działania naprawcze, które pozwolą przyczynić się do poprawy jakości powietrza w regionie:

- 1) Ograniczenie emisji z sektora komunalno-bytowego:
 - rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych by zapewnić podłączenie nowym użytkownikom,
 - rozbudowa sieci gazowej,
 - budownictwo energooszczędne i pasywne,
 - produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
 - specjalistyczne doradztwo energetyczne na poziomie Gmin,
- 2) Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego – wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny miejskie:
 - przebudowa i modernizacja dróg,
 - czyszczenie ulic i dróg na mokro,
 - tworzenie ścieżek rowerowych i ciągów ruchu pieszego,

- 3) Ograniczenie emisji niezorganizowanej pochodzącej z zakładów wydobywania i przeróbki kruszyw:
 - ograniczenie emisji z transportu materiałów sypkich,
 - ograniczenie emisji niezorganizowanej w procesach przeróbki kopalin na obszarach zakładów przerobczych i kopalni odkrywkowych,
 - nasadzenia zieleni wokół obszarów prowadzenia robót przerobczych i otwartych składów magazynowych materiałów sypkich.
- 4) Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza:
 - plany zagospodarowania przestrzennego,
 - korytarze przewietrzania miasta w pracach planistycznych,
 - rozbudowa zielonej infrastruktury.
- 5) Prowadzenie edukacji ekologicznej:
- 6) Prowadzenie działań kontrolnych.

W harmonogramie realizacji działań naprawczych wskazano takie zadania jak:

- ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych,
- ograniczenie oddziaływania transportu drogowego poprzez wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza tereny miejskie,
- prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów,
- prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjnych i szkoleniowych.

Od 24 lipca 2020 r. obowiązuje podjęta przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwała Nr XXII/292/20 w sprawie wprowadzenia na terenie województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zwana w skrócie „uchwałą antysmogową”.

Głównym celem podjęcia uchwały jest wyeliminowanie nieekologicznych kotłów opalanych paliwem stałym, jak również ograniczenie spalania niskiej jakości paliw. Działania te są konieczne do osiągnięcia normatywnych stężeń szkodliwych dla zdrowia pyłów PM10 i PM2,5 oraz kancerogennego benzo(a)pirenu.

Uchwała wprowadza następujący harmonogram eliminacji nieekologicznych źródeł ciepła:

- od 1 lipca 2021 r. nie wolno spalać najbardziej zanieczyszczających powietrze paliw stałych, tj.: mułów i flotokoncentratów węglowych, węgla brunatnego, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%,
- od 1 lipca 2023 r. nie wolno użytkować kotłów pozaklasowych tzw. kopciuchów (według normy PN-EN 303-5:2012),
- od 1 lipca 2024 r. nie wolno użytkować kotłów posiadających 3 i 4 klasę,

- od 1 lipca 2026 r. wolno użytkować kotły spełniające wymagania ekoprojektu zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe,
- od 1 lipca 2026 r. nie wolno użytkować kotłów na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia budynku do sieci gazowej lub ciepłowniczej

Od 1 lipca 2026 r. na terenie województwa świętokrzyskiego, będzie można użytkować tylko odnawialne, bądź niskoemisyjne źródła ciepła takie jak: ciepło z sieci miejskiej, kotły na gaz lub olej opalowy, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne. Jedynie w sytuacji braku możliwości podłączenia budynku do sieci miejskiej, bądź sieci gazowej, dopuszczalne będzie spalanie paliw stałych w kotłach spełniających wymagania ekoprojektu, zgodnie z zał. do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r.

Wszystkie Gminy z terenu powiatu kieleckiego podejmują działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji w ramach obowiązującego Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych oraz Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Według informacji przekazanych przez Gminy są to następujące zadania/inwestycje:

Gmina Bieliny

1. Realizacja projektu „Montaż instalacji OZE w ramach projektów parasolowych na terenie gminy Bieliny”, współfinansowanego ze środków RPOWŚ. W 2021 r. zamontowano: 136 instalacji fotowoltaicznych oraz 39 instalacji solarnych. Kolejny montaż planowany jest w 2023 r.
2. Budowa lub przebudowa dróg gminnych:
 - zadanie pn. „Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Huta Szklana (dz. ewid. nr 78/1, 77/1, 76/1, 75/1). Przebudowano 0,182 km drogi za kwotę 351 079,24 zł - zadanie współfinansowane ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg;
 - zadanie pn. „Budowa drogi łączącej drogę gminną 308043T Makoszyn–Stary Młyn z drogą gminną 308026T Lechów–Węgliska–Dąbrowa”. Wybudowano 0,143 km drogi za kwotę 433 141,20 zł.
 - zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 308007T Belno przez wieś”. Wybudowano 0,912 km drogi za kwotę 2 603 488,63 zł.
 - zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 308001T Bieliny – Czaplów – Lechów”. Wybudowano 2,205 km drogi za kwotę 3 591 883,76 zł.
3. Nasadzenie 234 drzew przy drodze gminnej nr 308001T Lechów – Czaplów oraz przy drodze wewnętrznej w msc. Makoszyn.

Gmina Bodzentyn

Z przekazanych informacji wynika, że w 2022 r.:

- a) poddano termomodernizacji budynek dawnej lecznicy zwierząt przy ul. Wolności w Bodzentynie (aktualnie mieści się tam Klub Seniora) - wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, pokrycie dachu, ocieplono ściany i strop,

- b) wybudowano/przebudowano 1,008 km dróg gminnych;
- c) wybudowano panele fotowoltaiczne przy budynku dawnej lecznicy zwierząt przy ul. Wolności w Bodzentynie (aktualnie Klub Seniora);
- d) podpisano umowę na modernizację i budowę oświetlenia na terenie Gminy Bodzentyn – realizacja w 2023 roku,

Gmina Chęciny

W ramach podejmowanych działań Gmina Chęciny wprowadziła nowe ekologiczne rozwiązania w obiektach i zrealizowała następujące inwestycje:

1. Rewitalizacja terenu po byłym SKR w ramach zadania „Kompleksowa rewitalizacja zabytkowego centrum Chęcin - etap II”,
2. Budowa SPZOZ w Wolicy gm. Chęciny,
3. Budowa i przebudowa dróg gminnych: ul. Sienkiewicza - 0,780 km, ul. Kościuszki - 0,680 km, Skiby nowe osiedle 3 etap - 0,450 km; Tokarnia droga do pól - 0,809 km; ul. Dąbrowskiego - 0,859 km, Polichno droga na działkach nr ewid. 694 i 696 - 1,500 km;
4. budowa, rozbudowa ścieżek rowerowych: ul. Dąbrowskiego - 0,854 km, os. Północ ścieżka rowerowa - 0,493 km i ciąg pieszo-rowerowy - 0,603 km; Polichno ścieżka rowerowo - piesza na działkach nr ewid. 694 i 696 - 1,500 km,
5. Rewitalizacja terenu po byłym SKR w ramach zadania Kompleksowa rewitalizacja zabytkowego centrum Chęcin - etap II,
6. Budowa Samorządowego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wolicy gm. Chęciny.

Gmina Chmielnik

Podejmowane działania w latach 2021 i 2022 to:

1. W ramach programu Czyste Powietrze na terenie gminy zlikwidowano w 2021 r. - 80 sztuk, a w 2022 r - 93 szt. indywidualnych przestarzałych źródeł ogrzewania.
2. Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Chomentówku obejmująca: docieplenie budynku i stropu, wymianę stolarki drzwiowej i okiennej, modernizację kotłowni i wymianę źródła ciepła na pellet, wymianę instalacji elektrycznej i oświetlenia na energooszczędne.
3. Przebudowa dróg gminnych: 2021 r. – 850,0 m, 2022 r. – 584,0 m,
4. W 2021 r. zrealizowano Projekt pn. *„Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystywanych przez mieszkańców gminy Chmielnik”*, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Zamontowano 132 instalacje kolektorów słonecznych do podgrzewania wody użytkowej oraz 257 instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej. Instalacje zamontowane na nieruchomościach zlokalizowanych na terenie całej gminy Chmielnik.
5. Przeprowadzenie kompleksowej modernizacji oświetlenia ulicznego poprzez wymianę źródła światła na energooszczędne. W 2021 roku powstało 137 nowych punktów oświetleniowych wyposażony w energooszczędne źródła, a w 2022 r. - 3 szt.

Gmina Daleszyce

1. W ramach Programu „Czyste Powietrze”, wymieniono 128 sztuk źródeł ogrzewania.
2. Przeprowadzono termomodernizację budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy, działaniami inwestycyjnymi objęto:
 - a) budynek „B” Szkoły Podstawowej w Szczecnie,
 - b) budynek Szkoły Podstawowej w Brzechowie - ocieplenie ścian, stropu, fundamentów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana pokrycia dachowego, wymiana źródła ciepła na kotły na biomasę (pellet), montaż instalacji fotowoltaicznej, wymiana oświetlenia na energooszczędne, montaż pompy ciepła na potrzeby CWU,
- powyższe zadania współfinansowane były ze środków RPOWŚ 2014-2020, Działanie 6.1 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym – ZIT KOF, Oś 6. Rozwój miast.
 - c) budynek Urzędu Miasta i Gminy Daleszyce - projekt współfinansowany był ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, projekt pn.: „EkoUrząd – termomodernizacja budynku UMiG Daleszyce z wykorzystaniem OZE jako element poprawy efektywności energetycznej”, oś priorytetowa 3 „Efektywna i zielona energia”, działanie 3.3 „Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym”. W ramach inwestycji wykonano: ocieplenie ścian, stropu, fundamentów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, pokrycia dachowego, źródła ciepła na kotły na biomasę (pellet), zamontowano instalację fotowoltaiczną, pompy ciepła na potrzeby CWU.
3. Przebudowano drogi gminne: rok 2021 - 2,015 km; rok 2022 - 1,518 km
4. Wybudowano instalacje OZE na:
 - a) Ujęciu Wody w Niwach Daleszyckich - instalacja naziemna, moc 48,95 kWp;
 - b) Publicznej Szkole Podstawowej w Sierakowie - instalacja na dachu, moc 7,12 kWp;
 - c) Publicznym Żłobku w Daleszycach - instalacja na dachu, moc 40,05 kWp.
5. W ramach bieżącej konserwacji oświetlenia ulicznego wymieniono 40 źródeł sodowych na energooszczędne żarówki typu LED z autonomiczną redukcją mocy.

Gmina Górno

Podejmowane działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji w latach 2021 – 2022 to:

1. Wymiana w ramach Programu „Czyste Powietrze” źródeł ciepła na spełniające wymagania ekoprojektu łącznie 251 sztuk (rok 2021 - 160 szt., rok 2022 - 91 szt.).
2. Termomodernizacja budynku Klubu Seniora w Radlinie - przebudowa wraz z wymianą konstrukcji więźby dachowej i zmianą użytkowania budynku punkt skupu mleka na potrzeby Klubu Seniora. Wykonano również ocieplenie stropodachu i ścian zewnętrznych wraz z elewacją budynku oraz dokonano wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.
3. Budowa, przebudowa dróg - zrealizowano następujące zadania:
 - budowa drogi gminnej nr 325009T Krajno Parcele - Krajno Pogorzele – Wilków o długości 0,834 km,
 - przebudowa drogi gminnej nr 325001T w msc. Cedzyna (ul. Różana) o dł. 0,435 km,

4. Budowa ścieżki rowerowej w pasie drogi wojewódzkiej nr 752 od km 0+080 do km 3+000 w msc. Górno-Parcele i Krajno-Parcele, o długości 2,92 km.
5. Zainstalowanie w ramach Programu „Czyste Powietrze” odnawialnych źródeł energii - 237 instalacji fotowoltaicznych oraz 88 instalacji solarnych na budynkach mieszkalnych mieszkańców gminy.

Gmina planuje także w latach przyszłym, w tym w 2023 r. wymienić źródła światła na energooszczędne.

Gmina Łągów

Zgodnie uchwałą Rady Miasta i Gminy Łągów, w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska polegającej na wymianie urządzenia grzewczego w budynkach mieszkalnych położonych na terenie Gminy Łągów, w 2021 r. Gmina rozliczyła 33 wnioski, a w 2022 r. - 14 wniosków.

Ponadto Gmina zawarła porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach w ramach prowadzenia punktu konsultacyjno – informacyjnego dot. Programu „Czyste Powietrze”.

Zrealizowała również następujące inwestycje:

1. „Budowa drogi gminnej – dz. nr ewid. 83 w obrębie 0001 Łągów – miasto oraz drogi gminnej zlokalizowanej na dz. nr ewid. 29 i 30 w obrębie 0001 Łągów – miasto”. W ramach zadania zrealizowano 1 057 mb drogi gminnej,
2. „Rozbudowa drogi gminnej nr 338041T ul. Duble w Łągowie” - 803,50 mb,
3. „Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy Łągów”:
 - wymiana 1 334 zainstalowanych obecnie opraw na nowoczesne oprawy w technologii LED,
 - dowieszenie 40 szt. opraw na istniejących słupach dotychczas bez opraw w technologii LED spełniające normę PN –EN 13201:2007 wraz osprzętemi wysięgnikiem,
 - montaż 2 latarni zasilanych z odnawialnych źródeł energii (OZE) solarno – hybrydowych,
 - demontaż 4 szt. wysięgników na słupach linii napowietrznej,
 - wymiana wysięgników na słupach linii napowietrznej w ilości łącznej 172 szt., demontaż, montaż 3 skrzyni oświetleniowych wraz z urządzeniami pomiarowymi, sterowniczymi i zabezpieczającymi dla poszczególnych obwodów elektrycznych oświetlenia ulicznego wyodrębnienie obwodów oświetlenia drogowego sieci napowietrznej w stosunku do przewodów linii rozdzielczych, montaż przewodu typu AsXS_n o długości 44,6 km,
 - instalacja i uruchomienie dla wszystkich opraw bezprzewodowego inteligentnego systemu umożliwiającego indywidualne sterowanie każdą oprawą.

Gmina Łopuszno

W latach 2021-2022 Gmina podjęła następujące działania mające na celu ograniczenie niskiej emisji:

1. podpisała z WFOŚiGW w Kielcach porozumienie, w ramach którego prowadzi Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste powietrze”, w którym można uzyskać porady jak uzyskać dotację z programu na wymianę źródła ciepła, pomoc w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie i wniosku o płatność. W wyniku działania punktu w ww. latach mieszkańcy

gminy wymienili, źródła ciepła i wykonano działania termomodernizacyjne budynków w ilości 62 szt. na kwotę 2 651 000,00 zł, a kwota uzyskanej dotacji przez mieszkańców wyniosła 957 071,00 zł.

2. zmodernizowała drogi: w 2021 r – 0,352 km; w 2022r - 2,43 km.
3. zamontowała w 2021 r. instalacje fotowoltaiczne wykorzystywane do oświetlenia i ogrzewania w budynkach świetlic wiejskich w msc.: Dobrzeszów o mocy 2,28 kWp, Gnieździskach o mocy 7,6 kWp, do zasilania oczyszczalni ścieków w Eustachowie o mocy 24,57 kWp, stacji uzdatniania wody w Wielebnowie o mocy 9,9 kWp, Żłobka Gminnego w Łopusznie o mocy 7,98 kWp i budynku Urzędu Miasta i Gminy Łopuszno o mocy 22,8 kWp.
4. zakończono w 2022 r. modernizację oświetlenia ulicznego, w ramach której wymieniono 2000 punktów oświetlenia ulicznego oraz 24 lampy oświetlenia parkowego wraz z wymianą 94 szaf sterujących oraz 10 zestawów autonomicznych. Dotychczasowe energooszczędne lampy sodowe zastąpiono oświetleniem LED. Łączny koszt wykonania zadania to ponad 3,5 mln złotych z czego 3 mln pozyskano dofinansowania ze środków Unii Europejskiej.

Gmina Masłów

We wrześniu 2022 r. Gmina podpisała umowy na wykonanie termomodernizacji budynku Urzędu Gminy w Masłowie oraz Szkoły Podstawowej w Mąchocicach Kapitulnych z terminem realizacji do lipca 2023 r. - zadania w trakcie realizacji. W latach 2021 – 2022 przebudowano drogi gminne na długości – 1,1 km.

Gmina Miedziana Góra

W 2019 r. Gmina uchwaliła Program Ograniczania Niskiej Emisji dla gminy Miedziana Góra. Jego głównym celem jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia niskiej emisji poprzez wymianę niskosprawnych źródeł ciepła w budynkach istniejących i montaż niskoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach nowo budowanych na terenie gminy. Według Regulaminu Wnioskodawca po zrealizowaniu inwestycji uzyskuje dotację w wysokości do 2 500,00 zł brutto, jednak nie więcej niż 50 % kosztów całego przedsięwzięcia. Z przekazanych danych wynika, że ogółem przyznano 88 dotacji (2021 r. – 32, 2022 r. – 56), w tym:

1. ze względu na rodzaj inwestycji:
 - wymiana źródeł ciepła w budynkach istniejących – 47 dotacji (2021 – 12, 2022 – 35),
 - wymiana źródeł ciepła i modernizacja wewnętrznej instalacji c.o. w budynkach istniejących – 26 dotacji (po 13 w roku 2021 i 2022),
 - montaż źródła ciepła w budynkach nowo budowanych – 15 dotacji (2021 – 7, 2022 – 8),
2. ze względu na rodzaj nowego źródła ciepła:
 - kocioł na paliwo stałe (spełniający wymagania 5 klasy) – 14 wniosków (2021 – 6, 2022 – 8),
 - kocioł gazowy – 48 wniosków (2021 – 26, 2022 – 22),
 - pompa ciepła – 26 wniosków w 2022 r.

Zaplanowane na ten cel środki w budżecie Gminy w roku 2021 – 80 000,00 zł i w 2022 r. – 140 000,00 zł, zostały w 100 % wykorzystane.

Ponadto Gmina realizuje założenia porozumienia podpisanego z WFOŚiGW w Kielcach w ramach Programu „Czyste powietrze”. Program oferuje dofinansowanie przedsięwzięć polegających na wymianie starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, jak i przeprowadzenie towarzyszących temu prac termomodernizacyjnych budynku. Dzięki podpisanemu porozumieniu w Urzędzie funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, gdzie można uzyskać informacje na temat Programu „Czyste powietrze”, a także złożyć i rozliczyć wnioski.

W roku 2021 za pośrednictwem Punktu złożono 4 wnioski o dofinansowanie, w roku 2022 było to 81 wniosków.

Inne inwestycje, które przeprowadziła Gmina to:

1. modernizacja kotłowni w budynku remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Ćmińsku Rządowym w następującym zakresie: *Zadanie 1.* Docieplenie: ściany zachodniej styropianem o grubości 15 cm wraz z położeniem tynku silikonowego na pow. 172 m², ściany bocznej styropianem o grubości 8 cm wraz z położeniem tynku silikonowego na pow. 27 m², montaż parapetów. *Zadanie 2.* Wykonanie wylewek wraz z izolacją termiczną w pomieszczeniach o pow. 130 m². *Zadanie 3.* Wykonanie komina o wysokości ok. 2 m z obudową blachą,
2. wymiana 2 szt. drzwi wejściowych do świetlicy w msc. Miedziana Góra – zakup i montaż,
3. zakup pieca CO do budynku OSP w msc. Ćmińsk wraz z jego instalacją,
4. remont dachu nad stołówką w Szkole Podstawowej w Ćmińsku w następującym zakresie: demontaż i utylizacja starego poszycia, demontaż starych łąt, foliowanie dachu membraną dachową, nabicie kontrłąt i łąt, wykonanie pasów nadrynnowych (bez demontażu orygnnowania), położenie nowej blachy trapezowej, montaż taśm i kalenic, montaż wyłazu dachowego, montaż kominków wywiewnych 4 szt., remont kominów, docieplenie styropianem, obicie blachą w kolorze dachu, obróbka blacharska, montaż nowych metalowych kraterki wentylacyjnych.
5. wykonanie przeróbki instalacji wewnętrznej wraz z wymianą źródła światła w lampach parkowych na placu przed urzędem gminy oraz na ul. Ks. K. Nachtmana, ul. Ks. J. Przyłęckiego, ul. Urzędniczej do ul. Tumlińskiej w msc. Miedziana Góra na żarówki LED E 27.

Gmina Mniów

W 2021 i 2022 r. Gmina podpisała Aneksy do Porozumienia z WFOŚiGW w Kielcach dotyczące realizacji Programu „Czyste Powietrze”, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W ramach realizacji ww. Programu wymieniono 91 konwencjonalnych źródeł ciepła na niskoemisyjne urządzenia grzewcze.

Gmina realizowała także projekt „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Mniów”. Została wykonana termomodernizacja trzech budynków użyteczności publicznej: Urzędu Gminy (prace zakończono w 2021 r.) oraz Szkół Podstawowych w Cierchach i Rogowicach (prace zakończono w 2019 r.). Między innymi ocieplono ściany i stropy, wymieniono okna i drzwi zewnętrzne, źródła oświetlenia i oprawy elektryczne oraz

zamontowano instalacje fotowoltaiczne. Planowana jest również kompleksowa termomodernizacja Szkół Podstawowych w Grzymałkowie i Zaborowicach.

Inne działania podejmowane przez Gminę na rzecz ograniczenia emisji to:

1. budowa i przebudowa dróg gminnych: 2021 r. drogi wewnętrzne – 150 mb, 2022 r. drogi wewnętrzne – 1 171 mb,

2. wymiana źródeł światła na energooszczędne:

W 2021 r. wykonane zostały roboty budowlane obejmujące budowę oświetlenia drogowego w msc.: Gliniany Las, Mniów ul. Kielecka, Mniów ul. Kamieniec, Mniów ul. Głęboka, Borki, Pępice, Straszów, Malmurzyn, Grzymałków ul. Spacerowa.

Zakres wykonanych robót obejmował:

- podwieszenie linii napowietrznej o długości 4 141 m,
- ułożenie kabla ziemnego o długości 85 m,
- montaż opraw oświetlenia drogowego w ilości 61 szt.
- montaż i stawianie słupów w ilości 79 szt.

W 2022 r. wykonane zostały roboty budowlane, obejmujące budowę oświetlenia drogowego w msc.: Borki Przecinka, Borki Zaolzie, Mniów ul. Leśna, Mniów ul. Znajoma, Pępice, Serbinów, Cierchy. Zakres wykonanych robót obejmował:

- podwieszenie linii napowietrznej o dł. 2 719 m,
- ułożenie kabla ziemnego o dł. 151 m,
- montaż opraw oświetlenia drogowego w ilości 42 szt.,
- montaż i stawianie słupów w ilości 61 szt.

Gmina Morawica

Działania podjęte przez Gminę na rzecz niskiej emisji:

1. W 2022 r. z dotacji z budżetu Miasta i Gminy Morawica w wysokości 3 000,00 zł, skorzystało 66 właścicieli nieruchomości, w tym 55 wymieniło tzw. kopciuchy na piece gazowe. Pozostali budując nowy dom zdecydowali się na ogrzewanie gazowe.
2. W ramach Programu „Czyste Powietrze” wymieniono 48 piecy węglowych na gazowe, 3 piece na ogrzewanie elektryczne, 18 piecy na biomasę, zainstalowano 34 odnawialne źródła energii oraz wymieniono 6 piecy węglowych na nowe piece klasy 5.
3. W latach ubiegłych wykonano termomodernizację byłego budynku szpitalnego w Morawicy, szkoły w Brzezinach, Zespołu Placówek Oświatowych w Morawicy, szkoły w Chmielowicach oraz budynku Agronomówki w Dębskiej Woli. W ramach środków z Polskiego Ładu planowane jest wykonanie termomodernizacji budynku Ośrodka Zdrowia w Morawicy, Ośrodka Zdrowia w Dębskiej Woli, Szkoły w Bilczy, Szkoły w Radomicach, hali sportowej w Bilczy, pływalni KORAL w Morawicy oraz termomodernizacja i przebudowa budynku szkoły w Dębskiej Woli i w Lisowie.
4. W 2021 r. zmodernizowano łącznie 5,640 km dróg gminnych oraz 600 m chodnika (budowa i przebudowa łącznie), w 2022 r. – 6,914 km dróg, chodnik – 1 120 m.
5. W latach 2021/2022 wybudowano 2,37 km ścieżek rowerowych.

6. W 2021 r. wykonano 257 instalacji fotowoltaicznych i 86 instalacji solarnych na budynkach prywatnych w ramach zadania „Instalacje odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców Miasta i Gminy Morawica”.
7. W ramach modernizacji oświetlenia ulicznego wymieniono w I etapie 1 927 szt. opraw oświetleniowych na LED, w II etapie – 804 szt.

Gmina Nowa Słupia

Gmina przeprowadziła termomodernizację w następujących budynkach użyteczności publicznej:

1. Szkoła Podstawowa w Pokrzywiance - zakres prac: docieplenie ścian, modernizacja instalacji CO wraz z wymianą źródła ciepła- kocioł pellet, wymiana okien, montaż instalacji PV,
2. Szkoła Podstawowa w Starej Słupi - zakres prac: docieplenie ścian, modernizacja instalacji CO wraz z wymianą źródła ciepła- kocioł pellet, wymiana okien, montaż instalacji PV,
3. Szkoła Podstawowa w Jeleniowie - zakres prac: docieplenie ścian, modernizacja instalacji CO wraz z wymianą źródła ciepła- kocioł pellet, wymiana okien, montaż instalacji PV.
4. Szkoła Podstawowa w Mirocicach - zakres prac: wymiana pokrycia dachowego, docieplenie ścian, modernizacja instalacji CO wraz z wymianą źródła ciepła- kocioł pellet, wymiana okien, montaż instalacji PV,
5. Budynek Urzędu Miasta i Gminy Nowa Słupia - zakres prac: docieplenie ścian, modernizacja instalacji CO wraz z wymianą źródła ciepła- kocioł pellet, wymiana okien, montaż instalacji PV.

Gmina Nowiny

Działania Gminy:

- w 2021 r. dofinansowano 49 osób, a w 2022 r. - 65 osób, które albo zainstalowały nowy ekologiczny kocioł w swoim domu, albo dokonały wymiany starego kotła na nowy ekologiczny,
- w latach 2021-2022 wykonano następujące inwestycje drogowe:

NAZWA ZADANIA	DŁUGOŚĆ [km]	WARTOŚĆ ZADANIA	ROK REALIZACJI
Przebudowa drogi gminnej działka nr ewid. 394– przedłużenie ul. Marmurowej w Szewcach, Gmina Nowiny.	0,765	2 068 528,76	2021
Przebudowa drogi w Bolechowicach na działce nr 521 wraz z infrastrukturą towarzyszącą, gm. Nowiny.	0,410	1 187 476,90 (wydatek w 2022 r.)	2022 - 2023
Budowa dróg gminnych (ul. Diamentowa, Szafirowa, Kryształowa) w miejscowości Kowala, Gmina Nowiny	0,572	4 846 950,00 (wydatek w 2022 r.)	2022 - 2023
Przebudowa drogi gminnej (ul. Turkusowa) w miejscowości Kowala, Gmina Nowiny	0,328	432 961,27 (wydatek w 2022 r.)	2022 - 2023
Budowa chodników i ciągów dla pieszych na terenie msc. Trzcianki, gm. Sitkówka-Nowiny, woj. świętokrzyskie.	0,200	524 127,00 (wydatek w 2022 r.)	2022 - 2023

- 2021 r. Gmina udzieliła dotacji dla Powiatu Kieleckiego na realizację zadania inwestycyjnego pn. „Remont drogi powiatowej nr 0374T w miejscowości Kowala na terenie gminy Sitkówka-

Nowiny, województwo świętokrzyskie”, w wysokości 939 697,00 zł oraz rozliczono projekt dot. wybudowania 3,3 km ścieżek rowerowych,

- w 2023 r. planowana jest modernizacja oświetlenia na terenie gminy - IV etap.

Gmina Piekoszów

1. W ramach działalności punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu „Czyste powietrze”, na mocy zawartego porozumienia Gminy z WFOŚiGW w Kielcach przez indywidualnych mieszkańców, zrealizowano następujące zadania: gruntowa pompa ciepła o podwyższonej klasie efektywności energetycznej - 2 szt., kocioł gazowy kondensacyjny - 4 szt., kocioł na biomasę - 4 szt., kocioł na pellet drzewny - 51 szt., kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie - 6 szt., kocioł na węgiel - 21 szt., pompa ciepła grunt/woda - 6 szt., pompa ciepła powietrzna - 1 szt., pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej - 49 szt.
2. Wykonano:
 - a) „Termomodernizację Szkoły Podstawowej w Zajączkowie” (2022 r.) - wymiana grzejników, oświetlenia LED, docieplenie ścian zewnętrznych, montaż fotowoltaiki, częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
 - b) „Termomodernizację Zespołu Placówek Oświatowych w Jaworzni” (2021 r.) - wymiana pieca na pellet, wymiana grzejników, oświetlenia LED, docieplenie ścian zewnętrznych, montaż fotowoltaiki, częściowa wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
 - c) „Termomodernizację Zespołu Placówek Oświatowych w Micigoździe” (2021 r.) – wykonanie elewacji zewnętrznej, wymiana instalacji centralnego ogrzewania wraz ze źródłem ciepła, a także wymiana oświetlenia na energooszczędne oświetlenie typu LED wewnątrz budynku. Założono także instalacje fotowoltaiczną.
 - d) modernizacja „Biblioteki Centrum Kultury” (2021 r.) – wykonanie elewacji zewnętrznej, wymiana instalacji centralnego ogrzewania wraz ze źródłem ciepła na pellet, a także wymiana oświetlenia na energooszczędne oświetlenie typu LED wewnątrz budynku. Założono także instalacje fotowoltaiczną.
3. Przebudowa dróg gminnych: w 2021 r. - 1,2 km; w 2022 r. - 2,4 km,
4. Wykonanie nasadzeń przy drogach pasów roślinności niskiej i wysokiej: 14 sztuk klonu zwyczajnego przy drodze powiatowej w Brynicy.

Gmina Pierzchnica

W Gminie wykonano następujące zadania:

1. likwidacja istniejących, konwencjonalnych źródeł ciepła i wprowadzenie nowych ekologicznych urządzeń grzewczych przez osoby fizyczne (dane z WFOŚiGW w Kielcach), w ramach realizacji Programu „Czyste Powietrze”.

W 2022 r. zastąpiono:

- kotłem na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu - 8 szt.
- kotłem na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu + termomodernizacja - 4 szt.
- ogrzewaniem elektrycznym – 2 szt.
- kotłem węglowym spełniającym wymagania ekoprojektu - 2 szt.

- kotłem węglowym spełniającym wymagania ekoprojektu + termomodernizacja – 1 szt.
- ogrzewaniem gazowym – 1 szt.
- ogrzewaniem gazowym + termomodernizacja – 2 szt.
- odnawialnym źródłem energii – 9 szt.
- odnawialnym źródłem energii + termomodernizacja – 3 szt.

łącznie w 2022 r. wymieniono 32 piece.

W 2021 r. zastąpiono:

- ogrzewaniem gazowym oraz przeprowadzono termomodernizację – 10 szt.
- kotłem na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu oraz przeprowadzono termomodernizację - 1 szt.
- kotłem na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu – 4 szt.
- kotłem węglowym spełniającym wymagania ekoprojektu – 2 szt.
- odnawialnymi źródłami energii i przeprowadzono termomodernizację – 9 szt.

łącznie w 2021 r. wymieniono 26 pieców.

2. termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej:

- Ośrodek Zdrowia w Pierzchnicy – 2022 r.
- adaptacja części pomieszczeń budynku Szkoły Podstawowej w Pierzchnicy na ośrodek kultury – 2022 r.
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej i turystycznej na terenie Gminy Pierzchnica – 2022 r.
- remont pomieszczeń świetlic w Pierzchnicy i Skrzelczycach – 2021 r.

3. budowa dróg gminnych: 2022 r. - 1,387 km; 2021 r. - 0,160 km

Gmina Raków

Podejmowane przez Gminę działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji w ramach realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej lub Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z Planem działań krótkoterminowych to:

1. likwidacja istniejących, konwencjonalnych źródeł ciepła i wprowadzanie ekologicznych, energooszczędnych urządzeń grzewczych, odnawialnych źródeł energii. W ramach realizowanego Programu „Czyste Powietrze”, do końca 2022 r. złożono 212 wniosków (zrealizowano 112). łączna kwota wypłaconych dotacji wyniosła 2 559 814,01 zł.

W 2021 r. ramach ww. Programu mieszkańcy zlikwidowali 18 szt. nieefektywnych źródeł ciepła i wymienili na nowe źródła ciepła a w 2022 r. – 14 sztuk. Dodatkowo w 2021 r. na 22 budynkach mieszalnych jednorodzinnych, mieszkańcy wykonali termomodernizację wraz z wymianą źródła ciepła, w 2022 r. – na 16 budynkach.

2. termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – docieplenie ścian budynku świetlicy wiejskiej w Życinach.

3. budowa i przebudowa dróg gminnych:

- przebudowa drogi w msc. Zalesie na długości 0,260 km
- przebudowa drogi w msc. Raków, ul. Sienieńskiego na długości 0,360 km

- przebudowa drogi w msc. Nowa Huta na długości 0,506 km
- przebudowa drogi w msc. Głuchów na długości 0,615 km
- przebudowa drogi w msc. Wólka Pokłonna na 0,250 km
- remont mostu w msc. Dębno.

W 2020 r. na terenie gminy Raków zakończono realizację projektu pn. „Kompleksowa modernizacja systemu oświetlenia ulicznego w gminie Raków”, w ramach którego wymieniono wszystkie lampy oświetleniowe uliczne na nowoczesne LED.

Gmina Strawczyn

Gmina podejmowała następujące działania:

1. w ramach zadania pn. „Udzielenie dotacji celowej na montaż źródeł ciepła w celu ograniczenia zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Strawczyn”, w 2021 oraz 2022 r. zlikwidowano/wymieniono po 34 źródła ciepła, a w ramach Programu „Czyste Powietrze”, w 2021 r. wymieniono 97 źródeł ciepła a w roku 2022 – 84 źródła ciepła,
2. wybudowano/przebudowano 0,953 km dróg.

Gmina Zagnańsk

W latach 2021 – 2022:

1. wymieniono 90 sztuk źródeł ciepła w ramach Programu „Czyste Powietrze”, na co uzyskano dotację z WFOŚiGW w Kielcach w wysokości 1 200 996,79 zł,
2. rozpoczęto termomodernizację budynku Ośrodka Zdrowia w Zagnańsku, w związku z projektem „Rewitalizacja Zagnańska szansą na rozwój” - zadanie współfinansowane Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. Planowane zakończenie inwestycji przypada na dzień 14 lipca 2023 r. Zakres robót obejmuje m.in.: wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie stropodachów, ocieplenie ścian zewnętrznych poniżej poziomu gruntu wraz z hydroizolacją, ocieplenie ścian zewnętrznych powyżej poziomu gruntu, przebudowę kotłowni, modernizację instalacji centralnego ogrzewania i instalacji ciepłej wody użytkowej, wymianę paneli słonecznych, modernizację oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne,
3. rozbudowano, zmodernizowano w 2021 r.:
 - ul. Słoneczną w Zagnańsku - droga dojazdowa klasy D (obecnie droga publiczna) z betonu asfaltowego, długość 203,87 m,
 - drogę wewnętrzną w msc. Kaniów - droga z betonu asfaltowego, długość 204,30 m,
 - drogę do msc. Borowa Góra - droga publiczna z betonu asfaltowego, pow. 523 m²,
4. wybudowano (I etap) ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej Nr 0296T o długości 3,04 km, będący jednym z 3 odcinków rowerowej trasy, od ul. Przemysłowej w Zagnańsku do skrzyżowania ze ścieżką edukacyjną „Na królewskim szlaku” przy kopalni Sosnowica. Zadanie realizowane jest w ramach projektu: *Rozwijanie infrastruktury niskoemisyjnej poprzez budowę ścieżek rowerowych na terenie Gminy Zagnańsk.*

Jak wynika z przesłanych informacji, wszystkie Gminy realizują i będą kontynuowały zadania związane z ograniczeniem niskiej emisji. Jest to jednak proces długotrwały, kosztowny i wymagający dużego zaangażowania.

5. Zadanie OP.2.2., KA.1.2. Budowa, przebudowa i remonty dróg krajowych.

Z danych przekazanych przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach wynika, że w 2022 r. został przeprowadzony remont odcinka drogi nr 73 w msc. Suchowola na długości 0,554 km (od km 39+500 do km 40+054). Remont sfinansowano ze środków własnych, a koszt robót wyniósł 840 491,05 zł brutto.

W latach 2021 – 2022 prowadzono:

- budowę obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej – w ciągu drogi krajowej nr 73 Odcinek I o dł. 4,164 km – wartość kontraktu 65 686 743,90 zł netto sfinansowana z KFD,
- rozbudowę drogi krajowej nr 78 na odcinku Kije – Chmielnik. Wartość zadania na terenie powiatu to 25 954 246,56 zł brutto sfinansowana ze środków budżetowych.

W ramach rozbudowy drogi krajowej nr 78 wykonano budowę/modernizację kanalizacji deszczowej na długości 802,0 m w msc. Przededworze (całkowity koszt 1 557 165,73 zł brutto) wraz z urządzeniem oczyszczającym – separatorem (całkowity koszt 12 607,50 zł brutto), a w ramach budowy obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej wykonano kanalizację deszczową wraz z urządzeniami podczyszczającymi na łącznej długości 5 283,50 m (koszt 5 794 100,00 zł netto).

W latach 2021 – 2022 GDDKiA O Kielce wykonała ekrany akustyczne:

1. w msc. Chęciny (w ciągu drogi wojewódzkiej DW763) o łącznej długości 104,6 m,
2. w msc. Starochęciny (w ciągu drogi S7 odcinek Chęciny – Jędrzejów) o łącznej dł. 209 m, całkowity koszt wykonania ww. ekranów wyniósł 968 010,00 zł brutto,
3. w ramach budowy obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej Odcinek I (Kielce – Brzeziny/Morawica), na odcinku 2 524 m (całkowity koszt to 6 624 071,00 zł netto).

GDDKiA w ww. latach nie budowała ścieżek rowerowych ani nie wykonała pasów zieleni niskiej i wysokiej w ramach ochrony przed hałasem. Natomiast w ramach rozbudowy drogi krajowej nr 78, pomiędzy msc. Jasień i Przededworze, na odcinku 228+300 – 229+000 nasadziła 60 sztuk drzew a od granicy powiatu kieleckiego z pińczowskim do msc. Holendry (odcinek przez las 224+650 – 226+000) posadziła 510 sztuk drzew. Koszt nasadzeń wyniósł 50 342,00 zł netto.

6. Zadanie OP.2.3., KA.1.3. Budowa, przebudowa i remonty dróg wojewódzkich.

Z danych uzyskanych ze Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach wynika, że na terenie powiatu kieleckiego w 2021 r. zrealizowano następujące zadania:

1. rozbudowa DW748 polegająca na budowie chodnika w msc. Chełmce gm. Strawczyn: długość odcinka – 0,588 km, wartość robót ogółem – 632 595,78 zł, w tym środki własne – 317 699,78 zł, środki zewnętrzne – 314 896,30 zł. W ramach zadania zbudowano/zmodernizowano kanalizację deszczową z urządzeniami podczyszczającymi na odcinku 256,88 m, za kwotę 102 063,83 zł,
2. przebudowa drogi wojewódzkiej DW761 od km 8+450 do km 9+021 w msc. Piekoszów: długość odcinka – 0,571 km, wartość robót ogółem – 2 964 528,29 zł (środki własne).

W ramach zadania zbudowano/zmodernizowano kanalizację deszczową z urządzeniami podczyszczającymi na dł. 826,2 m, za kwotę 719 183,79 zł,

3. Budowa chodnika przy DW764 w msc. Wólka Pokłonna gm. Raków na odcinku od km 30+765 do 32+400: długość odcinka – 1,635 km, wartość robót ogółem – 2 288 137,45 zł, w tym środki własne – 2 218 137,45 zł, środki zewnętrzne – 70 000,00 zł. W ramach tej inwestycji nie była budowana czy modernizacja kanalizacja deszczowa.

W 2021 r. ŚZDW w Kielcach nie wybudował/rozbudował ścieżek rowerowych, jak również w ramach ochrony przed hałasem komunikacyjnym, nie wykonał przy drogach wojewódzkich pasów zieleni niskiej i wysokiej lub ekranów akustycznych.

W 2022 r. ŚZDW w Kielcach nie zrealizował żadnych zadań na terenie powiatu kieleckiego.

Dział – Ochrona przed hałasem.

1. Zadanie KA.1.6. Ocena stanu klimatu akustycznego przy drogach publicznych.

Głównymi źródłami hałasu w powiecie kieleckim jest komunikacja drogowa i kolejowa, a w dalszej kolejności emisja ze źródeł przemysłowych. Zagrożenie hałasem przemysłowym ma charakter lokalny, a zasięg oddziaływania tego typu hałasu, w przeciwieństwie do hałasu komunikacyjnego jest stosunkowo niewielki i obejmuje najbliższe sąsiedztwo obiektów, które emitują ponadnormatywny hałas.

W grudniu 2022 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach opublikował „*Ocenę stanu akustycznego środowiska na terenie województwa świętokrzyskiego w roku 2021*”. Z opracowania wynika, że na terenie województwa pomiary monitoringowe hałasu wykonano łącznie w 10 punktach, w tym hałasu drogowego w 9 punktach: Stąporków (3), Piekoszów (3), w Radkowicach i Brzezinach (3) oraz hałasu kolejowego w 1 punkcie w msc. Sprowa gm. Słupia Jędrzejowska.

Pomiary hałasu drogowego w 2021 r. na terenie powiatu kieleckiego wykonywał również Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach na DW728 Radoszyce – Łopuszno, w ramach „Analizy porealizacyjnej oddziaływania na środowisko dla zrealizowanego zadania: Zadanie nr 2: Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 728 na odcinku Radoszyce – Łopuszno w zakresie emisji hałasu”. Pomiary przeprowadzono w 39 punktach. Uzyskane wyniki pomiarów wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w 10 punktach, w przedziale 0,1 – 5 dB w porze dnia oraz w 35 punktach w porze nocy (w 20 punktach w przedziale 0,1 – 5 dB, 12 punktach w przedziale 5,1 – 10 dB i w 3 punktach w przedziale 10,1 – 15 dB).

Ogółem w 2021 r. w woj. świętokrzyskim pomiary hałasu drogowego wykonano w 126 punktach pomiarowych. W celu określenia wskaźników długookresowych pomiary przeprowadzono w 3 punktach pomiarowych (Radkowice, Piekoszów i Stąporków). W Radkowicach i Stąporkowie stwierdzono przekroczenia w porze dziennej w przedziale > 5 – 10 dB, a w porze nocy w przedziale 0,1 – 5 dB. W przypadku badań krótkookresowych hałasu drogowego pomiary wykonano w 123 punktach i w porze dnia stwierdzono przekroczenia na 28

stanowiskach a w porze nocy na 58 stanowiskach. Pomiarzy hałasu kolejowego wykonane w 4 punktach, nie wykazały przekroczeń.

W styczniu 2022 r. udostępniona została „Strategiczna mapa hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie świętokrzyskim”, opracowana na zlecenie Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach. W powiecie kieleckim analizą objęto pas terenu o szerokości 2 x 800 m położony po obu stronach drogi, na odcinkach dróg: nr S7 f, nr S7e, nr S7k, nr S7r i nr S7l w msc.: Gruszka, Kajetanów, Dąbrowa, Kostomłoty Pierwsze, Szczukowskie Górkę, Szczukowice, Janów, Jaworznia, Szewce, Chęciny, Staroęciny i Tokarnia, nr 73c w msc. Dąbrowa, nr 73 w msc.: Bilcza, Bieleckie Młyny, Brzeziny, Morawica, Wola Morawicka, Lisów, Piotrkowice, Minostowice, Celiny, Suchowola, Chmielnik i Śladków Mały, nr 74, nr 74i oraz nr74h w msc.: Przełom, Lisie Jamy, Węgrzynów, Mniów, Przełom, Ćmińsk Rządowy, Bobrza, Ćmińsk Kościelny, Ciosowa, Miedziana Góra, Kostomłoty Drugie, Kostomłoty Pierwsze, Cedzyna, Radlin, Górno, Górno Parcele i Wola Jachowa oraz nr 74h w msc. Domaszowice i Cedzyna.

W dokumencie oszacowano liczbę osób zamieszkujących na terenach, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu (z dokładnością do 100 osób) dla dwóch wskaźników:

1. L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰),
2. L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰).

W powiecie kieleckim wartości te przedstawiają się następująco:

Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_{DWN}			
	1 – 5 dB	5,1 – 10 dB	10,1 – 15 dB
Szacunkowa liczba osób	1 400	700	100
Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu – wskaźnik L_N			
	1 – 5 dB	5,1 – 10 dB	10,1 – 15 dB
Szacunkowa liczba osób	1 300	500	0

W latach 2023–2026, w ramach inwestycji związanych z ochroną środowiska, GDDKiA planuje na terenie powiatu budowę drogi ekspresowej S74 odcinek Przełom/Mniów – węzeł „Kielce – Zachód” oraz budowę obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej w ciągu drogi krajowej nr 73.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi bazę EHAŁAS, w której gromadzone są dane podmiotów prowadzących działalność gospodarczą będącą źródłem hałasu przemysłowego (Starostwo nie posiada dostępu do ww. bazy). W 2021 r. według danych zgromadzonych w bazie, pomiarami objęto 75 podmiotów prowadzących działalność będącą

źródłem hałasu. Badania przeprowadzone łącznie w 188 punktach wykazały naruszenia dopuszczalnych poziomów hałasu w 4 zakładach w porze dnia w zakresie przekroczeń do 10 dB, a w przypadku nocy przekroczenia pojawiły się w 8 zakładach, w tym 1 zakład przekroczył poziomy dopuszczalne w zakresie > 15 – 20 dB.

Do działań naprawczych w ramach przeprowadzonych w 2021 r. analiz porealizacyjnych, mających na celu poprawę stanu klimatu akustycznego na terenach sąsiadujących z drogami, GIOŚ wymienia: ograniczenia prędkości dopuszczalnej pojazdów, budowę ekranów akustycznych, zastosowanie tzw. cichej nawierzchni, wymianę okien i drzwi balkonowych na dźwiękoizolacyjne, a w przypadku odcinka drogi DW728 (Radoszyce – Łopuszno), gdzie nie są możliwe rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne, które zapewnią dotrzymanie standardów jakości środowiska GIOŚ stwierdza, iż zachodzi potrzeba utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

Z „Oceny...” wynika również, że żaden zakład przemysłowy, który przekraczał poziomy dopuszczalne w latach poprzednich, nie dostosował się do poziomów dopuszczalnych w roku 2021.

2. Zadanie KA.1.6. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed nadmiernym hałasem.

Hałas to wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy jest on przekroczony. Główne źródła emisji hałasu do środowiska stanowią obiekty przemysłowe, ruch drogowy, kolejowy i lotniczy, a tym samym kształtują one klimat akustyczny w rejonie ich oddziaływania.

Zagadnienia ochrony środowiska przed hałasem uregulowane są przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska, która (art. 114) zobowiązuje Gminy, aby przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnić tereny, dla których określone zostały dopuszczalne poziomy hałasu. Należą do nich: zabudowa mieszkaniowa, szpitale i domy pomocy społecznej, budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, tereny uzdrowiskowe, zabudowa mieszkaniowo-usługowa.

Jak wynika z otrzymanych danych, tylko część Gmin wprowadziła w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisy dotyczące ochrony przed nadmiernym hałasem. Należą do nich: Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Górno, Łągów, Miedziana Góra, Morawica, Nowiny, Raków i Strawczyn. Pozostałe Gminy: Daleszyce, Masłów, Mniów, Piekoszów, Pierzchnica i Zagnańsk, nie wprowadziła takich zapisów. Gmina Nowa Słupia nie posiada miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w Gminie Łopuszno jedynie dla msc. Naramów opracowany został mpzp. Pozostały obszar gminy Łopuszno nie jest nim objęty.

Dział – Ochrona przed promieniowaniem.

1. Zadanie PEM.1.1. Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku.

Zadaniem monitoringu pól elektromagnetycznych (PEM) jest ocena i obserwacja zmian wielkości opisujących pola elektromagnetyczne. Obserwacja ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludzi. Oceny tej, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska.

W czerwcu 2022 r. opublikowano „Ocenę poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie świętokrzyskim”, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach.

Jak wynika z Oceny, w 2021 r. przeprowadzono pomiary łącznie w 44 punktach w miejscach dostępnych dla ludności, w tym w 31 punktach w ramach stałej sieci monitoringu oraz w 13 punktach w ramach monitoringu badawczego. W każdym punkcie pomiarowym pomiar wykonywany był raz w roku kalendarzowym w dni robocze pomiędzy godzinami 8⁰⁰ a 16⁰⁰, w sposób nieprzerwany przez 0,5 godz. i polegał na wykonaniu w tym czasie nie mniej niż 180 pomiarów chwilowych w równych odstępach czasu.

Na terenie powiatu kieleckiego, w ramach stałej sieci monitoringu, pomiary wykonano w msc.: Chęciny ul. Kielecka, Chmielnik ul. Kwiatowa, Morawica ul. Kielecka i Pierzchnica (Rynek), natomiast w ramach monitoringu badawczego w msc.: Łopuszno (Rynek), Piekoszów ul. Częstochowska i Strawczyn ul. Żeromskiego.

W 2021 r., w żadnym z 44 punktów pomiarowych na terenie woj. świętokrzyskiego, wartość wskaźnikowa poziomu emisji pól elektromagnetycznych WME nie przekroczyła wartości 1, a tym samym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów w zakresie częstotliwości objętej monitoringiem wynoszących od 28 do 61 V/m (składowa elektryczna).

Oprócz ww. badań, WIOŚ w Kielcach otrzymał 333 sprawozdania z pomiarów od podmiotów zobowiązanych do wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych, tj. w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska od prowadzącego instalację oraz użytkownika urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz.

W czerwcu 2023 r. opublikowano „Ocenę poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie świętokrzyskim”, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach.

W 2022 r. pomiary przeprowadzono również w 44 punktach w miejscach dostępnych dla ludności, w tym w 27 punktach w ramach stałej sieci monitoringu (cykl dwuletni na terenach miast) oraz w 7 punktach w ramach monitoringu badawczego (cykl czteroletni na terenach gmin wiejskich). W każdym punkcie pomiarowym pomiar wykonywany był raz w roku kalendarzowym w dni robocze pomiędzy godzinami 8⁰⁰ a 16⁰⁰, w sposób nieprzerwany przez 0,5 godz. i polegał na wykonaniu w tym czasie nie mniej niż 180 pomiarów chwilowych w równych odstępach czasu.

Na terenie powiatu kieleckiego, w ramach stałej sieci monitoringu, pomiary wykonano w miejscowościach: Bodzentyn (Rynek Górny), Daleszyce (Rynek), Łągów ul. Opatowska, Nowa Słupia (ul. Świętokrzyska), natomiast w ramach monitoringu badawczego w gminach: Bieliny, msc. Bieliny Kapitulne (ul. Starowiejska), Górno, msc. Cedzyna (ul. Kielecka) i w msc. Raków (ul. Sienieńskiego).

W żadnym z 44 punktów pomiarowych na terenie woj. świętokrzyskiego, wartość wskaźnikowa poziomu emisji pól elektromagnetycznych WM_E nie przekroczyła wartości 1, a tym samym nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów w zakresie częstotliwości objętej monitoringiem wynoszących od 28 do 61 V/m (składowa elektryczna). Najwyższa zamierzona wartość składowej elektrycznej w stałej sieci monitoringu na terenach gmin wiejskich wyniosła 1,26 V/m w Cedzynie przy ul. Kieleckiej.

W 2022 r. WIOŚ w Kielcach przeprowadził 4 kontrole w terenie oraz 275 kontroli dokumentacyjnej sprawozdań przedłożonych do WIOŚ, które nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM. Na podstawie analizy wyników pomiarów promieniowania elektromagnetycznego wykonanych w ramach PMS oraz kontroli WIOŚ stwierdzono, iż na terenie woj. świętokrzyskiego, w rejonach objętych badaniami miejsc dostępnych dla ludności, rejestrowane natężenia pól elektromagnetycznych nie przekroczyły dopuszczalnych norm.

2. Zadanie P.1.3. Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczenie stref technicznych bezpieczeństwa).

Z przekazanych informacji wynika, że większość Gmin nie wprowadziła w mpzp zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi, ani nie wyznaczyła stref technicznych bezpieczeństwa. Część Gmin wprowadziła jedynie ogólne zapisy dot. zachowania stref technicznych wzdłuż przebiegu linii energetycznych (średniego i wysokiego napięcia) oraz zachowania odległości od stacji transformatorowych do budynków mieszkalnych.

Dział – Gospodarowanie wodami.

- 1. Zadanie ZW.1.1. Ograniczenie zużycia wody w obrębie terenów miejskich oraz w przemyśle (np. recykulacja wody, zamykanie obiegu wody).***
- 2. Zadanie ZW.1.2. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi oraz poboru wód.***
- 3. Zadanie ZW.1.3. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.***

Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gminy prowadzą, w formie umożliwiającej przekazywanie informacji w postaci elektronicznej, ewidencję m.in.:

- 2) zbiorników bezodpływowych w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;
- 3) przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych oraz w celu opracowania planu rozwoju sieci kanalizacyjnej;
- 4) umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, obowiązani są do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłat za te usługi. W przypadku posiadania przydomowych oczyszczalni ścieków, do obowiązków należy także pozbywanie się osadów ściekowych, co musi zostać odpowiednio udokumentowane poprzez podpisanie umowy na wywóz osadów ściekowych oraz posiadanie dowodów uiszczenia opłaty za ww. usługę.

Poniżej w zestawieniu tabelarycznym przedstawiono ilość zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych w poszczególnych gminach oraz ilość przeprowadzonych przez Gminy kontroli w 2021 i 2022 r. w zakresie częstotliwości opróżniania zbiorników i osadników.

Tabela nr 1. Zestawienie zbiorników bezodpływowych i osadników wg danych Gmin z marca 2023 r. – stan na 31.12.2022 r.

Nazwa Gminy	Ilość zbiorników bezodpływowych (sztuki)	Ilość oczyszczalni przydomowych (sztuki)	Ilość przeprowadzonych kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników	
			2021 rok	2022 rok
Bieliny	610	1	2	3
Bodzentyn	241		0	0
Chęciny	2 457	349	94	63
Chmielnik	777	83	24	34
Daleszyce	1 842	235	110	140
Górno	1 531	58	8	23
Łagów	388	48	1	2
Łopuszno	1 845	237	5	5
Masłów	121	58	0	0
Miedziana Góra	632	110	11	115

Mniów	1 306	29	0	2
Morawica	220	28	0	50
Nowa Słupia	408	36	0	0
Nowiny	61	15	0	0
Piekoszków	1 292	310	350	131
Pierzchnica	490	390	0	0
Raków	1 120	100	0	0
Strawczyn	400	5	50	0
Zagnańsk	319	117	218	394

Gminy przeprowadzają kontrole rutynowe częstotliwości opróżniania szamb oraz osadników, jak również interwencyjne z chwilą powzięcia informacji o nieprawidłowościach w tym zakresie. Przede wszystkim wysyłają wezwania do przedłożenia posiadania umowy i dowodów uiszczenia opłat za usługi w zakresie zgodnego z prawem pozbywania się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych.

4. Zadanie ZW.1.4. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód.

Monitoring wód powierzchniowych oraz podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W odniesieniu do wód podziemnych, wyróżnia się dwa rodzaje monitoringu stanu chemicznego: monitoring diagnostyczny i operacyjny.

Monitoring diagnostyczny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu uzupełnienia i sprawdzenia procedury oceny wpływu oddziaływań wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych oraz oceny znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężeń zanieczyszczeń wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych. Monitoring diagnostyczny dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju i jest prowadzony z częstotliwością przynajmniej raz w ciągu 6-letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Zakres badań w ramach monitoringu diagnostycznego obejmuje elementy fizyczno-chemiczne:

- ogólne: odczyn pH, temperatura, przewodność elektrolityczna właściwa, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny;
- nieorganiczne: jon amonowy, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, chlorki, chrom, cyjanki, fluorki, fosforany, glin, kadm, magnez, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sód, srebro, wapń, wodorowęglany, żelazo.

Monitoring diagnostyczny może zostać poszerzony o elementy fizykochemiczne określone jako nieobowiązkowe w załączniku nr 6 do ww. rozporządzenia. Dotychczasowe badania dodatkowo objęły oznaczenia następujących elementów nieorganicznych: bar, beryl, cyna, cynk, kobalt, molibden, tal, tytan, uran, wanad oraz w wybranych punktach elementów organicznych:

pestycydy, trichloroeten, tetrachloroeten, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), indeks fenolowy.

Monitoring operacyjny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu oceny stanu chemicznego JCWPd uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych oraz stwierdzenia występowania znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężenia zanieczyszczeń spowodowanych oddziaływaniami antropogenicznymi. Badania w ramach monitoringu operacyjnego prowadzone są z częstotliwością przynajmniej raz w roku, z wyłączeniem roku, w którym jest prowadzony monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Zakres badań obejmuje elementy fizyczno-chemiczne charakteryzujące rodzaj zidentyfikowanych oddziaływań antropogenicznych mających wpływ na badane wody podziemne oraz elementy fizyczno-chemiczne, których wartości stwierdzone na podstawie monitoringu diagnostycznego przekraczały wartości graniczne określone dla III klasy jakości wód podziemnych, które są wartościami progowymi dla dobrego stanu chemicznego wód podziemnych. W punktach pomiarowych dodatkowo wykonywane są oznaczenia elementów nieorganicznych: bar, beryl, cyna, cynk, kobalt, molibden, tal, tytan, uran, wanad oraz w wybranych punktach elementów organicznych: pestycydy, trichloroeten, tetrachloroeten, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), indeks fenolowy.

Stan wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych:

- I klasa – wody bardzo dobrej jakości,
- II klasa – wody dobrej jakości,
- III klasa – wody zadowalającej jakości,
- IV klasa – wody niezadowalającej jakości ,
- V klasa – wody złej jakości.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód (JCWP) na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Na ocenę stanu wód składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego. Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny to określenie jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Stan ekologiczny JCWP klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio - stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał "dobry i powyżej dobrego". O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu

klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych).

W ocenie stanu ekologicznego specyficzną rolę mają hydromorfologiczne elementy jakości wód, które wraz z elementami fizykochemicznymi są elementami wspierającymi ocenę elementów biologicznych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną obserwacje stanu elementów hydromorfologicznych służą jedynie potwierdzeniu bardzo dobrego stanu lub maksymalnego potencjału ekologicznego wód powierzchniowych. Oznacza to, że w sytuacji, gdy stan wód na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jest oceniony jako bardzo dobry, niespełnienie przez elementy hydromorfologiczne kryteriów stanu bardzo dobrego powoduje obniżenie stanu ekologicznego wód. Analogicznie jest dla maksymalnego potencjału ekologicznego. W tym przypadku jednak to niemożliwe do eliminacji przekształcenia hydromorfologiczne stanowią o uznaniu wód za silnie zmienione lub sztuczne, więc ich stopień, np. drożność przepławek w barierach poprzecznych, może decydować o określeniu potencjału ekologicznego jako maksymalny lub niższy. W sytuacji, gdy stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny został oceniony na podstawie elementów biologicznych i wspierających je elementów fizykochemicznych jako poniżej bardzo dobrego lub maksymalnego, stan elementów hydromorfologicznych nie ma wpływu na ocenę stanu lub potencjału ekologicznego, tzn. przyjmuje się, że z definicji odpowiada on stanowi elementów biologicznych.

W 2021 oraz 2022 r. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego wybranych jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych w 2021 r. pobrano na terenie Polski w 380 punktach pomiarowych (w powiecie kieleckim z 7 punktów w gminie: Daleszyce, Chęciny, Górno, Łopuszno, Zagnańsk, Chmielnik, Bodzentyn), a w 2022 r. w 1 404 punktach pomiarowych (w powiecie kieleckim z 8 punktów w gminie: Daleszyce, Chęciny, Górno, Łopuszno, Zagnańsk - 2 pkt, Chmielnik, Bodzentyn).

Zestawienie wyników badań wód podziemnych z 2021 i 2022 r. dostępne jest na stronie internetowej GIOŚ na stronie „*Monitoring jakości wód podziemnych*”. Są to m.in.:

2021 rok - Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych nieorganicznych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring operacyjny; Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych organicznych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring operacyjny; Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring operacyjny;

2022 r. - Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych nieorganicznych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny; Wyniki badań wskaźników fizykochemicznych organicznych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny; Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny.

Na stronie GIOŚ znajduje się również „*Portal jakości wód powierzchniowych*”, na którym udostępnione są wyniki badań oraz szereg informacji dot. monitoringu rzek, zbiorników zaporowych, jezior, wód przejściowych i przybrzeżnych, metodyka czy podstawa prawna.

Udostępniona jest również mapa, na której zaznaczone są miejsca poboru wód do badań oraz opracowania/zestawienia tabelaryczne takie jak m.in.: *Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych rzecznych w punktach pomiarowo-kontrolnych w roku 2021, Lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych na rzekach w 2021 r., Program monitoringu rzek i zbiorników w latach 2022-2027, Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych rzecznych i zbiorników w punktach pomiarowo-kontrolnych w latach 2022-2027, Lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych na rzekach i zbiornikach w latach 2022-2027, Szczegółowy program badań monitoringu wód powierzchniowych rzecznych i zbiorników w punktach pomiarowo-kontrolnych w roku 2022, Lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych na rzekach i zbiornikach w 2022 r.*

Program monitoringu wód powierzchniowych przygotowuje się na okres 6 lat. Obecnie obowiązuje cykl monitoringu na lata 2022-2027. Opracowany program ma charakter wstępny i podlega corocznej aktualizacji.

5. Zadanie ZW.2.1. Utrzymanie budowli przeciwpowodziowych.

Od 1.01.2018 r. wszelkie zadania związane z gospodarowaniem wodami realizuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Do zadań tych należy m.in. utrzymanie wód i pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, w tym obwałowań oraz obszaru międzywał. Na terenie powiatu kieleckiego znajduje się 2 782 m wałów przeciwpowodziowych na rzece Czarna Nida i Bobrza, objętych obszarem działania Nadzoru Wodnego w Kielcach. Wały są na bieżąco konserwowane poprzez m.in. usuwanie roślinności i uzupełnianie ewentualnych podmyć oraz wyrw.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, kierownik nadzoru wodnego przedstawia właściwej radzie powiatu (miasta), roczne sprawozdanie z działań podejmowanych na terenie powiatu - do końca drugiego kwartału roku następującego po roku, którego dotyczy to sprawozdanie.

Obszar powiatu kieleckiego objęty jest działaniem 8 nadzorów wodnych w:

1. Jędrzejowie (gmina: Chęciny, Chmielnik, Łopuszno, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Piekoszów, Nowiny, Strawczyn),
2. Kielcach (gmina: Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Łągów, Łopuszno, Mastów, Miedziana Góra, Morawica, Nowa Słupia, Nowiny, Piekoszów, Pierzchnica, Strawczyn, Zagnańsk),
3. Końskich (gmina: Mniów, Strawczyn, Miedziana Góra, Zagnańsk),
4. Sandomierzu (gmina Raków),
5. Skarżysku-Kamiennej (gmina Zagnańsk),
6. Starachowicach (gmina: Bodzentyn, Nowa Słupia, Łągów),
7. Staszowie (gmina: Chmielnik, Łągów, Raków, Daleszyce, Pierzchnica),
8. Włoszczowie (gmina Łopuszno).

Ze sprawozdań wynika, że na terenie powiatu kieleckiego wykonywane były następujące prace:

2021 rok:

Nadzór Wodny w Jędrzejowie: prace utrzymaniowe w korycie rzeki Trupień w msc. Strawczyn i Strawczynek – 3,010 km, koszt 26 677,89 zł,

Nadzór Wodny w Kielcach:

- prace utrzymaniowe w korycie cieku w miejscowości Janów gm. Piekoszków ok. 1,0 km – koszt 14 131,70 zł,
- prace utrzymaniowe w korycie rzeki Bobrzy na terenie gm. Kielce, Piekoszków, Miedziana Góra i Strawczyn – koszt 97 468,39 zł,
- prace utrzymaniowe w korycie kanału ulgi Bobrzy w msc. Górki Szczukowskie gm. Piekoszków – koszt 11 897,35 zł,
- prace utrzymaniowe w korycie cieku Dopływ z Sukowa (ciek od Babiej Góry) w msc. Suków, gm. Daleszyce, 3,6 km – koszt 37 318,20 zł,
- prace utrzymaniowe w korycie rzeki Morawki gm. Morawica i Chmielnik na długości 6,9 km – koszt 81 173,85 zł,
- prace utrzymaniowe w korycie rzeki Pierzchnianki w msc. Pierzchnica i Osiny gm. Pierzchnica, na długości 3,0 km, koszt – 28 167,00 zł,
- usunięcie 114 tam bobrowych na terenie gminy Daleszyce – 98, Pierzchnica – 9, Zagnańsk – 2, Górno – 2, Bieliny, Masłów i Piekoszków – po 1.

Nadzór Wodny w Końskich:

- rozbiórka tam bobrowych i zatorów na terenie gminy Mniów oraz Stąporków, Końskie, Smyków, Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce i Żarnów – koszt 141 669,00 zł
- utrzymanie rzeki Serbinówki na terenie gminy Mniów, Smyków i Zagnańsk – koszt 119 841,36 zł,
- utrzymanie rzeki Czarna Taraska na terenie gminy Mniów, Smyków i Końskie – koszt 135 988,80 zł.

Nadzór Wodny Starachowice: rozbiórka tam bobrowych oraz przetamowań i zatorów na terenie gminy Brody, Kunów, Nowa Słupia, Pawłów, Starachowice i Waśniów – koszt 48 653,88 zł.

Nadzór Wodny Staszów:

- utrzymanie rzeki Sanicy wraz z konserwacją jazu na terenie gminy Gnojno i Chmielnik – koszt 58 789,08 zł,
- rozbiórka tam bobrowych na rzece Łagowica i cieku bez nazwy w miejscowości Mędrów gm. Raków,
- zabezpieczenie drzew pogryzionych przez bobry na Dopływie spod Lubani w msc. Lubania gm. Chmielnik,
- wycinka uschniętych drzew ze skarpy brzegowej rzeki Łagowicy w msc. Łagów.

Nadzór Wodny Włoszczowa: rozbiórka tam bobrowych i zatorów oraz zabezpieczenie drzew siatką na terenie gminy: Łopuszno oraz Fałków, Kluczewsko, Koniecpol, Krasocin, Małogoszcz,

Przedbórz, Radoszyce, Ruda Maleniecka, Secemin, Słupia Konecka, Szczekociny, Wielgomłyny, Włoszczowa i Żytno – koszt 128 234,93 zł.

2022 rok:

Nadzór Wodny w Jędrzejowie: usunięcie tam bobrowych z koryta rzeki Kalisz gm. Strawczyn,

Nadzór Wodny w Kielcach:

1. roboty budowlane na ciekach i potokach Nadzoru Wodnego Kielce:

- gmina Bieliny część I – rzeka Belnianka i część I – Dopływ spod Gaj, Jastrzębi Dół, gmina Daleszyce część I – Dopływ spod Góry Żarnowica, gmina Górno część I – rzeka Czarna Nida, część I – rzeka Warkocz, część I – rzeka Kakonianka, ogólny koszt tego zadania wyniósł 171 431,84 zł,
- gmina Nowiny, Kielce część II – rzeka Bobrza, gmina Kielce część II - rzeka Sufraganiec, część II – rzeka Silnica, gmina Górno część II – ciek 113, ogólny koszt tego zadania to 161 243,70 zł,
- gmina Piekoszów część III – ciek A, gmina Masłów część III – dopływ spod Świętej Katarzyny, gmina Pierzchnica część III – ciek od Gumienic, gmina Chmielnik i Morawica część III – dopływ z Ługów, koszt tego zadania wyniósł 196 048,47 zł,
- gmina Daleszyce etap II – rzeka Czarna Nida i etap II – Dopływ z Sukowa, gmina Górno etap II – rzeka Kakonianka, całkowity koszt zadania wyniósł 138 756,30 zł.

W ramach robót m.in.: usuwano drzewa i krzewy z koryta cieku, zatory (często powstałe z naniesionych przez nurt odpadów), zamuliska, wzmacniano skarpy i brzegi, wykaszano roślinność, zasypywano wyrwy i wykopy,

2. usunięcie 59 tam bobrowych na terenie gminy: Daleszyce – 45, Pierzchnica – 9, Bieliny - 2, Masłów – 3.

Nadzór Wodny w Końskich:

- rozbiórka tam bobrowych i zatorów na terenie gminy Mniów oraz Stąporków, Końskie, Smyków, Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce i Żarnów – koszt ogółem 97 900,38 zł.

Nadzór Wodny Starachowice:

- utrzymanie rzek na terenie gminy Nowa Słupia, Kunów, Starachowice i Wąchock – koszt ogółem 98 535,67 zł,
- ubezpieczenie lewej skarpy rzeki Pokrzywianki na terenie gminy Nowa Słupia – 54 419,50 zł,
- usuwanie zatorów i tam bobrowych.

Nadzór Wodny Staszów:

1. utrzymanie rzeki Łagowica na terenie gminy Łagów – koszt 49 479,60 zł,
2. utrzymanie cieku od Lubani na terenie gminy Chmielnik – koszt 36 894,60 zł,
W ramach utrzymania rzek m.in. koszono ręcznie porost, usuwano zatory z powalonych konarów drzew i tam bobrowych, hakowano koryto cieku, naprawiono opaski z kieszek faszynowych, wykonano narzut kamienny, brzegoskłon kryty,
3. rozbiórka tam bobrowych na rzece Sanica w msc. Śładków Dużym i cieku bez nazwy w msc. Zrecze Duże gm. Chmielnik oraz w gminie Raków na cieku Dopływ z Rembowa w msc. Dębno i na cieku Dopływ z Woli Jastrzębskiej w msc. Wola Jastrzębska,
4. wycinka uschniętych drzew ze skarpy rzeki Czarnej w msc. Dębno gm. Raków.

Nadzów Wodny Włoszczowa: rozbiórka tam bobrowych i zatorów oraz zabezpieczenie drzew siatką na terenie gminy: Łopuszno oraz Fałków, Kluczewsko, Koniecpol, Krasocin, Małogoszcz, Przedbórz, Radoszyce, Ruda Maleniecka, Secemin, Słupia Konecka, Szczekociny, Wielgomłyny, Włoszczowa i Żytno – koszt 82 125,87 zł.

6. Zadanie ZW.2.2. Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców terenów zagrożonych powodzią Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, zgodnie z zapisami Dyrektywy Powodziowej oraz ustawy Prawo wodne, cyklicznie przygotowuje plany zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Dokument ten jest komplementarny względem pozostałych dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej, w tym z Programem przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW).

Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych, negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Realizacja wybranych działań prowadzi do obniżenia strat powodziowych i minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Na podstawie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, przygotowuje się plany zarządzania ryzykiem powodziowym.

Z przekazanych danych wynika, że tylko część Gmin wyznaczyła i uwzględniła w mpzp, ustalenia planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granice obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne. Należą do nich gmina: Bieliny, Chmielnik, Daleszyce, Górnio, Łągów, Morawica, Nowiny, Piekoszów, Raków i Strawczyn.

Obszary zagrożone powodzią zaznacza się na mpzp symbolem ZZ.

Dział – Gospodarka wodno-ściekowa

- 1. Zadanie GWS.1.1. Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu kieleckiego do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę.***
- 2. Zadanie GWS.1.2. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorczego zaopatrzenia w wodę.***

Wszystkie Gminy z terenu powiatu kieleckiego charakteryzuje wysoki stopień zwodociągowania co obrazuje tabela poniżej. Z danych przekazanych przez Gminy w marcu 2023 r. wynika, że 100 % stopień zwodociągowania posiada Gmina Bieliny i Łągów. Wzrasta także długość sieci wodociągowej.

Tabela nr 2. Stopień zwodociągowania i długość sieci wodociągowej wg informacji przekazanych przez Gminy – stan na 31.12.2022 r.

Lp.	Nazwa gminy	Stopień zwodociągowania (%)	Długość sieci wodociągowej (km)
1	Bieliny	100,0	134,67
2	Bodzentyn	99,0	163,60
3	Chęciny	99,0	176,50
4	Chmielnik	99,0	192,50
5	Daleszyce	99,0	199,06
6	Górno	99,0	140,40
7	Łągów	100,0	141,00
8	Łopuszno	99,90	166,85
9	Masłów	99,40	109,82
10	Miedziana Góra	99,00	141,83
11	Mniów	99,50	145,55
12	Morawica	99,00	262,60
13	Nowa Słupia	99,00	134,63
14	Nowiny	99,60	64,65
15	Piekoszów	99,60	173,6
16	Pierzchnica	99,00	96,50
17	Raków	99,00	197,58
18	Strawczyn	95,00	155,89
19	Zagnańsk	98,00	152,40

3. Zadanie GWS.1.3. Zwiększenie dostępności mieszkańców powiatu kieleckiego do zbiorczego systemu zbierania ścieków komunalnych.

4. Zadanie GWS.1.4. Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych, w tym zgodnie z KPOŚK.

5. Zadanie GWS.1.5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie.

W związku z realizacją nowych odcinków sieci kanalizacyjnej, budową, rozbudową lub modernizacją oczyszczalni ścieków, na przestrzeni ostatnich lat widoczne jest systematyczne zwiększanie stopnia skanalizowania gmin. Oprócz oczyszczalni wskazanych w tabeli poniżej, Gminy użytkują także oczyszczalnie lokalne przy szkołach, osiedlach mieszkaniowych itp.

Tabela nr 3. Wykaz istniejących gminnych oczyszczalni ścieków, wg danych przekazanych przez Gminy w marcu 2023 r.

Lp.	Nazwa gminy	Lokalizacja oczyszczalni, planowane inwestycje
1	Bieliny	– Bieliny (planowana rozbudowa – termin zakończenia prac 31.12.2026 r.)
2	Bodzentyn	– Bodzentyn - rozbudowa i modernizacja zakończona w grudniu 2022 r. – Święta Katarzyna - przebudowana i rozbudowana 2019 r. – Wola Szczygiełkowa - planowana do przebudowy (do grudnia 2027 r.) lub przerzut ścieków do oczyszczalni w Bodzentynie
3	Chęciny	– Radkowice
4	Chmielnik	– Chmielnik – Piotrkowice planowana modernizacja w 2026 r.
5	Daleszyce	– Daleszyce po rozbudowie – Szczecno przewidziana do rozbudowy w latach 2025 - 2028 – Marzysz przewidziana do rozbudowy w latach 2024 - 2027
6	Górno	– Cedzyna – Skorzeszyce
7	Łągów	– Łągów
8	Łopuszno	– Eustachów
9	Masłów	– brak – mieszkańcy Gminy obsługiwani są przez oczyszczalnię w Sitkówce
10	Miedziana Góra	– Laskowa w msc. Kostomłoty Drugie rozpoczęcie planowanej rozbudowy 2024 r.
11	Mniów	– Mniów w trakcie modernizacji (2023 r.)
12	Morawica	– Brzeziny
13	Nowa Słupia	– Nowa Słupia na gruntach Starej Słupi w trakcie rozbudowy – Rudki – Mirocice w trakcie budowy – Bartoszowiny w trakcie budowy
14	Nowiny	– Na terenie gminy znajduje się oczyszczalnia miejska Sitkówka obsługująca m. Kielce, gm. Nowiny, Masłów i część gm. Chęciny
15	Piekoszów	– Piekoszów przewidziana do likwidacji (wygaszenia) – zaplanowano budowę rurociągu tłoczego, który będzie przesyłał ścieki do oczyszczalni w Sitkówce; zadanie pn. „Rozbudowa kanalizacji sanitarnej polegająca na połączeniu sieci kanalizacyjnej gminy Piekoszów z siecią Spółki Wodociągi Kieleckie”.
16	Pierzchnica	– Pierzchnica w trakcie rozbudowy – Drugnia – Skrzelczyce
17	Raków	– Raków w trakcie remontu i modernizacji planowany termin zakończenia prac - 2024 rok – Chańcza
18	Strawczyn	– Strawczyn – Korczyn
19	Zagnańsk	– Bartków – Barcza

Wraz z budową, rozbudową czy modernizacją oczyszczalni ścieków, wzrasta systematycznie, co obrazuje tabela poniżej stopień skanalizowania gmin oraz długość sieci kanalizacyjnej.

Tabela nr 4. Stopień skanalizowania i długość sieci kanalizacyjnej w gminach powiatu kieleckiego wg danych przekazanych przez Gminy – stan na 31.12.2022 r.

Lp.	Nazwa gminy	Stopień skanalizowania (%)	Długość sieci kanalizacyjnej (km)
1	Bieliny	73,00	119,26
2	Bodzentyn	90,00	140,60
3	Chęciny	37,00	45,30
4	Chmielnik	58,90	70,00
5	Daleszyce	59,60	155,26
6	Górno	60,00	146,20
7	Łągów	53,90	76,36
8	Łopuszno	21,00	29,21
9	Masłów	99,00	101,30
10	Miedziana Góra	80,42	142,11
11	Mniów	51,00	82,59
12	Morawica	98,00	283,00
13	Nowa Słupia	64,94	81,70
14	Nowiny	97,70	74,75
15	Piekoszów	44,37	129,30
16	Pierzchnica	35,00	13,50
17	Raków	33,00	25,40
18	Strawczyn	90,00	178,48
19	Zagnańsk	95,50	132,20

Jak wynika z tabeli, najwyższy stopień skanalizowania posiada Gmina Masłów, Morawica, Nowiny, Zagnańsk, Bodzentyn i Strawczyn. Wszystkie Gminy prowadzą lub planują rozbudowę zbiorczego systemu kanalizacji.

Gmina Łopuszno, dodatkowo finansowała budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie. Zadanie realizowała w 2018 r. a następnie w 2021 (tabela poniżej).

Tabela nr 5. Wybudowane oczyszczalnie przydomowe przez Gminę Łopuszno w 2021 r.

Lp.	Miejscowość	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	Koszt całkowity (zł)	Zadanie współfinansowane z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (zł)
1	Michała Góra	2	40 758,10	1 049 429,00
2	Antonielów	2	40 758,10	
3	Faniśławice Przymiarki	2	40 758,10	
4	Jasień	22	448 339,10	
5	Jedle	13	264 927,65	
6	Marianów	36	733 645,80	
7	Piotrowiec	7	142 653,35	
8	Czartoszowy	6	122 274,30	
9	Naramów	2	40 758,10	
10	Barycz	1	20 379,05	
11	Grabownica	6	12 2274,30	
12	Ewelinów	1	20 379,05	
		100,00	2 037 905,00	

Pozostałe Gminy w latach 2021–2022 nie finansowały budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Dział – Zasoby geologiczne

Zadanie ZG.1.1. Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli.

Organy administracji publicznej podejmują działania w granicach swojej kompetencji i właściwości na podstawie przepisów prawa materialnego. Zgodnie z ustawą prawo geologiczne i górnicze, działalność wykonywana bez wymaganej koncesji (potocznie nielegalna eksploatacja kopalin), podlega opłacie podwyższonej, a organem właściwym w tym zakresie, jest właściwy organ nadzoru górniczego.

Okręgowy Urząd Górniczy w Kielcach w ramach realizowanych zadań związanych z działalnością wykonywaną bez koncesji, w latach 2021 – 2022 na terenie powiatu kieleckiego zarejestrował 12 takich spraw:

- 2021 r. w msc. Jeziorko gm. Nowa Słupia,
- 2022 r. w msc.: Chomentówek gm. Chmielnik, Skorzeszyce gm. Górno, Słopiec gm. Daleszyce, Wola Kopcowa gm. Masłów, Duraczów gm. Łągów, Sędziejowice gm. Chmielnik, Śładków Mały gm. Chmielnik, Rudniki (3 sprawy) gm. Łopuszno i Suków gm. Daleszyce.

W związku z prowadzonymi sprawami, Okręgowy Urząd Górniczy w Kielcach przeprowadził łącznie 15 wizji lub oględzin miejsc potencjalnego wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji:

- 2021 r. w msc.: Huta Nowa gm. Bieliny (2 razy); Bęczków gm. Górno (2 razy), Jaworznia gm. Piekoszów i Jeziorko gm. Nowa Słupia,
- 2022 r. w msc.: Chomentówek gm. Chmielnik (2 razy), Słopiec gm. Daleszyce (2 razy), Wola Kopcowa gm. Masłów, Duraczów gm. Łągów, Sędziejowice gm. Chmielnik, Śładków Mały gm. Chmielnik i Skorzeszyce gm. Górno.

Starostwo współpracuje z OUG w Kielcach w przedmiocie przeciwdziałania nielegalnej eksploatacji kopalni. Polega ona na przekazywaniu informacji docierających do tut. organu o podejrzeniu wykonywania działalności bez wymaganej koncesji. Ponadto udzielane są odpowiedzi na pisma Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach, który prowadząc czynności wyjaśniające niezbędne do wszczęcia postępowania w sprawie ustalenia opłaty podwyższonej za wydobycie kopaliny bez wymaganej koncesji, prosi o wyjaśnienie czy właściciele działek, na których prowadzono eksploatację, zwracali się do tut. urzędu o wydanie koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża lub o wydanie decyzji innych niż koncesja zezwalających na działalność w granicach przedmiotowej nieruchomości w oparciu o ustawę o odpadach, Prawo wodne, prawo geologiczne i górnicze, o odpadach wydobywczych, czy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Dział – Gleby

Zadanie GL.1.2. Monitoring jakości gleb na terenie powiatu kieleckiego

Program "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Monitoring jest realizowany od 1995 r. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Na terenie województwa znajduje się 9 pkt, a w powiecie kieleckim 2 - w Dyminach gm. Morawica i w Woli Kopcowej gm. Masłów. Ostatni monitoring wykonany na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przypadł na lata 2020-2022. Baza gromadzonych od 1995 r. danych pozwala na określenia stanu jakości gleb, ocenę kierunków jej zmian oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń dla funkcji gleb użytkowanych rolniczo, wpisując się w potrzeby działań określonych w Strategii Ochrony Gleb. Do zagrożeń tych należą m.in. ubytek materii organicznej, zanieczyszczenie gleb oraz zasolenie. Próbkę do analiz laboratoryjnych są pobierane z głębokości 0-20 cm i pow. ok. 100 m², a następnie mieszane w celu uzyskania próbki średniej. Każda próbka posiada odpowiednią dokumentację terenową.

W materiale glebowym oznacza się kilkadziesiąt parametrów: skład granulometryczny, węgiel organiczny i próchnicę, węglany, odczyn pH, kwasowość hydrolityczną, kwasowość wymienną, glin wymienny, fosfor przyswajalny, potas przyswajalny, magnez przyswajalny, azot amonowy i azotanowy, siarkę przyswajalną, azot ogólny, stosunek C/N, radioaktywność, przewodnictwo elektryczne właściwe, zasolenie, kationy wymienne o charakterze zasadowym, suma zawartości kationów o charakterze zasadowym, pojemność sorpcyjna gleby, wysycenie

kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi, całkowita zawartość fosforu, całkowita zawartość siarki, całkowita zawartość sodu, potasu, magnezu, wapnia, żelaza, manganu, glinu, miedzi, niklu, chromu, cynku, wanadu, kadmu, kobaltu, ołowiu, baru, berylu, lantanu, litu, arsenu, rtęci, zawartość sumy oraz pojedynczych związków z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych "WWA" - naftalen, fluoren, fenantren, antracen, fluoranten, piren, benzo(a)antracen, chryzen, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(a)fluoranten, benzo(a)piren, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen, benzo(ghi)perylene.

Szczegółowe wyniki i opis monitoringu dostępne są na stronie GIOŚ w zakładce „Rejestry i bazy danych z zakresu monitoringu środowiska” oraz Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

Dział – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

1. Zadanie GO.1.2. Realizacja gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest.

Wszystkie Gminy z terenu powiatu kieleckiego realizują zadania związane z demontażem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest, pochodzących od mieszkańców lub przedsiębiorców i występują o pomoc finansową do Wojewódzkiego oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Wodnej. Poniesione koszty, w tym wysokość udzielonych dotacji z WFOŚiGW w Kielcach oraz NFOŚiGW w Warszawie wraz z ilością usuniętych wyrobów zawierających azbest przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 6. Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest oraz źródło finansowania - dane uzyskane z Gmin w marcu 2023 r.

Nazwa Gminy	Źródło finansowania WFOŚiGW/NFOŚiGW budżet Gminy (zł)	Ilość usuniętego eternitu (Mg)	Źródło finansowania WFOŚiGW/NFOŚiGW budżet Gminy (zł)	Ilość usuniętego eternitu (Mg)
	2021 rok	2021 rok	2022 rok	2022 rok
Bieliny	WFOŚiGW – 27 083,26 NFOŚiGW – 27 083,26	194,396	WFOŚiGW - 73 157,90	222,825
Bodzentyn	budżet Gminy – 70 178,60	216,480	WFOŚiGW - 31 875,01 NFOŚiGW - 31 875,01	212,500
Chęciny	budżet Gminy - 63 022,40	200,580	WFOŚiGW - 23 536,91 NFOŚiGW - 23 536,90 budżet Gminy – 20 174,49	216,930
Chmielnik	_____	_____	WFOŚiGW - 62 343,29 NFOŚiGW - 62 343,30	402,600
Daleszyce	WFOŚiGW - 49 007,70 NFOŚiGW - 49 007,70 budżet Gminy – 42 006,60	221,940	budżet Gminy - 113 400,00	211,068
Górno	WFOŚiGW - 58 879,50 NFOŚiGW - 58 579,50 budżet Gminy – 5 063,22	167,370	budżet Gminy - 139 720,00	156,300
Łągów	budżet Gminy - 46 377,79	130,395	WFOŚiGW - 13 731,99 NFOŚiGW - 13 731,98 budżet Gminy – 11 770,27	114,000
Łopuszno	_____	_____	WFOŚiGW - 77 709,42 NFOŚiGW - 77 709,41	486,170

Masłów	budżet Gminy - 59 704,92	185,235	budżet Gminy - 52 975,78	147,255
Miedziana Góra	WFOŚiGW - 27 100,00 NFOŚiGW - 27 100,00 budżet Gminy – 5 444,79	163,250	budżet Gminy - 58 868,62	169,400
Mniów	budżet Gminy - 49 970,33	136,890	budżet Gminy - 49 792,32	136,000
Morawica	budżet Gminy – 107 868,83	280,625	WFOŚiGW - 8 160,94 NFOŚiGW - 8 160,94 budżet Gminy – 24 482,81	120,680
Nowa Słupia	WFOŚiGW - 52 268,50 NFOŚiGW - 52 268,49 budżet Gminy – 28 407,53	218,468	-----	-----
Nowiny	-----	-----	budżet Gminy – 35 853,84 zł	70,62
Piekoszów	WFOŚiGW - 24 917,08 NFOŚiGW - 24 917,08 budżet Gminy – 21 357,51	172,590	budżet Gminy – 58 513,59	170,785
Pierzchnica	WFOŚiGW - 24 542,55 NFOŚiGW - 24 542,55 budżet gminy – 7 178,90	81,770	-----	-----
Raków	WFOŚiGW - 49 525,00 NFOŚiGW - 49 525,00 budżet Gminy – 7 006,00	143,280	WFOŚiGW - 21 245,50 NFOŚiGW - 21 245,50	69,600
Strawczyn	-----	-----	WFOŚiGW - 89 660,19 NFOŚiGW - 89 660,18	546,100
Zagnańsk	budżet Gminy – 70 406,14	207,685	budżet Gminy – 56 757,73	163,315
Razem:		2 720,954		3 616,148

Z zestawienia wynika, że w 2022 r. najwięcej eternitu usunęły Gminy: Strawczyn 546,100 Mg, Łopuszno 486,170 Mg, Daleszyce 433,008 Mg, Bodzentyn 428,980 Mg, Chęciny 417,510 Mg i Bieliny 417,221 Mg, a najmniej Gmina: Nowiny i Pierzchnica. W sumie, w latach 2021 – 2022 usunięto **6 337,102** Mg wyrobów zawierających azbest.

Z uwagi na brak dofinansowania z WFOŚiGW w Kielcach, Gmina Mniów nie będzie usuwać azbestu w 2023 r. Pozostałe Gminy zadeklarowały kontynuację tego zadania i starają się pozyskać na ten cel środki z Narodowego lub WFOŚiGW w Kielcach.

Zaznaczyć należy, że przy zaangażowaniu środków finansowych na bieżącym poziomie, nie ma możliwości całkowitego usunięcia azbestu z terenu powiatu kieleckiego do końca 2032 r., a tym samym zrealizować wytyczne Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu (POKzA). Zarówno środki przeznaczane przez Gminy z własnego budżetu na usuwanie eternitu jak również wysokość udzielanych dotacji przez Narodowy i WFOŚiGW w Kielcach są zbyt małe. Kolejny czynnik, który uniemożliwia wykonanie założeń POKzA, to brak finansowania kosztów zakupu i położenia nowego pokrycia dachowego w miejsce usuwanego eternitu lub przynajmniej częściowe pokrycie tych kosztów. Z budżetu Państwa muszą zatem zostać przekazane środki nie tylko na demontaż, transport i utylizację azbestu, ale także na zakup oraz montaż nowego pokrycia dachowego, gdyż sam wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie

konieczności usunięcia eternitu jest niewystarczający i nie gwarantuje oczyszczenia Polski z azbestu do końca 2032 r.

W tej kwestii wypowiedział się NIK w opublikowanych w październiku 2022 r. wynikach kontroli. NIK w oparciu o skontrolowane 32 samorzady województw, powiatów oraz gmin ustalił, że po ponad 12 latach od uchwalenia POKzA usunięto tylko niecałe 17 % z prawie 8,5 mln Mg zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych, a do unieszkodliwienia pozostało aż 7 mln Mg. Tempo unieszkodliwiania azbestu wynosi zaledwie 0,12 mln Mg rocznie. W tej sytuacji, aby usunąć pozostały azbest, potrzeba będzie dodatkowo jeszcze prawie 50 lat, licząc od zakończenia POKzA. W skontrolowanych województwach usunięcie pozostałego azbestu wymaga od 30 do 102 lat. Biorąc pod uwagę tak wolne tempo unieszkodliwiania azbestu Polska nie ma szans na dotrzymanie terminu oczyszczenia kraju z azbestu, wyznaczonego na koniec 2032 roku. Województwo świętokrzyskie oszacowano na 62,4 lata.

2. Zadanie GO.1.3. Zadania związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów.

Odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców gmin nie jest zadaniem objętym monitoringiem przez Powiat Kielecki, ale nie sposób pominąć całkowicie to zagadnienie.

Odbiór odpadów odbywa się w oparciu o przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na podstawie której Rady Gmin i Miast uchwalają akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku jak również szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Podmiotem odbierającym (a tym samym wykonawcą usługi), jest wyłonione w trybie zamówienia publicznego przedsiębiorstwo, które realizuje zamówienie na rzecz Gminy stosując zasady określone w Regulaminie Utrzymania Czystości i Porządku. W Regulaminie określa się m.in. rodzaje i maksymalne ilości odbieranych odpadów, rodzaje pojemników na nieruchomościach oraz częstotliwości odbieranych frakcji. W oparciu o ww. zapisy sporządzany jest harmonogram odbioru odpadów komunalnych precyzujący terminy odbioru poszczególnych odpadów z nieruchomości.

Z danych uzyskanych od Gmin wynika, że odpady komunalne, w zależności od rodzaju (kodu) wywożone są na różne składowiska, głównie do Promnika, Janikowa, Przededworza, Końskich, Włoszczowy, Rzędowa.

Tabela nr 7. Wykaz podmiotów, do których wywożone są odpady z terenu powiatu kieleckiego – na podstawie danych przekazanych przez Gminy w marcu 2023 r.

Lp.	Nazwa Gminy	Zakłady, do których wywożone są odpady komunalne
1	Bieliny	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, – Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych – ZGOK Rzędów, – Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Janczycach, – Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów FCC Podhale Sp. o.o. – Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów FCC Podkarpacie Sp. z o.o.

2	Bodzentyn	<ul style="list-style-type: none"> – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich, ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Balinie, ul. Głogowa 75, 32-500 Chrzanów, <p>Ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Składowisko Zakładu Gospodarki Komunalnej „Zaw-Kom” Kielcza, 47-126 Zawadzkie, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne IT.O.Ś Sp. z o.o. w Lipiu Śląskim, ul. Cegielniana 22, 42-700 Pawonków, – Składowisku Odpadów Komunalnych - Bytom, BPK sp. z o.o., ul. Jana Pawła II 10, 41-902 Bytom – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Cofinco Poland Sp. z o.o., ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój, – Składowisko Międzygminnego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, Janczyce 50, 27-552 Baćkowice, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Eneris Ekologiczne Centrum Utylizacji, Rusko 66, 58-120 Jarosłów, – Składowisko Odpadów w Grzybowie, 28-200 Staszów, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Stare Miasto- Park Sp. z o.o., ul. Giedlarowa, 37-300 Leżajsk, – Składowisko odpadów komunalnych w Tworkowie, PWK Górna Odra Sp. z o.o., ul. Dworcowa, 47-451 Tworków.
3	Chęciny	<ul style="list-style-type: none"> – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, <p>Ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie – Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych „Kępny Ług” we Włoszczowie; – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o. – Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów w Końskich, – Międzygminne składowisko odpadów w Przededworzu, Zakład Usług Komunalnych Celiny Sp. z o.o.
4	Chmielnik	<ul style="list-style-type: none"> – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, – Regionalna instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Rzędowie, – Zakład segregacji i kompostowania odpadów FCC Tarnobrzeg Sp. z o.o.
5	Daleszyce	<ul style="list-style-type: none"> – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn
6	Górno	<ul style="list-style-type: none"> – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn
7	Łągów	<ul style="list-style-type: none"> – Instalacja do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Grzybowie - ZGOK Rzędów, – Instalacja do składowania odpadów Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Janik Sp. z o.o., – Instalacja do składowania odpadów - PGKiM Staszów.
8	Łopuszno	<ul style="list-style-type: none"> – Instalacja do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Grzybowie - ZGOK Rzędów, – Zakład Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów FCC Śląsk Sp. z o.o., – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. we Włoszczowie – Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych „Kępny Ług” we Włoszczowie;
9	Masłów	<ul style="list-style-type: none"> – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o. – Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów w Końskich

10	Miedziana Góra	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, – Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych – ZGOK Rzędów
11	Mniów	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, – Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych – ZGOK Rzędów, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Eneris Ekologiczne Centrum Utylizacji, Rusko 66, 58-120 Jarosów, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Balinie, ul. Głogowa 75, 32-500 Chrzanów
12	Morawica	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn
13	Nowa Słupia	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn
14	Nowiny	– Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o. o. w Promniku, ul. Św. Tekli 62, 26-067 Strawczyn, – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o. o., ul. Spacerowa 145, 26-200 Końskie, – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej Sp. z o.o., ul. Przedborska 89, 29-100 Włoszczowa.
15	Piekoszków	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn.
16	Pierzchnica	– Międzygminne składowisko odpadów w Przededworzu, Zakład Usług Komunalnych Celiny Sp. z o.o. – Instalacja do składowania odpadów Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Janik Sp. z o.o., – Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Szczukowskich Górkach BIO-MED., – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Końskich Sp. z o.o. – Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów w Końskich, – EKOWOWI Wojciech Wiszniewski Kielce.
17	Raków	– Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie, gm. Tuczępy
18	Strawczyn	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn.
19	Zagnańsk	– Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Promniku, Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Promniku, 26-067 Strawczyn, – Miejski Zakład Oczyszczania w Wołominie Sp. z o.o.; – FBSerwis Kamieński Sp. z o.o. posiada Zakład Zagospodarowania Odpadów Ruszczyń, – Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne „Pocieszka” w Staszowie; – Cofinco-Poland Spółka Sp. z o.o.; – Składowisko Odpadów Komunalnych Innych niż Niebezpieczne i Obojętne „Stare Miasto-Park” Sp. z o.o.; – ENERIS Ekologiczne Centrum Utylizacji sp. z o.o. – Składowisko odpadów komunalnych w Grzybowie

Z danych GUS wynika, że w 2021 r. wyprodukowano w porównaniu do 2020 r. więcej odpadów komunalnych. W 2020 r. było to średnio 342 kg zebranych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca, a w 2021 r. - 360 kg. Natomiast w 2022 r. przeciętny Polak wytworzył 255 kg odpadów komunalnych, czyli o 5 kg mniej niż w roku poprzednim. Do recyklingu trafiło 26,7 % odpadów – tyle samo co w roku 2021 i 2022.

W 2021 r. w Polsce zebrano 13,7 mln Mg odpadów komunalnych, w tym z gospodarstw domowych 11,7 mln Mg odpadów, co stanowiło 85,8% wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych. Natomiast w 2022 r. zebrano 13,4 mln Mg odpadów komunalnych, w tym z gospodarstw domowych 11,6 mln Mg odpadów, co stanowiło 86,3 % wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych. Dla porównania w 2010 r. zebrano w Polsce łącznie 10,04 mln Mg odpadów komunalnych i wówczas średnio na jednego mieszkańca przypadało 263 kg odpadów komunalnych.

Masa odpadów wytwarzanych przez jednego mieszkańca Polski nadal znajduje się znacznie poniżej europejskiej średniej, gdyż w 2020 r. w UE wytworzono około 505 kg odpadów komunalnych na mieszkańca. Suma wytwarzanych odpadów komunalnych jednak znacznie się różni w poszczególnych państwach UE - od 282 kg na mieszkańca w Rumunii do 845 kg na mieszkańca w Danii.

Tabela nr 8. Ilość odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych przez Gminy w 2021 i 2022 r.

Nazwa Gminy	Masa odebranych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (Mg)	
	2021 rok	2022 rok
Bieliny	804,500	846,920
Bodzentyn	1 341,775	1 222,447
Chęciny	1 869,560	1 786,550
Chmielnik	632,951	706,540
Daleszyce	1 204,700	2 198,240
Górno	1 525,910	1 739,260
Łągów	697,930	633,520
Łopuszno	963,157	799,285
Masłów	1 517,820	1 563,200
Miedziana Góra	1 508,260	1 487,220
Mniów	937,220	965,60
Morawica	2 349,220	2 190,657
Nowa Słupia	1 006,390	880,050
Nowiny	1 435,53	1 337,16
Piekoszów	1 892,724	2 147,700
Pierzchnica	560,420	469,630
Raków	589,070	597,960
Strawczyn	903,580	881,320
Zagnańsk	1426,757	1 377,700
Razem:	23 167,474	22 343,739

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej: 20% wagowo - za rok 2021; 25% wagowo - za rok 2022; 35% wagowo

- za rok 2023; 45% wagowo - za rok 2024; 55% wagowo - za rok 2025; 56% wagowo - za rok 2026; 57% wagowo - za rok 2027; 58% wagowo - za rok 2028; 59% wagowo - za rok 2029; 60% wagowo - za rok 2030; 61% wagowo - za rok 2031; 62% wagowo - za rok 2032; 63% wagowo - za rok 2033; 64% wagowo - za rok 2034 i 65% wagowo - za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

Z przekazanych informacji wynika, że w 2021 i 2022 r., wszystkie Gminy osiągnęły zakładany poziom recyklingu.

3. Zadanie GO.2.1. Modernizacja, budowa punktów selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych.

Zjawisko porzucania odpadów jest niestety częste. Jest to niezrozumiałe, gdyż zgodnie z zawartymi przez Gminy umowami, odpady odbierane są przez specjalistyczne firmy od mieszkańców/przedsiębiorców na bieżąco.

Dodatkowo, praktycznie w każdej gminie (za wyjątkiem Gminy Mniów i Bodzentyn, w której funkcjonuje punkt mobilny), działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkty te za darmo przyjmują odpady z gospodarstw domowych, a także te, które zawierają niebezpieczne materiały czy substancje. PSZOK nie przyjmuje jedynie odpadów, których ilość lub rodzaj wskazuje, że pochodzą z prowadzenia działalności gospodarczej. Do Punktów można odwieźć praktycznie wszystkie odpady powstające w gospodarstwach domowych, ponieważ każdy PSZOK musi zapewniać przyjęcie takich odpadów, jak:

- przeterminowane leki,
- odpady wielkogabarytowe (w tym meble),
- odpady zielone,
- odpady budowlane, poremontowe i rozbiórkowe (w tym gruz),
- zużyte opony,
- elektrośmieci, czyli sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz baterie i akumulatory.

Zakres działania PSZOK określa właściwa rada gminy na drodze uchwały co oznacza, że katalog odpadów może zostać rozszerzony na podstawie lokalnych uwarunkowań gminnych. Dzięki temu możliwe jest pozbycie się niemal wszystkich rodzajów odpadów, które są wytwarzane w gospodarstwach domowych. Do PSZOK można przekazywać odpady problemowe i niebezpieczne, których umieszczanie w tradycyjnych pojemnikach na odpady jest zabronione i podlega wysokim karom finansowym. Do PSZOK mieszkańcy najczęściej dostarczają odpady budowlane, rozbiórkowe, wielkogabarytowe, elektrośmieci, resztki farb, rozpuszczalników, środków ochrony roślin, opakowania po nich i opony.

Tabela nr 9. Wykaz PSZOK na terenie powiatu kieleckiego – wg danych przekazanych przez Gminy w marcu 2023 r.

Lp.	Nazwa Gminy	Miejscowość, w której znajduje się PSZOK
1	Bieliny	Bieliny, ul. Partyzantów 17
2	Bodzentyn	brak – funkcjonuje mobilny
3	Chęciny	Chęciny, Aleja Partyzantów 6

4	Chmielnik	Chmielnik, ul. Starobuska
5	Daleszyce	Daleszyce
6	Górno	Cedzyna
7	Łągów	Łągów, ul. Opatowska 234
8	Łopuszno	Antonielów 26A
9	Masłów	Dąbrowa 340
10	Miedziana Góra	Kostomłoty Drugie, ul. Ekologiczna 24
11	Mniów	brak
12	Morawica	Brzeziny, ul. Komunalna 1A
13	Nowa Słupia	Rudki
14	Nowiny	Nowiny, ul. Przemysłowa 57
15	Piekoszków	Szczukowskie Góry 1A
16	Pierzchnica	Pierzchnica
17	Raków	Raków, ul. Kościuszki 45
18	Strawczyn	Korczyn
19	Zagnańsk	Kołomań 37J

Pomimo zawartych przez Gminy umów ze specjalistycznymi firmami na bieżący odbiór od mieszkańców odpadów komunalnych oraz działających Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, cały czas powstają niekontrolowane, nielegalne tzw. „dzikie wysypiska”. Miejsca te stwarzają bardzo duże niebezpieczeństwo dla środowiska i człowieka, ponieważ można na nich znaleźć każdego rodzaju odpady: komunalne, sprzęt AGD i RTV, gruz po remontach, stare meble, jak również akumulatory, tonery do drukarek czy baterie.

Obowiązek usunięcia odpadów spoczywa na właścicielu nieruchomości, na której takie wysypisko powstało (w tym na Starostwie czy Gminie). Zgodnie z ustawą o odpadach, posiadacz odpadów jest obowiązany do ich niezwłocznego usunięcia z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. W przypadku, gdy nie uda się odnaleźć podmiotu, który zdeponował nielegalnie odpady, obowiązek usunięcia odpadów spoczywa na właścicielu nieruchomości, który musi ponieść całkowity koszt ich zagospodarowania.

Część Gmin w latach 2021 – 2022 borykała się z tym problemem. Należą do nich:

1. Bieliny: w 2022 r. zlikwidowała 1 dzikie wysypisko za kwotę 5 000,00 zł z budżetu gminy.
2. Gmina Chęciny: w 2021 r. uprzątnęła 1 dzikie wysypisko przy dofinansowaniu środków z WFOŚiGW w Kielcach w ramach „Czyste Świętokrzyskie”. W 2022 r. w ramach Światowego Dnia Ziemi przeprowadziła akcję „Zabierz przyjaciół i rodzinę - posprzątajmy naszą gminę”. Łącznie zebrano i przekazano do zagospodarowania 6,96 Mg odpadów, w tym uprzątnięto 1 dzikie wysypisko.
3. Gmina Chmielnik: w 2021 r. prowadziła 1, a w 2022 r. - 5 postępowań i w sumie wydała 6 decyzji nakazujących uprzątnięcie odpadów. Koszty likwidacji dzikich wysypisk poniesionych przez Gminę wyniosły w 2021 r. – 4 800 zł a w 2022 r. – 5 292 zł.

4. Gmina Górno w 2022 r. prowadziła działania dot. likwidacji tzw. „dzikich wysypisk” i poniosła koszty związane z usunięciem dzikiego wysypiska odpadów niebezpiecznych zawierających azbest – 4 728,24 zł.
5. Gmina Łągów w 2021 i 2022 r. wydała po 1 decyzji nakazującej właścicielom działki usunięcie odpadów.
6. Gmina Łopuszno w 2022 r. prowadziła 2 postępowania ale nie poniosła kosztów związanych z usunięciem odpadów.
7. Gmina Masłów w latach 2021 – 2022 prowadziła 3 sprawy i wydała 1 decyzję.
8. Gmina Miedziana Góra w 2021 r. zlikwidowała 1 dzikie wysypisko za kwotę 4 209,56 zł.
9. Gmina Mniów w 2021 r. wydała jedną decyzję nakazującą uprzątnięcie odpadów a w roku 2022 sprawę dzikiego wysypiska skierowała na policję.
10. Gmina Morawica zarówno w 2021 jak i w 2022 r. podejmowała działania mające na celu likwidację dzikich wysypisk odpadów znajdujących się na prywatnym terenie. W 2021 r. przeprowadzono 1 postępowanie, które zakończyło się wydaniem decyzji nakazującej usunięcie odpadów. Podobnie w 2022 r. zgłoszono 5 wysypisk, wydano 1 decyzję. Gmina nie ponosiła kosztów związanych z usuwaniem odpadów z tych terenów. Natomiast na terenach należących do gminy w ramach bieżącego utrzymania czystości i porządku na bieżąco są usuwane odpady. Koszty porządkowania tzw. dzikich wysypisk śmieci wyniosły 19 729,00 zł w 2021 r. W 2022 r. nie zlokalizowano wysypisk na terenach gminnych.
11. Gmina Nowa Słupia w 2021 r. usunęła dzikie wysypisko śmieci na terenie gminy, w ramach nagrody w konkursie edukacyjnym „Czyste Świętokrzyskie”, na które otrzymała dofinansowanie z WFOŚiGW w Kielcach w kwocie 4 800 zł brutto tj. – 100% kosztów kwalifikowanych zadania, który stanowił całkowity koszt zadania.
12. Gmina Nowiny w 2021 r. z własnych środków usunęła 1 dzikie wysypisko śmieci, zlokalizowane w miejscowości Kowala Mała. Ponadto w 2021 r. wydała 1 decyzję w trybie art. 26 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, nakazującą właścicielowi terenu usunięcie odpadów.
13. Gmina Piekoszów: w 2021 r. zlikwidowała 3 dzikie wysypiska, ze środków finansowych pochodzących z budżetu gminy.
14. Gmina Pierzchnica w 2021 r. prowadziła 5 spraw dot. likwidacji dzikich wysypisk śmieci. Koszty zlikwidowania jednego z nich poniosła sama – 6 334,20 zł. W żadnym przypadku nie wydano decyzji nakazującej uprzątnięcie odpadów, ponieważ zostały one zlikwidowane przez właścicieli nieruchomości z chwilą otrzymania wezwania z Gminy. W 2022 r. zlikwidowano 4 dzikie wysypiska, w tym jedno przez służby porządkowe działające na terenie gminy Pierzchnica. Również nie wydano decyzji nakazującej likwidację dzikiego wysypiska, ponieważ zostały zlikwidowane przez właścicieli nieruchomości po otrzymaniu wezwania do usunięcia odpadów
15. Gmina Zagnańsk w 2021 r. usunęła na własny koszt (596,70 zł), jedno dzikie wysypisko. W 2022 r. nie podejmowała takich działań.

Również Powiat Kielecki, z chwilą powzięcia informacji o takim miejscu na gruntach Skarbu Państwa, podejmuje niezwłocznie czynności w celu uporządkowania terenu. Zdecydowana większość dzikich wysypisk znajduje się na gruntach osób prywatnych lub samorządów gminnych. Przykładowo w 2021 r. do Starostwa wpłynęło 8 zgłoszeń, które zostały przekazane wg. właściwości do Gmin, Lasów Państwowych lub Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W 2022 r. w płynęło pismo z Komisariatu Policji I w Kielcach informujące o wyrzuceniu ok. 30-40 sztuk opon samochodowych na działkę nr 443/2 obręb Mąchocice Kapitulne gm. Masłów (własność Powiatu Kieleckiego). Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami podjął próbę uprzętnienia nieruchomości, jednak w terenie okazało się, że nielegalnie porzucone opony zostały wywiezione. Do tym samym roku Wydział GiGN przekazał do Powiatowego Zarządu Dróg w Kielcach pismo z Komisariatu Policji w Daleszycach informujące o zaśmieceniu elementami plastikowymi pochodzącymi z demontażu pojazdów przy drodze powiatowej, działki nr 479 obręb Krajno Parcele gm. Górno. Porzucone odpady zostały wywiezione.

Należy dodać, że każda osoba, która zauważyła przypadki nielegalnego postępowania z odpadami lub środowiskiem, powinna jak najszybciej zgłosić ten fakt na policji, np. przez Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa, gdzie dzikie wysypiska są osobną kategorią informowania o zdarzeniach, do Inspekcji Ochrony Środowiska, Gminy lub Powiatu. Na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, został stworzony specjalny interaktywny formularz, który w sposób łatwy i sprawny umożliwia zgłoszenie nielegalnego składowiska odpadów. Wystarczy w nim wskazać lokalizację danego miejsca, dodać krótki opis i ewentualnie dołączyć zdjęcie. Zgłoszenia można dokonać również w sposób anonimowy. Wszystkie zgłoszenia dokonane elektronicznie trafiają bezpośrednio do Departamentu Zwalczania Przestępczości Środowiskowej, który po ich dokładnej analizie podejmuje decyzję o dalszych działaniach w sprawie.

Z danych GUS wynika, że w Polsce w 2022 r. zlikwidowano 10 714 dzikich wysypisk, z których zebrano łącznie ok. 25 tys. Mg odpadów komunalnych. (na koniec 2022 r. odnotowano istnienie 2 217 dzikich wysypisk).

4. Zadanie GO.2.2. Rozbudowa instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów.

5. Zadanie GO.2.3. Modernizacja i rozbudowa linii do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych.

W Gminie Chmielnik znajduje się instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji w Przededworzu (płyta kompostowa) a na terenie Gminy Strawczyn na terenie PGO w Promniku. W Gminie Morawica instalacja znajduje się na terenie oczyszczalni ścieków w Brzezinach, ale działa wyłącznie na potrzeby oczyszczalni. W pozostałych gminach takie instalacje nie występują. Gminy nie prowadziły tym samym inwestycji związanych z modernizacją i rozbudową linii do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych. Jak wynika z przekazanych informacji, np. w Gminie Raków odebrane od

mieszkańców odpady ulegające biodegradacji zagospodarowywane są w instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych ulegających biodegradacji w Rzędowie gm. Tuczępy.

6. Zadanie GO.2.4. Monitoring składowisk odpadów, w tym zamknięte lub zrehabilitowane.

Na terenie powiatu kieleckiego znajdują się dwa zamknięte składowiska odpadów w trakcie rekultywacji - w msc. Suchowola, gm. Chmielnik oraz w msc. Łopuszno.

Eksploatacja składowiska odpadów komunalnych w Łopusznie o pow. 1,8 ha trwała w latach 1964 - 2001. W tym okresie nagromadzono na nim ok. 3 215 Mg odpadów. Składowisko nie posiadało żadnych zabezpieczeń, nie prowadzony był również monitoring.

Natomiast eksploatację składowiska odpadów w Suchowoli o pow. 1,19 ha, rozpoczęto w 1968 r., a zakończono w 2002 r. W tym okresie nagromadzono ok. 49 000 Mg odpadów.

Oba składowiska zamknięte zostały decyzjami Starosty Kieleckiego:

1. składowisko Łopuszno decyzją znak: RO.II.7647-48/04 z 28.05.2004 r., która określiła techniczny sposób zamknięcia składowiska odpadów, harmonogram działań związanych z rekultywacją składowiska, jak również warunki sprawowania przez Gminę Łopuszno nadzoru nad zrehabilitowanym składowiskiem odpadów. Należą do nich m.in.: obowiązek prowadzenia monitoringu składowiska przez 30 lat licząc od dnia uprawomocnienia się decyzji poprzez wykonywanie badań wielkości opadu atmosferycznego, pomiaru poziomu wód podziemnych, prowadzenie kontroli osiadania powierzchni składowiska, wykonywanie pomiaru ilości i składu gazu składowiskowego, prowadzenie badań jakościowych wód podziemnych, opadowych i roztopowych w zakresie m.in.: odczynu (pH), przewodności elektrolitycznej właściwej, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr₊₆, Hg), zawiesiny ogólnej, substancji ropopochodnych, a gazu składowiskowego w zakresie: metanu (CH₄), dwutlenku węgla (CO₂) i tlenu (O₂). Gmina Łopuszno zobowiązana została do przekazywania tut. Starostwu i WIOŚ w Kielcach sprawozdań z monitoringu składowiska, co na bieżąco spełnia. W styczniu 2023 r. wpłynęło „Sprawozdanie z monitoringu lokalnego środowiska w rejonie nieczynnego składowiska odpadów w Łopusznie za 2022 rok”, opracowane przez Przedsiębiorstwo Geologiczne Sp. z o.o. w Kielcach,
2. składowisko Suchowola decyzją znak: RO.II.7647-41/07 z 18.07.2007 r. Określono w niej techniczny sposób i kolejność wykonywania prac na zamkniętym składowisku odpadów, harmonogram prac związanych z rekultywacją składowiska odpadów, w tym m.in. obowiązek wykonania piezometru, systemu odgazowania, wielowarstwowego uszczelnienia i odwodnienia składowiska oraz nasadzenia roślinności drzewiastej i krzewiastej. Zakończenie procesu rekultywacji określono na dzień 31.12.2012 r., a zakończenie monitoringu na dzień 31.12.2037 r., tj. 30 lat od dnia uzyskania decyzji o zamknięciu składowiska. W ramach nadzoru nad zrehabilitowanym składowiskiem wykonywane są pomiary poziomu wód podziemnych oraz prowadzone badania jakościowe wód zainstalowanych piezometrach oraz w studni głębinowej (ujęcie nr 2A w Suchowoli), w odniesieniu do następujących wskaźników: odczyn (pH), przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny

(OWO), fenole, BZT₅, ChZT_{or}, siarczany, chlorki, sól, zasadowość ogólna, azot ogólny, NH₄ + (azot amonowy), NO₃ (azotany), NO₂ (azotyny), suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), zawartość poszczególnych metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr⁺⁶, Hg). Wykonywane są także pomiary ilości i składu gazu składowiskowego, w odniesieniu do następujących wskaźników: metan (CH₄), dwutlenek węgla (CO₂) i tlen (O₂).

Aktualnie zamknięte składowisko w Suchowoli znajduje się w rękach prywatnych.

Na terenie powiatu znajdują się jeszcze dwa zamknięte składowiska odpadów: w gminie Bieliny – „Czapłów” oraz gminie Zagnańsk – „Barcza”. Oba składowiska zostały już zrekultywowane.

Dział – Zasoby przyrodnicze i ochrona lasów.

1. Zadanie ZP.1.1. Opracowaniem i zatwierdzenie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Plany zadań ochronnych są sporządzane i realizowane dla obszarów Natura 2000. Dokument powstaje w ciągu 6 lat od ustanowienia obszaru specjalnej ochrony ptaków lub zatwierdzenia przez Komisję Europejską obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych można stworzyć także dla obszaru zaproponowanego Komisji Europejskiej, jako mający znaczenie dla Wspólnoty. Planu nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części, dla którego ustanowiono plan ochrony lub który pokrywa się z krajową formą ochrony przyrody. Nie dotyczy to także obszarów morskich Natura 2000 oraz terenu będącego w zarządzie nadleśnictwa, którego dokumenty planistyczne uwzględniają zakres planu zadań ochronnych.

Projekt planu sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, zwykle regionalny dyrektor ochrony środowiska albo dyrektor parku narodowego. W procesie tym konieczny jest udział osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000. Istotna jest także możliwość wnoszenia uwag i wniosków ze strony ogółu społeczeństwa.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia plan na 10 lat w formie zarządzenia, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt. Planowanie ochrony dla obszaru Natura 2000 lub jego części może być pogłębione przez sporządzenie bardziej szczegółowego planu ochrony.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000,
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony,
- cele działań ochronnych,

- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony,
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach ustanowił plany zadań ochronnych dla następujących obszarów Natura 2000:

L.p.	Obszar Natura 2000	Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000	Zmiany planu zadań ochronnych
1	Lasy Cisowsko-Orłowińskie PLH260040	Zarządzenie z dnia 31.03.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1141)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 5.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3122)
			Obwieszczenie Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 5.12.2014 r. o sprostowaniu błędu (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3350)
			2. Zmiana: Zarządzenie z dnia 11.02.2016 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 573)
			3. Zmiana: Zarządzenie z dnia 4.12.2019 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 4905)
2	Ostoja Stawiany PLH260033	Zarządzenie z dnia 31.03.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1142)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 5.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2950)
			2. Zmiana: Zarządzenie z dnia 11.02.2016 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 576)
3	Dolina Bobrzy PLH260014	Zarządzenie z dnia 18.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1415)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 25.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3282)
4	Ostoja Szaniecko-Solecka PLH260034	Zarządzenie z dnia 25.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1449)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 5.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3280)
5	Dolina Krasnej PLH260001	Zarządzenie z dnia 25.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1450)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 5.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2948)
			2. Zmiana: Zarządzenie z dnia 11.02.2016 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 572)
			3. Zmiana: Zarządzenie z dnia 4.12.2019 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 4905)

			Święt. poz. 4906)
6	Ostoja Przedborska PLH260004	Zarządzenie z dnia 29.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1457)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 31.12.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2015 poz. 258) 2. Zmiana: Zarządzenie z dnia 6.06.2020 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2563)
7	Lasy Suchedniowskie PLH260010	Zarządzenie z dnia 29.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1458)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 24.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3297)
8	Dolina Czarnej PLH260015	Zarządzenie z dnia 29.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1561)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 31.12.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2015 poz. 257) 2. Zmiana: Zarządzenie z dnia 8.04.2016 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1291)
9	Ostoja Kozubowska PLH260029	Zarządzenie z dnia 25.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1476)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 5.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2949) 2. Zmiana: Zarządzenie z dnia 11.02.2016 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 574) 3. Zmiana: Zarządzenie z dnia 22.06.2021 r (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2211)
10	Dolina Nidy PLB260001	Zarządzenie z dnia 25.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1477)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 24.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3296)
11	Wzgórza Chęcińsko - Kieleckie PLH260041	Zarządzenie z dnia 25.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1478)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 25.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3281)
12	Ostoja Nidziańska PLH260003	Zarządzenie z dnia 29.04.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1479)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 25.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 3283) 2. Zmiana: Zarządzenie z dnia 11.02.2016 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 575)
13	Małopolski Przełom Wisły PLB140006	Zarządzenie z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1606)	
14	Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045	Zarządzenie z dnia 31.03.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 1607)	
15	Krzemionki PLH260024	Zarządzenie z dnia 10.08.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2406)	1. Zmiana: Zarządzenie z dnia 22.06.2021 r (Dz. Urz. Woj. Święt. poz. 2212)

2. Zadanie ZP.1.2. Monitoring obszarów chronionych objętych działaniami ochrony czynnej (w szczególności obszarów Natura 2000).

Prowadzenie przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej w tym sieci Natura 2000 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest obowiązkiem wynikającym z ustawy o ochronie przyrody, która implementuje zapisy Dyrektywy 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. Dyrektywy Siedliskowej) oraz Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (tzw. Dyrektywy Ptasiej).

W monitoringu przyrody uwzględniono także obszary chronione, wyznaczone na podstawie Ramowej Dyrektywy Wodnej (Dyrektywa Rady 2000/60/EC ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej), przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie w tym właściwe stanowiska w ramach programu Natura 2000, (wyznaczone na mocy dyrektywy 92/43/EWG oraz dyrektywy 79/409/EWG).

Głównym celem prowadzonego monitoringu jest gromadzenie informacji pozwalających na określenie aktualnego stanu gatunków roślin i zwierząt (innych niż ptaki) oraz siedlisk przyrodniczych w kontekście zmian zachodzących na skutek różnego rodzaju antropogenicznych i naturalnych oddziaływań oraz stosowanych sposobów ochrony.

Monitoringiem objęte są gatunki i siedliska przyrodnicze uwzględnione w załącznikach do tzw. dyrektywy siedliskowej (*Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*), a więc stanowiące przedmiot szczególnego zainteresowania Unii Europejskiej. Oprócz tego monitoringiem objęte są również wybrane gatunki roślin, najrzadsze i najbardziej zagrożone na terenie Polski, zamieszczone w czerwonych księgach i na czerwonych listach oraz te siedliska, które ze względu na bogactwo florystyczne i wysokie walory przyrodnicze, a także rosnące zagrożenie, przejawiające się spadkiem liczby gatunków i malejącym arealem, zasługują na uwagę i ochronę.

Według „Strategicznego programu państwowego monitoringu środowiska na lata 2020-2025” opracowanego w 2020 r. w Departamencie Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony, w ww. latach będą prowadzone badania i ocena stanu środowiska przyrodniczego wybranych geoekosystemów w oparciu o sieć krajową złożoną z jedenastu stacji bazowych, zlokalizowanych w obrębie reprezentatywnych zlewni rzecznych i/lub jeziornych. Do zlewni badawczych należą zlewnie: jeziora Gardno (Stacja Bazowa Wolin), górnej Parsęty (Stacja Bazowa Parsęta), Czarnej Hańczy (Stacja Bazowa Wigry), jeziora Łękuk (Stacja Bazowa Puszcza Borecka), Strugi Toruńskiej (Stacja Bazowa Pojezierze Chełmińskie), Różanego Strumienia (Stacja Bazowa Poznań-Morasko), Kanału Olszowieckiego (Stacja Bazowa Kampinos), rolniczo-leśna w Górach Świętokrzyskich (Stacja Bazowa Łysogóry), Świerszcza (Stacja Bazowa Roztocze), Bystrzanki (Stacja Bazowa Beskid Niski) i Wrzosówki (Stacja Bazowa Karkonosze).

Zebrane dane corocznie przekazywane są do międzynarodowego programu Integrated Monitoring (w 2017 r. stacje bazowe zostały włączone do europejskiej sieci stacji badawczych działających w ramach tego programu). Ponadto wyniki badań z wybranych stacji bazowych służą wypełnianiu wymagań sprawozdawczych dyrektywy w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń powietrza w zakresie badań wpływu zanieczyszczeń powietrza na ekosystemy.

W ramach monitoringu przyrodniczego prowadzony jest monitoring: ptaków, gatunków i siedlisk przyrodniczych (rośliny, zwierzęta, siedliska), gatunków i siedlisk nadmorskich oraz lasów. Wyniki badań, metodyka, raporty itp. opublikowane są na stronie internetowej GIOŚ www.gov.pl/web/gios/monitoring-stanu-srodowiska

Przekazywane przez GIOŚ oraz Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska raporty, pozwalają w ramach planów zadań ochronnych lub planów ochrony na obszarach Natura 2000, wskazać i zaplanować najważniejsze działania konieczne do realizacji. Takie działania, a zarazem priorytetowe potrzeby finansowe sieci Natura 2000 w latach 2021 - 2027, określone zostały w dokumencie pn. „*Priorytetowe ramy działań (PAF) dla sieci Natura 2000 w Polsce*”, opracowanym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Należą do nich: działania horyzontalne i koszty administracyjne związane z siecią Natura 2000, działania służące zachowaniu i odtworzeniu gatunków i siedlisk na obszarach Natura 2000, dodatkowe działania z zakresu zielonej infrastruktury nieobjętej siecią Natura 2000, poprawiającej spójność sieci Natura 2000, w tym także w kontekście transgranicznym, dodatkowe działania służące ochronie i zachowaniu gatunków, niezwiązane z konkretnymi ekosystemami lub siedliskami. Wykazano, że potrzeby finansowe na ww. zadania w latach 2021 – 2027 wyniosą łącznie 4 509 707 806,4 €.

3. Zadanie ZP.1.3. Opracowanie baz danych informacji o zasobach przyrodniczych.

Centralny rejestr form ochrony przyrody, dostępny pod adresem www.crfop.gdos.gov.pl prowadzi Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody organ, który utworzył lub ustanowił formę ochrony przyrody, przesyła Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, w terminie 30 dni od dnia jej utworzenia lub ustanowienia, kopię aktu o utworzeniu lub ustanowieniu danej formy ochrony a także, w tym samym terminie, dokonuje wpisu tych informacji do centralnego rejestru form ochrony przyrody. Aktualność danych wpisanych do rejestru zależy więc, w zasadniczym stopniu, od realizacji ustawowego obowiązku przez właściwe organy:

- rady gmin w zakresie pomników przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych;
- sejmiki wojewódzkie w zakresie parków krajobrazowych i obszarów ochronionego krajobrazu;
- regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie rezerwatów przyrody,
- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie obszarów Natura 2000,
- dyrektorów parków narodowych w zakresie parków narodowych.

GDOŚ prowadzi witrynę interaktywnych map Geoservis, w której prezentowane są dane przestrzenne, dotyczące m.in. form ochrony przyrody w Polsce. Jest ona dostępna pod adresem www.geoservis.gdos.gov.pl

Dodatkowo, w ramach projektu pn. „*Opracowanie zasad kontroli i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych wraz z przeprowadzeniem pilotażowych działań i edukacją społeczną*”, zostały utworzone usługi WMS/WFS dotyczące występowania inwazyjnych gatunków obcych w środowisku przyrodniczym w Polsce. Dane zostały zebrane w latach 2017-2018 i dotyczą 118 gatunków objętych projektem.

Dzięki usłudze WFS można również pobrać dane dotyczące poszczególnych form ochrony przyrody czyli: parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW)/specjalne obszary ochrony

(SOO) - "siedliskowa" Natura 2000, obszarów specjalnej ochrony ("ptasia" Natura 2000), zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, pomników przyrody, obszarów RAMSAR, korytarzy ekologicznych, mezoregionów fizycznogeograficznych oraz regionów biogeograficznych.

W 2017 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zawarły umowę o dofinansowanie projektu - Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych. Wartość projektu wynosi 43 686 209,01 zł, kwota dofinansowania z UE - 37 133 277,65 zł, a termin realizacji - od 10.04.2017 r. do 30.11.2023 r.

Podstawowym celem realizacji projektu jest wyeliminowanie luki w procesie zarządzania zasobami przyrodniczymi w kraju poprzez zlikwidowanie problemu braku pełnej informacji przyrodniczej oraz systemu do gromadzenia, analizowania, udostępniania i bieżącej aktualizacji przestrzennych danych przyrodniczych. Cel projektu zostanie osiągnięty m.in. poprzez stworzenie systemu informatycznego - Bank Danych o Zasobach Przyrodniczych (BDZP), który będzie źródłem informacji o danych przyrodniczych w Polsce. System zostanie zasilony dostępnymi w kraju danymi, a zidentyfikowane dzięki temu braki w wiedzy przyrodniczej dot. rozmieszczenia siedlisk i gatunków oraz ich stanu zachowania, zostaną zlecone do uzupełnienia (wybrane, w zależności od dostępnych środków). Dzięki temu wypełniony zostanie obowiązek unijny związany z wdrażaniem Dyrektywy INSPIRE oraz ustawy związanej z budową infrastruktury informacji przestrzennej w zakresie tematów danych przestrzennych „Siedliska i obszary przyrodniczo jednorodne” i „Rozmieszczenie gatunków”.

4. Zadanie ZP.1.4. Uzupełnienie oznakowania form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, tablice informujące o formach ochrony przyrody i zakazach na obszarach lub w stosunku do tych form, umieszcza się na obrzeżach lub w pobliżu form ochrony przyrody.

Jest to jeden z głównych celów ochrony przyrody określonych w ww. ustawie jakim jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody. Na obrzeżach lub w pobliżu: parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych, stawia się tablice o formie ochrony przyrody oraz o ograniczeniach i zakazach obowiązujących na ich terenie. Natomiast w przypadku: obszarów chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, pomników przyrody oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, muszą być umieszczone tablice informujące o nazwie formy ochrony.

Obowiązek umieszczenia tablic informacyjnych w przypadku parków narodowych spoczywa na ich dyrektorze, natomiast w stosunku do pozostałych form ochrony przyrody – na organach sprawujących nad nimi nadzór, tj. w przypadku:

- rezerwatu przyrody – na podmiocie wskazanym w rozporządzeniu o uznaniu za rezerwat;
- parków krajobrazowych – na zarządzie województwa;

- obszarów chronionego krajobrazu – na zarządzie województwa;
 - obszarów Natura 2000 – na ministrze właściwym do spraw środowiska;
 - pomników przyrody – na wójtach, burmistrzach, prezydentach w zależności od tego, kto powołał do życia daną formę ochrony przyrody;
 - stanowisk dokumentacyjnych – na wójtach, burmistrzach, prezydentach miast, w zależności od tego, kto powołał do życia daną formę ochrony przyrody;
 - użytków ekologicznych – na wójtach, burmistrzach lub prezydentach miast w zależności od tego, kto utworzył daną formę ochrony przyrody;
 - zespołów przyrodniczo-krajobrazowych – na wójtach, burmistrzach lub prezydentach miast, w zależności od tego, kto utworzył konkretną formę ochrony przyrody.
- Oznakowania umieszczane i uzupełniane są na bieżąco, w miarę potrzeb.

5. Zadanie ZP.2.1. Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną.

Jest to zadanie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Czynna ochrona to stosowanie, w razie potrzeby, zabiegów ochronnych w celu przywrócenia naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody lub zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów. Ochrona gatunkowa ma natomiast na celu zapewnienie przetrwania i zachowanie właściwego stanu ochrony dziko występujących w Polsce i Unii Europejskiej, rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi. Celem tej ochrony jest także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Zadania polegające na ochronie ostoi i stanowisk roślin lub grzybów albo ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt mogą być realizowane przez tworzenie stref ochrony.

Listy gatunków chronionych, jak również obowiązujące zakazy w stosunku do tych gatunków, określa rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt z 2016 r. oraz w sprawie ochrony gatunkowej roślin oraz ochrony gatunkowej grzybów z roku 2014. Programy ochrony zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów, opracowuje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Stanowią one dogłębną analizę stanu populacji danego gatunku, identyfikację zagrożeń, zawierają także ocenę dotychczasowych sposobów ochrony.

Do krajowych programów ochrony gatunków przyjętych przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska należy:

- Krajowy program ochrony kulika wielkiego - przyjęty 18.12.2018 r.
- Krajowy program ochrony dubelta - przyjęty 2.03.2017 r.
- Krajowy program ochrony orlika krzykliwego w Polsce - przyjęty 4.03.2016 r.
- Krajowy program ochrony orlika grubodziobego - przyjęty 20.08.2015 r.
- Krajowy program ochrony błotniaka łąkowego - przyjęty 20.08.2015 r.
- Krajowy program ochrony morświna - przyjęty 6.11.2015 r.

Wszystkie Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska realizują zadania związane z czynną ochroną siedlisk przyrodniczych lub gatunków objętych ochroną.

Przykładowo RDOŚ w Kielcach wraz z 10 innymi regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska realizuje projekt "Ochrona siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód", w ramach zawartej w marcu 2017 r. umowy między NFOŚiGW a GDOŚ. Wartość projektu: 53 050 950,11 zł, kwota dofinansowania z Unii Europejskiej: 45 093 307,59 zł, termin realizacji projektu: od 20.03.2017 r. do 30.11.2023 r.

Głównym celem projektu jest poprawa do roku 2023, stanu ochrony objętych działaniami projektowymi typów siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód, których stan zachowania w dokumentach planistycznych został oceniony na niezadowalający (U1) lub zły (U2). Dokumenty te - plany zadań ochronnych lub plany ochrony - zawierają informacje na temat działań, które pozwolą na poprawę stanu ww. siedlisk i gatunków. W projekcie zawarto działania, które są kluczowe dla przywrócenia właściwego stanu bądź zatrzymania negatywnego trendu zmian.

Cele szczegółowe projektu są następujące:

- wypełnienie zobowiązań wynikających z ustanowionych planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla obszarów Natura 2000;
- poprawa stanu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków poprzez zrealizowanie działań związanych z powstrzymaniem sukcesji naturalnej na terenie ich występowania oraz zmianą stosunków wodnych (budowa zastawek, zasypywanie rowów melioracyjnych itp.);
- ochrona siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków poprzez wykup gruntów kluczowych dla poprawy stanu ich ochrony;
- upowszechnienie wiedzy o wymogach ochronnych siedlisk przyrodniczych i gatunków.

W 2018 r. w ramach ww. projektu Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach zleciła realizację zabiegów ochrony czynnej na terenie torfowisk położonych na terenie województwa świętokrzyskiego. Działaniami ochrony czynnej objęte są torfowiska wysokie oraz przejściowe w obszarach Natura 2000 Dolina Krasnej, Ostoja Przedborska, Lasy Suchedniowskie, Lasy Cisowsko-Orłowińskie. Zabiegi przewidziane w planach zadań ochronnych polegać będą na wycince drzew i krzewów oraz koszeniu, głównie trzciny pospolitej. Duża liczba krzewów i drzew oraz trzciny powoduje ubytek wody z torfowisk poprzez transpirację. Podjęte działania mają na celu usunięcie zbędnej roślinności, zahamowanie sukcesji drzew i krzewów i ograniczenie ubytku wody w tych siedliskach.

6. Zadanie ZP.3.2. Utrzymanie leśnych kompleksów promocyjnych wdrażających proekologiczne zasady gospodarowania w lasach.

W myśl ustawy o lasach, w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe funkcjonują leśne kompleksy promocyjne. Są to obszary o szczególnym znaczeniu społecznym, ekologicznym i edukacyjnym, a celem ustanowienia i działania leśnych kompleksów promocyjnych jest m.in.:

- promowanie prowadzonej przez Lasy Państwowe trwale zrównoważonej gospodarki leśnej rozumiane jako przekonywanie szerokich kręgów społecznych oraz kręgów decyzyjnych, iż trwale zrównoważona gospodarka leśna jest działalnością najbardziej prawidłową, uwzględniającą wszystkie aspekty zrównoważonego rozwoju oraz zintegrowaną poziomo z utrzymaniem, kształtowaniem i pogłębianiem różnorodności biologicznej w lasach;
- promowanie i integrowanie celów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z aktywną ochroną zasobów przyrody w lasach wynikające z prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz wykorzystanie do prowadzenia ochrony przyrody sensu stricto;
- wszechstronne rozpoznanie i monitorowanie stanu biocenoz na obszarze LKP i warunków ich bytowania oraz trendów zmian zachodzących w biocenozach.

Na terenie Polski znajduje się 25 Leśnych Kompleksów Promocyjnych, w tym jeden w woj. świętokrzyskim - *Puszcza Świętokrzyska*, utworzony w 2004 r. Obejmuje on obszar o łącznej pow. 76 885 ha, który w całości znajduje się w granicach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. W jego skład wchodzi 6 nadleśnictw: Zagnańsk, Daleszyce Łągów, Suchedniów, Kielce oraz Skarżysko (obręb leśny Rataje). Jest to obszar o znaczeniu społecznym, ekologicznym, edukacyjnym, kulturowym, historycznym i naukowym.

Głównymi celami działania LKP Puszcza Świętokrzyska jest promocja trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, ochrona zasobów przyrody w lasach oraz edukacja leśna społeczeństwa. Regionalizacja przyrodniczo-leśna zalicza obszar LKP do VI Krainy Małopolskiej, mezoregionów: Łysogórskiego i Puszczy Świętokrzyskiej. LKP obejmuje wyżynne, podgórskie i górskie kompleksy leśne otaczające Świętokrzyski Park Narodowy, ze znacznym udziałem drzewostanów naturalnych, zwłaszcza jodłowych i bukowych z domieszką jawora, graba i modrzewia. Specyfiką gospodarki leśnej na tym obszarze jest naturalne odnawianie się lasu, zwłaszcza jodły. Różnicowanie geologiczne i wysokościowe powoduje znaczną mozaikowość gleb, co wpływa na urozmaicony skład gatunkowy lasu i występowanie drzewostanów mieszanych. Cały obszar LKP leży w zlewniach rzek stanowiących lewobrzeżne dopływy środkowej Wisły, tj. Nidy, Czarnej Staszowskiej, Koprzywianki, Kamiennej, Łżanki i Pilicy.

Obszar LKP Puszcza Świętokrzyska należy do najcenniejszych obszarów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych regionu świętokrzyskiego. Świadczy o tym istnienie 5 parków krajobrazowych, 3 obszarów chronionego krajobrazu, 24 rezerwatów przyrody, 21 użytków ekologicznych, 3 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz 42 pomników przyrody, a także duża liczba miejsc związanych z wydarzeniami historycznymi i obecność zabytków kultury materialnej.

W ramach LKP leśnicy promują zrównoważoną gospodarkę leśną, wspierają badania naukowe i prowadzą edukację leśną społeczeństwa. Testuje się tu nowe technologie leśne i szkoli Służbę Leśną, prowadzi prace badawcze oraz doświadczenia, których efekty są później wdrażane w całych Lasach Państwowych.

Dział – Zagrożenia poważnymi awariami.

- 1. Zadanie PAP.1.1. Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.) oraz uwzględnianie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tzw. decyzjach środowiskowych.**
- 2. Zadanie PAP.1.2. Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.**
- 3. Zadanie PAP.1.3. Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii oraz bazy danych, w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię.**

Pod pojęciem poważnej awarii rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Jako poważną awarię przemysłową rozumie się poważną awarię w zakładzie.

Zagadnienia poważnych awarii uregulowane są w ustawie Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którą Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczeniom wód granicznych. Natomiast szczegółowy zakres zadań w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom określa ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Do ww. zadań należą:

- kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii;
- badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska;
- prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii i o dużym ryzyku wystąpienia awarii w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska;
- prowadzenie rejestru poważnych awarii.

Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w zwalczaniu poważnej awarii z organami właściwymi do jej prowadzenia oraz sprawuje nadzór nad usuwaniem skutków tej awarii. Organy IOŚ dokonują kontroli co najmniej raz na 3 lata w zakładach o zwiększonym ryzyku (ZZR), a co najmniej raz w roku w zakładach o dużym ryzyku (ZDR). Kontrole mogą być realizowane wspólnie z organami Państwowej Straży Pożarnej.

W powiecie kieleckim, zgodnie z wykazem zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) – stan na 31.12.2021 r., takie zakłady nie występują, natomiast na terenie województwa jest ich 7.

GIOŚ prowadzi również rejestr zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awarii. Takie zdarzenie na terenie powiatu kieleckiego odnotowano w 2019 r. w Dębskiej Woli (gm. Morawica), na terenie ocynkowni ogniowej, zajmującej się obróbką metali, materiałów z tworzyw sztucznych oraz nakładaniem powłok metalicznych, doszło do rozszczelnienia wanny

z cynkiem. W wyniku kontaktu wyciekającego metalu z elementami wyposażenia doszło do gwałtownego rozprzestrzenienia się ognia na całą halę. W trakcie prowadzonych działań gaśniczych, doszło do zawalenia się części konstrukcji budynku – żelbetowego dachu. Pożarem zostało objętych 8 wanien z kwasem solnym. Uwolniony kwas w ilości ok. 500 m³, o stężeniu od 5 do 15 % spłynął do żelbetowej tacy która uległa uszkodzeniu w wyniku zawalenia się dachu. Z zakładu ewakuowano 31 osób, a straty materialne oszacowano na 28 mln. zł.

W 2020 r. do rejestru zdarzeń GIOŚ wpisał pożar zmagazynowanych w sposób niezorganizowany i nieselektywny odpadów pochodzenia chemicznego – głównie farby i lakiery, przy ul. Perłowej oraz Składowej gm. Nowiny.

Pożar odpadów niebezpiecznych na działce nr ewid. 46/8, przy ul. Perłowej w msc. Nowiny, które zgromadzone zostały niezgodnie z wydanym zezwoleniem, nastąpił 19 kwietnia 2020 r. Pomimo, iż Powiat Kielecki nie był właścicielem terenu ani posiadaczem odpadów, podjął natychmiastowe działania porządkowe w celu ograniczenia oddziaływania pogorzeliska i zgromadzonych na nim odpadów na środowisko, w tym grunt, wody podziemne i powierzchniowe. Następnie podjęto decyzję, aby w trybie wykonania zastępczego, odpady po pożarze zostały niezwłocznie usunięte i zagospodarowane. Prace przebiegały w 2 etapach: w 1 usunięto i zagospodarowano zmieszane odpady stanowiące zniszczone opakowania po odpadach (złom), w 2 usunięto i zagospodarowano pozostałe odpady niebezpieczne znajdujące się na nieruchomości. We wrześniu i listopadzie 2020 r., z terenu pogorzeliska wywieziono 59,54 Mg złomu, co zmniejszyło objętość odpadów o około 30 %.

30 czerwca 2021 r. zakończono prace związane z usunięciem i zagospodarowaniem odpadów niebezpiecznych, pozostałych po pożarze na działce nr ewid. 46/8 w msc. Nowiny. Ogółem wywieziono i unieszkodliwiono 1 126,08 Mg odpadów niebezpiecznych. Całkowity koszt tego zadania (uporządkowanie terenu pogorzeliska, zakup mauzerów, opinia biegłego, unieszkodliwienie odpadów), wyniósł 7 681 547,52 zł i został w całości pokryty z budżetu powiatu.

4. Zadanie PAP.1.5. Zakup specjalistycznego sprzętu służącego do usuwania skutków awarii i nadzwyczajnych zdarzeń.

Powiat Kielecki w miarę posiadanych środków w budżecie, uznając rangę Ochotniczych Straży Pożarnych, doposaża te jednostki w specjalistyczny sprzęt do usuwania skutków awarii i nadzwyczajnych zdarzeń. Dofinansuje również zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych.

2022 rok:

Kwota (zł)	Przeznaczenie
2 500,00	Gmina Chmielnik z zobowiązaniem do przekazania środków OSP w Suliszowie na zakup sprzętu ratownictwa medycznego z kompletem szyn Kramera i deską ortopedyczną
20 000,00	Gmina Morawica – na zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Brudzowie
20 000,00	Gmina Nowiny – na zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Szewcach
20 000,00	Gmina Strawczyn – na zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Promniku

20 000,00	Gmina Daleszyce - na zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Daleszycach
20 000,00	Gmina Zagnańsk – na zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Zagnańsku
20 000,00	Gmina Bodzentyn – na zakup nowego średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP we Wzdole Rządowym

W roku 2022 r. Zarząd Powiatu w Kielcach przekazał również dotację na zakup dla Komendy Miejskiej Policji w Kielcach pojazdu służbowego (60 000,00 zł) oraz sprzętu informatycznego (40 000,00 zł).

Dział – Edukacja ekologiczna

Polacy coraz częściej twierdzą, że chcą dbać o środowisko ze względów zdrowotnych oraz w trosce o przyszłe pokolenia. Skuteczność ochrony środowiska zależy jednak od zaangażowania wszystkich obywateli w konkretne działania, do których możemy zaliczyć m.in.: świadomą konsumpcję, ograniczenie wytwarzania odpadów i odpowiednią ich segregację, oszczędzanie zasobów (energii i wody), zmniejszanie negatywnego wpływu na jakość powietrza.

Wszystkie Gminy z terenu powiatu kieleckiego uznały to zadanie za bardzo ważne i prowadzą edukację ekologiczną na dość szeroką skalę. Formy kampanii edukacyjnych są różne i można tu wymienić: ulotki i plakaty informacyjne, artykuły w prasie lokalnej, mapy jakości powietrza na stronie internetowej, festyny, pikniki, happeningi, zajęcia edukacyjne dla dzieci.

Poniżej informacja na temat podejmowanych przez Gminy, placówki oświatowe i kulturalne działań w zakresie edukacji ekologicznej mieszkańców, opracowana na podstawie danych przesłanych przez Gminy w marcu 2023 r.

Gmina Bieliny

- w 2021 r. w ramach „Programu edukacji ekologicznej dla Gminy Bieliny na 2021 rok”, przeprowadzono 2 konkursy plastyczne oraz zbiórkę nakrętek. W „Programie ...” wzięli udział uczniowie ze szkół z terenu gminy. Projekt dofinansowany został ze środków WFOŚiGW,
- w 2022 r. w ramach „Programu edukacji ekologicznej dla Gminy Bieliny na 2022 rok”, przeprowadzono 2 konkursy plastyczne dla uczniów ze szkół z terenu gminy. Projekt dofinansowany został ze środków WFOŚiGW.

Gmina Bodzentyn

Podejmowane przez Gminę i placówki oświatowe działania to:

- uczestnictwo w konkursach plastycznych na temat ekologii,
- udział w akcji „Sprzątanie świata”,
- pogadanki dotyczące: oszczędzania wody, prądu, segregacji odpadów, palenia odpadami w piecach, zdrowego odżywiania się,
- ukwiecenie szkół i dbanie o rośliny w otoczeniu szkoły,
- dokarmianie ptaków,
- gazetki klasowe na temat zagadnień ekologicznych,
- zbieranie baterii i zakrętek.

Gmina Chęciny

Gmina wraz z placówkami oświatowymi i kulturalnymi corocznie podejmuje szereg działań, m.in. zorganizowano:

- akcję „Zabierz przyjaciół i rodzinę - posprzątajmy naszą gminę”, w ramach Światowego Dnia Ziemi - zainicjowana akcja cieszyła się dużym powodzeniem wśród mieszkańców gminy,
- „Moja szkoła OSE w projekcie ESA” (np. plakat, mem) z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych lub praca plastyczna wykonana dowolną techniką w zakresie znaczenia czystego powietrza dla zdrowia i wpływu codziennych działań na jego jakość (Szkoła Podstawowa w Wolicy, Łukowej i Starochęcinach),
- mój pomysł na walkę z niską emisją - z wykorzystaniem aplikacji „Kalkulator niskiej emisji – sprawdź co spalasz w piecu” (zajęcia koła ekologicznego), dzięki której można oszacować, jakie skutki powoduje palenie w piecach różnych surowców (węgla, oleju opałowego, gazu ziemnego, ekogroszku, a także odpadów). Uczniowie mogli sprawdzić jaką emisję zanieczyszczeń można spowodować wrzucając do pieca tonę węgla, a co, jeśli wrzucimy do niego butelkę PET bądź czasopisma. Uzyskali informację o skutkach spalania danego produktu – w tym obszar zanieczyszczonego powietrza oraz poziom, jaki jest toksyczny dla organizmów żywych. Podsumowaniem zajęć było zebranie pomysłów dzieci na walkę z niską emisją (Szkoła Podstawowa w Bolminie),
- kampanię edukacyjną w zakresie konieczności ochrony powietrza i wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie, w tym promowanie odnawialnych źródeł energii. Po otrzymaniu 2 sztuk oczyszczaczy powietrza od ESA (Europejska Sieć Antysmogowa), odbyła się akcja informacyjna "Czy wiesz, czym oddychasz?", w której wzięli udział uczniowie, nauczyciele i rodzice (ulotki, pogadanki),
- Ogólnopolski Projekt Ekologiczny EkoEksperymentarium pod patronatem Ministerstwa Środowiska i Klimatu. Uczestnicy projektu rozwiązywali zadania o treści ekologicznej online, zdobywając punkty za poprawne odpowiedzi (Szkoła Podstawowa w Tokarni i Bolminie),
- kolportaż ulotek dotyczących programu "Czyste powietrze" wśród mieszkańców gminy, publikacje w prasie gminnej i na stronie gminy informacji w zakresie ww. programu, zorganizowanie stanowisk informacyjnych dotyczących programu "Czyste powietrze", podczas sezonowych imprez gminnych i spotkań lokalnych mieszkańcami gminy,
- rozpropagowanie wśród mieszkańców ulotek dot. niskiej emisji, zakazu spalania odpadów, terminów wymiany nieekologicznych piecy zgodnie z uchwałą antysmogową i źródłach finansowania ich wymiany.

Gmina Chmielnik

Gmina realizuje „Program edukacji ekologicznej w zakresie selektywnej zbiórki stałych odpadów komunalnych”. W 2021 roku zostały przeprowadzone konkursy ekologiczne pn.: „Laurka dla Ziemi”, „Stop reklamówkom” oraz „EKO-Planeta”. Zakupiono również 5 000 sztuk toreb wielokrotnego użytku z nadrukiem o tematyce ekologicznej wg. projektów laureatów konkursu. Natomiast w 2022 roku w ramach Programu zorganizowano trzy konkursy

ekologiczne: „Laurka dla Ziemi”, „Mój sposób na niską emisję” oraz konkurs dla przedszkolaków „Nasza ekologiczna zabawka”.

Gmina oraz SP w Piotrkowicach uczestniczyła w ogłoszonym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach konkursie pn. „Czyste świętokrzyskie”. W ramach tego konkursu Gmina otrzymała dofinansowanie na usunięcie „dzikiego wysypiska śmieci” w Suchowoli przy drodze gminnej, w wysokości 4 800 zł. WFOŚiGW w Kielcach przyznał również dotację na realizację projektu pn. „Doposażenie pracowni w Szkole Podstawowej w Piotrkowicach”. W ramach udzielonej dotacji w wysokości 4 000 zł zakupiono pomoce dydaktyczne.

Gmina Chmielnik po raz pierwszy włączyła się w obchody Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu (ETZT). W związku z tym od 16 do 22 września 2021 r. przygotowano szereg działań związanych z ideą zrównoważonego transportu. Promowano ekologiczne formy mobilności, takie jak: rower, ruch pieszy, środki transportu zbiorowego, środki transportu wykorzystujące energię odnawialną. Akcja ETZT odbyła się pod hasłem „Bezpiecznie i zdrowo dzięki zrównoważonej mobilności”. W akcję włączyły się: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik, SP im. St. Żeromskiego w Chmielniku, Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku, Samorządowe Przedszkole w Chmielniku, Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach, Chmielnickie Centrum Kultury oraz Ośrodek Edukacyjno-Muzealny.

W 2021 oraz 2022 r. odbyła się kolejna odsłona akcji „Śmieci segregujesz choinkę otrzymujesz”. Mieszkańcy, którzy złożyli deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, nie zalegają z opłatami za odbiór odpadów oraz starannie segregują odpady dostawali świąteczne drzewko. Celem dorocznej akcji jest również promowanie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ul. Starobuskiej w Chmielniku, zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie segregacji śmieci, zmiana nawyków na bardziej ekologiczne i ograniczenie liczby jednorazowych foliowych toreb w obiegu.

Ponadto rok rocznie organizowane jest Święto Polskiej Niezapominajki promujące walory polskiej przyrody oraz zrównoważonego rozwoju.

Gmina Daleszyce

Do podjętych działań w ramach Programu „Czyste Powietrze” należą:

- zorganizowanie spotkania z mieszkańcami, na którym omówiono problem zanieczyszczeń powietrza w wyniku palenia i przedstawiono rodzaje przedsięwzięć objętych dofinansowaniem,
- kampania edukacyjna na 3-dniowym festynie w Daleszycach i 1-dniowym w Słopcu dot. zanieczyszczenia powietrza powstającego w wyniku m.in. palenia w piecach oraz promowanie dofinansowania wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków,
- informacje o dofinansowaniu wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków, zamieszczone na stronie internetowej, w lokalnej gazecie, poprzez facebooka,
- dystrybucja materiałów informacyjnych o Programie "Czyste Powietrze" (broszury, ulotki, plakaty).

Gmina Górno

W Urzędzie Gminy został uruchomiony Punkt Konsultacyjno - Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, który czynny jest w poniedziałki oraz czwartki. W punkcie jest możliwość skonsultowania wniosku o dofinansowanie w ramach wymiany starego źródła ciepła oraz przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych i jego złożenie, jak również jest możliwość uzyskania pomocy przy wypełnieniu wniosku o płatność. Gmina Górno publikuje artykuły w prasie oraz spoty w radio dotyczące realizacji programu. Informacje o programie dostępne są na stronie internetowej Gminy Górno, na portalu społecznościowym Facebook oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie.

Gmina Łągów

W 2021 roku:

- przeprowadzona została akcja promująca segregację odpadów pn. „DRZEWKO ZA ODPADY”,
- odbyły się zajęcia dydaktyczne dot. zasad postępowania z odpadami ze szczególnym uwzględnieniem segregacji odpadów komunalnych we wszystkich szkołach na terenie gminy,
- rozdysponowana została wśród mieszkańców ulotka w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi;
- przeprowadzono Konkurs Rok bez Smogu w Górach Świętokrzyskich
- w szkołach podstawowych przeprowadzane były lekcje i konkursy o tematyce ekologicznej. Szkoły włączyły się w akcje: Sprzątanie Świata, Dzień Ziemi, zbiórka elektrośmieci, złomu, nakrętek, baterii, butelek typu pet, makulatury. Dzieci z nauczycielami sadziły krzewy, kwiaty i rośliny na rabatkach przy szkole. Odbywały się prelekcje na temat segregacji odpadów i zanieczyszczeń powietrza z udziałem firmy " PHU Zieliński" oraz wielokrotnie na lekcjach wychowawczych była poruszana sprawa ochrony środowiska i powietrza. Wyświetlane były również filmy edukacyjne: Program „Kubusiowi Przyjaciele Natura; Konkurs „Dobry klimat mamy, gdy o powietrze dbamy" Konkurs „Dla Ziemi dla siebie";

W 2022 roku:

- rozdysponowana została wśród mieszkańców Gminy ulotka w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi;
- przeprowadzone zostały prelekcje dla uczniów szkół znajdujących się na terenie Miasta i Gminy Łągów. Temat prelekcji: "System segregowania odpadów komunalnych na terenie Miasta i Gminy Łągów".
- w Szkole Podstawowej w Piotrowie prowadzone były lekcje , konkursy i quizy o tematyce ekologicznej. Włączyliśmy się w akcje: Sprzątanie świata, Dzień Ziemi, zbiórka nakrętek, makulatury, elektrośmieci, złomu, baterii, butelek typu pet. Wolontariusze wraz z opiekunami zasadzili rabatę z żonkilami w ramach akcji " Żonkilowe pola nadziei" na placu szkolnym. Odbywały się prelekcje na temat segregacji śmieci i odpadów prowadzone przez przedstawicieli firmy odbierającej odpady z naszej gminy oraz wielokrotnie na lekcjach wychowawczych była poruszana sprawa ochrony środowiska i powietrza. Wyświetlane były filmy na wyżej wymienione zagadnienia i przeprowadzane konkursy plastyczne. Uczniowie brali udział w gminnych konkursach ekologicznych,

- w Szkole Podstawowej w Zbelutce realizowano: Projekt „Edukacyjna Sieć Antysmogowa” prowadzono lekcje tematyczne, prezentacje, nagrywanie filmików, prelekcję - zapoznanie z terminami: ekspozycje, zanieczyszczenie, smog, WHO, pyły, czad, filtr . Rozmowy na temat: potrzeby zmiany świadomości ludzi dot. wyboru ekologicznego środka transportu. Sprzątanie terenu wokół szkoły w ramach akcji „Sprzątanie Świata”- zwrócenie uwagi na potrzebę segregacji śmieci. Inscenizacja z okazji Dnia Ziemi pn. „O co prosi Ziemia”. Uświadomienie uczniom zagrożenia z ocieplenia klimatu, rajd pieszy po najbliższej okolicy. Zapoznanie uczniów z rodzajami i źródłami zanieczyszczenia w naszej okolicy. Aspekty zdrowotne aktywności na świeżym powietrzu. Kampania edukacyjna przeprowadzona przez pracowników firmy odbierającej śmieci-korzyści jakie uzyskujemy z właściwej segregacji śmieci. Nagrywanie filmiku przez uczniów kl. VII i VIII pt. „Misja Ziemia”. Zapoznanie ze składem powietrza,
- konkurs „Rok bez Smogu w Górach Świętokrzyskich”.

Gmina Łopuszno

Organizowane były akcje „Sprzątania Świata”, przygotowano ulotkę dotyczącą właściwej segregacji odpadów oraz zorganizowano konkurs ekologiczny pn. „Segregujesz świat ratujesz!” .

Gmina Małków

Do przeprowadzonych działań w ramach edukacji ekologicznej należą:

1. udział w konkursie ekologicznym pt. „Mój ekologiczny tydzień” w ramach Programu ogłoszonego przez Powiat Kielecki „Dla siebie, dla Ziemi”,
2. akcja dokarmiania ptaków, która połączona została z pogadanką na temat ochrony i czystości powietrza,
3. konkurs ekologiczny „Przyjaciel Ziemi”.
4. akcja Ekologiczna „Sprzątanie świata”.
5. udział w konkursie plastycznym zorganizowanym przez Związek Gmin Gór Świętokrzyskich, którego celem było: promowanie zachowań proekologicznych w zakresie przeciwdziałania powstawania zjawiska smogu, pobudzenie postaw aktywności i kreatywności uczniów w zakresie tematyki ekologii, a w szczególności ochrony powietrza, zwrócenie uwagi dzieci i młodzieży na problemy spalania odpadów, promowanie odnawialnych źródeł energii,
6. warsztaty pt. „Fascynujące właściwości powietrza”- Pana Pytalskiego, który poprzez zabawę i ciekawe doświadczenia zwrócił dzieciom uwagę na powietrze i jego właściwości,
7. pogadanki w świetlicach gminnych nt.: odpowiedniego segregowania śmieci, palenia w piecach plastikami, dbania o środowisko naturalne,
8. spacerów ścieżkami edukacyjnymi po lesie – uwrażliwienie dzieci na otaczające nas środowisko naturalne, jego ochronę i odpowiednią dbałość o nie,
9. spotkanie z przedstawicielem Świętokrzyskiego Parku Narodowego – rozpoznawanie otaczającej nas fauny i flory,
10. zajęcia podczas akcji wakacyjnej dot. wykorzystywania recyklingu: „Nadaj przedmiotom drugie życie” – przerabianie butelek, zakrętek plastikowych, starych koszulek, zakończone wystawą w plenerze powstałych prac,

11. Pogadanki na temat możliwości ograniczeń zanieczyszczenia powietrza, sposobów dbania o jego czystość, odnawialnych źródeł energii.

Gmina Miedziana Góra

Wydruk i dystrybucja ulotek informacyjnych, publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy Miedziana Góra oraz w gminnej gazecie, organizacja spotkań informacyjnych dotyczących Programu „Czyste Powietrze” i zagadnień z zakresu ochrony środowiska.

Gmina Mniów

Prowadzone przez Gminę oraz placówki oświatowe i kulturalne w 2021 oraz 2022 r. działania to: prelekcje z uczniami, plakaty i konkursy plastyczne, gry i filmy edukacyjne, spotkania z leśnikiem, warsztaty edukacyjne stacjonarnie i online, prezentacje multimedialne o ekologii, wydruk i dystrybucja ulotek dotyczących ochrony powietrza i realizacji Programu „Czyste Powietrze”, spotkania informacyjne dla mieszkańców dotyczące ochrony powietrza i Programu „Czyste Powietrze”.

Gmina Morawica

W 2022 r. zorganizowano przedstawienie pn. „Cztery pory roku”. Spektakl obejrzało około 150 uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Morawica. Tematem ekologicznego spektaklu była niska emisja i smog oraz sposoby im zapobiegania, a także segregacja odpadów i zmiany klimatyczne.

Gmina Nowiny

Prowadzone działania promocyjne i edukacyjne (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjne i szkoleniowe na terenie gminy to:

- projekt ekologiczny "Dbamy o naturę" (przedszkole),
- zajęcia edukacyjne "Zgaś pożar",
- konkurs plastyczny "Dlaczego lasy płoną",
- warsztaty dla uczniów klas 1-3 "Przyjaciele Klimatu",
- prezentacja multimedialna dla klas 4-8 "Wczujmy się w klimat",
- konkurs plastyczny dla klas 4-8 "Wygrać ze smogiem",
- piknik szkolny "Ekoodpowiedzialni",
- konkurs "Dbam o zielen i czyste powietrze",
- projekt we współpracy z Politechniką Świętokrzyską pn.: "Efektywność przyswajania wiedzy, a jakość powietrza wewnątrz w szkołach",
- konkursy plastyczne: "Życie staje się lepsze gdy dbam o czyste powietrze", "Święto drzewa", "Zmieniamy powietrze na lepsze",
- projekt "Zielone korytarze",
- konkurs literacki z okazji Dnia Czystego Powietrza,
- akcja ekologiczna STOP SMOG.

Gmina Piekoszów

W 2021 r. Gmina, w ramach Programu Edukacji Ekologicznej zorganizowała konkurs pn.

„Czysta Gmina – Zielona Gmina” dotyczący segregacji i utylizacji odpadów, w którym udział wzięli przedstawiciele szkół z terenu miasta i gminy Piekoszów.

W 2022 r. w Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Łosieniu odbył się gminny XX Konkurs Ekologiczny pod hasłem „Jesteśmy dziećmi Ziemi”. Konkurs był skierowany do uczniów klas trzecich. Uczniowie udowodnili, że znają się na recyklingu i segregowaniu odpadów, wiedzą jak oszczędzać wodę i energię, a także znają chronione w Polsce rośliny i zwierzęta.

Każdego roku na terenie miasta i gminy Piekoszów, uczniowie szkół organizują tzw. „sprzątanie świata”. Gmina corocznie przesyła również do placówek oświatowych informacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach oraz Starostwa Powiatowego w Kielcach o konkursach ekologicznych, spotkaniach plenerowych i webinarium.

Gmina Pierzchnica

Od 2021 r. w Gminie Pierzchnica działa Gminny Punkt Konsultacyjno - Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”. W ramach działania punktu organizowane są spotkania informacyjne dla mieszkańców z zakresu edukacji ekologicznej i możliwości uzyskania dofinansowania do wymiany starych źródeł ciepła na ekologiczne.

Edukacja w placówkach szkolnych: konkursy plastyczne 2021 r. i 2022 r. „Dobry klimat mamy, gdy o powietrze dbamy” oraz „Oczyścić atmosferę”, konkurs na film ekologiczny „Online - zdrowy i bezpieczny”, konkurs wewnątrzszkolny „Co wiemy o Smogu”. Projekt „Edukacyjna Sieć Antysmogowa” - w trakcie realizacji.

Gmina Raków

Gmina w latach 2021-2022 przeprowadziła spotkania szkoleniowe z mieszkańcami dotyczące m.in. prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony powietrza czy możliwości pozyskania środków na wymianę kotłów niespełniających norm.

Szkoły z terenu gminy Raków uczestniczyły w różnych konkursach ekologicznych realizowanych min. przez Starostwo Powiatowe w Kielcach oraz Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie. Corocznie w miesiącu kwietniu w placówkach oświatowych odbywa się akcja „Sprzątania Ziemi”. Do akcji przyłączają się mieszkańcy gminy.

Gmina Zagnańsk

W 2021 r. Gmina przeprowadziła Program edukacji ekologicznej, którego celem było propagowanie wiedzy na temat ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów na terenie gminy Zagnańsk. Program obejmował dwa konkursy „Ekologiczny dom” oraz „Segregacja surowców wtórnych”. Konkurs plastyczny „Ekologiczny dom” polegał na wykonaniu pracy przedstawiającej działania, związane z prawidłowym segregowaniem odpadów i przeprowadzony był w dwóch etapach. W ramach drugiego konkursu pn.: „Segregacja surowców wtórnych”, dzieci i młodzież przeprowadziła zbiórkę makulatury. Celem niniejszego konkursu było propagowanie zachowań proekologicznych poprzez zbiórkę makulatury w celu usprawnienia recyklingu odpadów opakowaniowych. W 2021 r. w ww. akcji wzięli udział uczniowie z pięć szkół z terenu gminy Zagnańsk.

W 2022 r. Program edukacji ekologicznej był kontynuowany. Przeprowadzono dwa konkursy pn. „Eko Zabawka” oraz „Segregacja surowców wtórnych”. Konkurs „Eko Zabawka” polegał na wykonaniu pracy plastycznej z materiałów wtórnych. Konkurs przeprowadzany był w dwóch etapach. W pierwszym etapie konkursu (ze wszystkich pięciu szkół) w sumie wzięło udział 267 uczniów, spośród których każda ze szkół komisyjnie wybrała po jednej pracy plastycznej z każdej grupy wiekowej, tj. klasy I-III, IV-VI, VII-VIII i przedłożyła do udziału w drugim etapie konkursu, w którym ocenie komisji konkursowej podlegało 16 prac. W ramach konkursu pn.: „Segregacja surowców wtórnych”, dzieci i młodzież zbierały makulaturę. Celem konkursu było propagowanie zachowań proekologicznych poprzez zbiórkę makulatury w celu usprawnienia recyklingu odpadów opakowaniowych.

Gmina zorganizowała także w latach 2021 i 2022 spotkania z mieszkańcami w trybie stacjonarnym i on-line oraz zakupiła materiały promocyjno-informacyjno-edukacyjne z Programu "Czyste powietrze".

Mieszkańcy gminy Zagnańsk dzięki dwóm stacjom do pomiaru jakości powietrza zlokalizowanym w msc. Zagnańsk i Samsonów informowani byli o stanie jakości powietrza w zakresie stężeń pyłów zawieszonych PM1, PM2,5, PM10. Świadomość ekologiczna mieszkańców była również zwiększana poprzez rozpowszechnianie w lokalnych mediach oraz poprzez rozpropagowanie ulotek (niezbędników antyśmogowych) na temat, jak skutecznie wdrażać realizację Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego.

Gmina w latach 2021 i 2022 wspierała także działania ogólnopolskiej kampanii "Sprzątanie Świata - Polska 2022", podczas której uczniowie wraz z opiekunami ze szkół podstawowych, sprząтали m.in. tereny użyteczności publicznej i leśne, zlokalizowane na terenie gminy Zagnańsk. Tut. urząd w ramach przedmiotowej kampanii udostępnił worki foliowe i rękawice dla jej uczestników oraz zapewnił wywóz zebranych odpadów na zorganizowane składowisko.

Ad. 13. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA – tabela 55.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku 2021/2022	Źródło danych do określenia wskaźnika	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji Programu do 2029 r.*	Docelowa wartość wskaźnika
OCHRONA KLIMATU i JAKOŚCI POWIETRZA						
1	zużycie energii cieplnej budynki mieszkalne/ urzędy i instytucje zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [MWh]	GJ/rok	2021 r. 29 557/ 17 199 87 716	GUS	+	>29 557/ >17 199 >87 716
2	remonty i modernizacje dróg powiatowych	km	2021 r. – 13,266 2022 r. – 28,716	Powiat Kielecki (PZD Kielce)	-	wg potrzeb
4	przebudowa i remonty dróg krajowych i mostów	km	2021 r. - 4,164 2022 r. – 0,00	GDDKiA	-	wg potrzeb

Raport za lata 2021 – 2022 z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2029”.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku 2021/2022	Źródło danych do określenia wskaźnika	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji Programu do 2029 r.*	Docelowa wartość wskaźnika
5	przebudowa i remonty dróg wojewódzkich i mostów	km	2021 r. – 2,794 2022 r. – 0,00	ŚZDW	-	wg potrzeb
6	długość ścieżek rowerowych	km	2021 r. ok. 94,3 km	GUS	+	< 94,3
7	liczba kontroli WIOŚ	szt.	2021 r. – 83 2022 r. - 130	WIOŚ	+	wg planu kontroli
8	liczba nowych pozwoleń/zgłoszeń instalacji	szt.	2021 – 6/7 2022 – 9/10	Powiat Kielecki	+	wg potrzeb
OCHRONA PRZED HAŁASEM						
9	Liczba wydanych decyzji dotyczących hałasu	szt.	0	Powiat Kielecki	0	wg potrzeb
10	Liczba punktów pomiarowych, gdzie przekroczono dopuszczalny poziom hałasu	szt.	2021 r. 2 – pomiary długookresowe 86 – pomiary krótkookresowe	WIOŚ	+	0
OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM						
11	liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne	os.	0	WIOŚ	0	0
GOSPODAROWANIE WODAMI						
12	zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³ /rok	1 098	GUS	-	>1 098
13	udział JCWP o stanie/ potencjale dobrym i bardzo dobrym	%	10	WIOŚ	0	<10
14	liczba zbiorników bezodpływowych/ przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	16 462/2 113	GUS	-/+	>16 000 <2 113
15	efekty rzeczowe inwestycji	km	2021/2022 utrzymanie rzek i cieków w dobrym stanie technicznym	PGW Wody Polskie	0	dalsze prace związane z utrzymaniem rzek i cieków w dobrym stanie technicznym
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA						
16	stopień zaopatrzenia mieszkańców wodociąg/sieci kanalizacyjnej	%	96,2/55,7	GUS	-/+	98/60
17	długość sieci wodociągowej	km	2 990,3	GUS	+	<2 990,3
18	długość sieci kanalizacyjnej	km	1 903,2	GUS	+	< 2 000
19	liczba oczyszczalni ścieków	szt.	29	gminy	0	31
ZASOBY GEOLOGICZNE I GLEBY						
20	liczba nielegalnych miejsc wydobycia złóż	szt.	2021 – 1 2022 - 11	OUG	+	0
21	liczba decyzji ustalającej kierunek rekultywacji/liczba kontroli (szt.)	szt.	2021 - 2/2 2022 – 4/1	Powiat Kielecki	-/+	wg potrzeb
22	liczba punktów monitoringu gleb	szt.	2	GIOŚ	0	2
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW						
23	liczba decyzji w zakresie gospodarki odpadami (szt.)	szt.	2021 – 29 2022 - 19	Powiat Kielecki	+	wg potrzeb

Raport za lata 2021 – 2022 z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2029”.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku 2021/2022	Źródło danych do określenia wskaźnika	Oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji Programu do 2029 r.*	Docelowa wartość wskaźnika
24	masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	Mg	2021 – 2 720,954 2022 – 3 616,148	gminy	+	< 10 000/rok
25	masa odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych	Mg	2021 – 23 167,474 2022 – 22 343,739	gminy	-	.> 20 000
26	liczba PSZOK	szt.	17 + 1 mobilny	gminy	0	<19
27	liczba instalacji do kompostowania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	szt.	1	gminy	0	1
28	liczba gmin, które osiągnęły poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	szt.	19	gminy	0	19
29	liczba monitorowanych składowisk odpadów	%	100	Marszałek	0	100
30	liczba składowisk odpadów komunalnych o statusie instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych	szt.	2	Marszałek	0	2
ZASOBY PRZYRODNICZE I OCHRONA LASÓW						
31	powierzchnia lasów ogółem	ha	77 509,73	GUS	-	<77 509,73
32	powierzchnia obszarów prawnie chronionych	tys. ha	207,921	GUS	-	207,921
33	udział powierzchni obszarów chronionych w ogólnej pow. jednostki terytorialnej	%	2021 r. - 93	GUS	0	92,6
34	lesistość	%	36,5	GUS	+	<36,5
35	powierzchnia lasu objęta uproszczonymi planami urządzenia lasów/inwentaryzacja lasów	ha	12 171,16/ 1 009,40	Powiat Kielecki	-	planowane jest wykonanie UPUL dla pozostałej części
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI						
36	liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii (odpowiadających definicji zawartej w art. 3 pkt. 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska) **	szt.	0	GIOŚ	0	0
EDUKACJA EKOLOGICZNA						
37	liczba działań proekologicznych	szt./rok	2021 – 2 2022 - 2	Powiat Kielecki	0	wg potrzeb

Źródło: strona internetowa GUS, GIOŚ+ dane przekazane przez jednostki.

Objaśnienia:

* – tendencja spadkowa; + tendencja wzrostowa; 0 bez zmian

** Na terenie powiatu kieleckiego nie występują Zakłady o Dużym Ryzyku (ZDR), natomiast znajdują się 2 Zakłady o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR). Są to: MAXAM Polska Sp. z o.o. Duninów 3, 59-140 Chocianów, Skład Materiałów Wybuchowych „Rykoszyn” w msc. Rykoszyn, gm. Piekoszów, NITROERG-SERWIS Sp. z o.o. Oddział Świętokrzyski Skład Materiałów Wybuchowych w msc. Wola Morawicka, gm. Morawica (stan na 01.01.2023 r.).

PODSUMOWANIE

Głównym celem „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029”, w zakresie ochrony środowiska jest: poprawa jakości powietrza, zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem, ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem, poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i ilości wód podziemnych wraz z racjonalizacją ich wykorzystania, ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, ochrona i właściwe użytkowanie gleb, gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, ochrona i wzrost różnorodności biologicznej, prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, powiększenie zasobów leśnych i zapewnienie ich kompleksowej ochrony, zapobieganie poważnym awariom przemysłowym i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia, rozwój świadomości ekologicznej wśród społeczności powiatu kieleckiego.

Analizując dane pozyskane z GUS oraz innych jednostek, na przestrzeni ostatnich 2 lat, odnotowano wzrost zużycia energii cieplnej oraz gazu przez mieszkańców do ogrzewania budynków mieszkalnych. Spadek zużycia energii widoczny jest natomiast w przypadku urzędów i instytucji. Zmniejszyła się także powierzchnia lasów oraz powierzchnia obszarów prawnie chronionych. Natomiast do pozytywnych aspektów zaliczyć należy takie wskaźniki jak: wzrost długości ścieżek rowerowych, długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zmniejszenie zużycia wody na potrzeby przemysłu.

Analizując całość zagadnienia należy uznać, że dzięki licznym inwestycjom, założenia „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Kieleckiego na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029”, zostały przez Powiat Kielecki zrealizowane prawidłowo. Nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy przyjętymi w Programie celami a prowadzonymi przez poszczególne jednostki działaniami, które były podejmowane w miarę posiadanych środków finansowych. Istotna ich część, ze względu na specyfikę, wymaga systematyczności i bieżących prac np.: utrzymanie i zarządzanie drogami, likwidacja odpadów porzuconych w miejscach nie przeznaczonych na ten cel czy magazynowanych niezgodnie z warunkami zezwoleń, pielęgnacja zieleni oraz edukacja ekologiczna mieszkańców. Ponadto, część inwestycji i zadań, z uwagi na ciągłość, długotrwałość realizacji lub pozyskiwanie środków zewnętrznych, jest realizowana etapowo. Nie bez znaczenia jest również fakt, że racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami, wymaga dużych nakładów finansowych.

Bardzo ważnym czynnikiem poprawy stanu środowiska jest dalsza współpraca samorządów i innych jednostek w tym zakresie. W związku z przekroczeniami normatywnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu utrzymującymi się od kilku lat, szczególny nacisk należy położyć na wszelkie działania naprawcze. Wśród najważniejszych działań powinna znaleźć się termomodernizacja budynków, modernizacja systemów ogrzewania, rozwój energii odnawialnej, modernizacja ciągów komunikacyjnych oraz edukacja ekologiczna.

W raporcie wykorzystano:

1. dokumenty i opracowania będące w posiadaniu tut. Starostwa,
2. dane i opracowania ze strony internetowej: Ministerstwa Środowiska i Klimatu, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Inspekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, Urzędu Statystycznego w Kielcach, Głównego Urzędu Statystycznego, Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowy Instytut Badawczy, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Instytutu Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego,
3. informacje przekazane przez Gminy z terenu powiatu kieleckiego, Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach, Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Jednostki i Wydziały Starostwa.

Opracowała
Dorota Skalska
Kierownik Referatu Środowiska

Korzystano z publikacji udostępnionych na stronie internetowej:

<https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/edukacja-ekologiczna-Polakow-swiadomosc-problemy-srodowiskowe-Atmoterm-10711.html>
<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1681>
<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1876>
https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/monitoring_halasu/stan_srodowiska/Ocena_stanu_akustycznego_swietokrzyskie_2020.pdf
<https://www.gov.pl/web/gios/halas-swietokrzyskie-rok-2021>
<https://www.gov.pl/web/gddkia/strategiczne-mapy-halasu-2022>
<https://www.teraz-srodowisko.pl/aktualnosci/odpady-komunalne-dane-2021-gus-12099.html>
https://stat.gov.pl/ochrona_srodowiska_w_2022_r-2.pdf
<https://czkw.kielce.uw.gov.pl/czk/wydzial-bezpieczenstwa/opracowania-i-opinie/6421.Zwalczanie-klesk-zywiolowych-przeciwdzialanie-katastrofom-Bezsilnosc-przed-deszcz.html>
<https://sip.lex.pl/#/commentary/587291837/693889/gruszecki-krzysztof-prawo-ochrony-srodowiska-komentarz-wyd-vi?cm=URELATIONS>
<https://www.czyteko.pl/ochrona-przed-halaszem-w-prawie-ochrony-srodowiska/>
<https://www.gov.pl/web/retencja/plany-zarzadzania-ryzykiem-powodziowym>
<https://www.gov.pl/web/klimat/ochrona-powietrza>
<https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2021-a.html>
<https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS/88>
https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/index.php?mod=monit
<https://www.gov.pl/web/gios/rejestry-i-bazy-danych-z-zakresu-monitoringu-srodowiska>
<https://www.gov.pl/web/gdos/powazne-awarie>
<https://www.gov.pl/web/gdos/plany-zadan-ochronnych>
<http://kielce.rdos.gov.pl/plany-zadan-ochronnych>
<https://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-przyrody>
https://siedliska.gios.gov.pl/images/pliki_pdf/programy_PMS/Strategiczny%20Program%20PMS%20na%20lata%202020-2025.pdf
<https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>
<http://projekty.gdos.gov.pl/bank-danych-cele-projektu>
<https://si2pem.gov.pl/>
<https://www.gov.pl/web/rdos-kielce/ochrona-gatunkowa-roslin-zwierzat-i-grzybow>
<https://www.gov.pl/web/rdos-kielce/ochrona-przyrody7>
<https://prohabitat.com.pl/co-oferujemy/projekt-rekultywacji/>
www.senat.gov.pl/gfx/senat/userfiles/public/k8/dokumenty/trybunal/informacja_prawna_o_wyrokach/k_46_13_inf.pdf
<https://bip.kielce.pios.gov.pl/f,983,BIP-GRUDZIEN-2021pdf.pdf>
<https://bip.kielce.pios.gov.pl/f,1036,BIP-grudzien-2022-pdf.pdf>
<https://kielce.radom.lasy.gov.pl/lesny-kompleks-promocyjny-xxxxxx-#.ZGxmRKXP238>
<https://www.lasy.gov.pl/pl/nasze-lasy/lesne-kompleksy-promocyjne>